

2022. JÚNIUS 27/1

SZÍN

KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET FOLYÓIRATA



SzaRVaSNyoMoN

szabadegyetem



„A mindenséggel mérd magad!”

Önismeretünk beszédes forrásvidéke: mondai történelmünk Nimródtól napjainkig.

Szántai Lajos műveltségkutató előadássorozata

A SzaRVaSNyoMoN szabadegyetem első, 2022-es előadássorozatát ismeretátadó, látókörbővítő és szemléletformáló céllal indította útjára a Nemzeti Művelődési Intézet. Aki az országos közfeladatot ellátó szervezet lakiteleki székháza előtt megáll, egy jelentős, jó értelemben vett „kultúrsokk” hatása alá kerül. Makoldi Sándor festőművész homlokzati frízén szembesül – az egyetemes üdvtörténet mellett – a magyarság mitikus őstörténetének képszalagjával, ahol minden részlet értelmezésre vár. Ahhoz, hogy a képi anyanyelvünkön fogalmazó üzenetet el tudjuk helyezni a mondai történelem rendszerében, átfogó háttérismeret-anyagra van szükség. Ezt szolgálják Szántai Lajos szerves művelődéstörténeti előadásai, melyek önmagukban is egyfajta teljességre törekszenek, de a sorozat egésze rajzolja majd meg mondai történelmünk ívét a teremtő kezdetektől, jelenünkön keresztül az eddigiekből körvonalazódó jövő képéig.

Az előadások nyilvánosak, élő adásban is megtekinthetők, melyekről videófelvétel is készül, a regisztrált felhasználók az archív adásokat a <https://naputon.hu/szarvasnyomon-szabadegyetem> webcímen tudják visszanezni. Az előadások anyaga könyv formában jelenik meg a sorozat zárását követően.



MOZAIK – SZAKMAI HÍREK

Elindult a Petőfi klubok Kárpát-medencei hálózata

A bicentenáriumhoz kapcsolódva az országos közfeladatot ellátó Nemzeti Művelődési Intézet a költőfejedelem születésének 200. évfordulójához a Petőfi Klubokban számos közösségépítő programmal, rendezvénnyel, valamint színvonalas kulturális eseménnyel csatlakozik kulturális intézményi partnereivel, többek között a Déryné Program, a Filharmonia Magyarország, a Hagyományok Háza, a Petőfi Irodalmi Múzeum, a Petőfi Kulturális Ügynökség, a Népfőiskola Alapítvány, valamint a Nemzeti Filmintézet közreműködésével. A Petőfi Klubok megvalósulásával idén 100 (88 magyarországi és 12 külföldi) település kapcsolódhat a program keretében megvalósuló kulturális programokhoz, míg 2023-ban további 100 település csatlakozik a Kárpát-medencei klubhálózathoz.



Tudományos konferencián adták át az emlékérmeket



„Innovációk a művelődés és a felnőttképzés világában” címmel rendezett 2022. június 23-24-én Tudományos Konferenciát és Szakmai Találkozót Durkó Mátyás emlékére a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Nevelés- és Művelődéstudományi Intézete a Nemzeti Művelődési Intézet társszervezésében. A kétnapos eseményre csaknem 200, a felsőoktatásban és a közművelődési intézmények különböző területein tevékenykedő szakember érkezett a Debreceni Egyetemre, ahol idén 9. alkalommal rendeztek tanácskozást a tanszékalapító emléke előtt tisztelegve. A konferencia keretében adták át a Durkó Mátyás Emlékérmeket, amelyet 2006-ban a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar akkori Andragógia Tanszéke alapított, mai nevén Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszéke és a Magyar Tudományos Akadémia Andragógia Albizottsága. A díj alapítóíróhoz csatlakozott 2020-ban a Nemzeti Művelődési Intézet is, így a három szervezet vezetői közösen adták át a kiemelkedő tudományos életműdíjat, amelyet idén dr. Szabó Irma vehetett át.

Stratégiai konferencia köszöntötte a jubileumot

„A közösségi művelődés korszaka – 10 éves a Nemzeti Művelődési Intézet” címmel rendezte meg a Nemzeti Művelődési Intézet a tizenötödik stratégiai konferenciáját 2022. március 3-án a szervezet lakiteleki székházában. A Kárpát-medencei közművelődési szakemberek részvételével megrendezett tanácskozás a magyar közművelődés új korszakát, valamint a Nemzeti Művelődési Intézet szakmamegújító kezdeményezéseit és tízéves szerepvállalását járta körül. Az elmúlt 10 év jelentős mérföldköveit bemutató plenáris előadásokon túl



szakmai műhelymunkákra is sor került, amelyek többek között a szakfelügyelet és minőségbiztosítás, a képzés és kutatás, valamint a módszertani innovációk témakörét tárgyalták.

Megjelent a Változások vonzásában II. kötet

A Nemzeti Művelődési Intézet kiadásában 2022 tavaszán jelent meg Változások vonzásában II. szakmai kiadvány. A kortörténeti kiadvány második kötete a Nemzeti Művelődési Intézet szerepének változásait és a közösségi művelődés kiteljesedésének korszakát mutatja be 2016 és 2021 között. A kötet átfogó képet ad a 2010–2021 között zajló közművelődési folyamatokról, bepillantást enged az országban zajló kulturális fejlesztésekbe és beruházásokba, valamint értelmezi ebben az összetett folyamatban a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális szerepét és bemutatja annak jelentős programjait. A lakiteleki konferenciát követően a kötetet megyei könyvbemutatókon ismerhette meg a közművelődési hálózat.



Elhunyt Bálványosi Kálmánné Dr. Gelencsér Katalin

A művelődéstörténész, pedagógus pályafutása alatt diákok ezreivel szerettette és ismertette meg a művelődéstörténetet, mutatott rá azokra a történésekre, eseményekre, amelyek hatással bírtak a közművelődésre, vagy akár jó gyakorlatként is bevezethetővé válhattak. Később minisztériumi munkatársként is szakértelemmel képviselte a közművelődés ügyét. Szakmai témájú írásaival hosszú évekig hozzájárult a Szín – Községi Művelődés folyóirat lapszámainak tartalmához is. Nyugodjon békében!





KÖZMŰVELŐDÉSI JÓ GYAKORLATOK – TANULJUNK EGYMÁSTÓL!

Az elmúlt időszak kihívásokkal és nehézségekkel volt telített, a koronavírus-világjárvány és az azal járó korlátozások megnehezítették mindannyiunk nemcsak családi, baráti, hanem szakmai életét is. A közösségi távolságtartás hatalmas próbatételt jelentett számunkra, hiszen emberként szükségünk van társas kapcsolataink építésére, éltetésére, közösségeink együttműködésére és együtt gondolkodására.

A közösségi programok és a családi ünnepek mellett a szakmai tanácskozások, konferenciák is háttérbe szorultak, pedig a tapasztalatok és kezdeményezések megosztására mindig szükségünk van – különösen igaz volt ez a pandémiás időszakban.

Ebben a bizonytalan, változékony és ismeretlen időben hívta életre a Nemzeti Művelődési Intézet a JóGyakorlatON online felületet, amely azokat a közművelődési jó gyakorlatokat, megoldási alternatívákat, kreatív kezdeményezéseket volt hivatva bemutatni a közművelődési szakmának, amelyeket a vírushelyzet időszakában alkalmazott a közösségi kapcsolatok életbentartása érdekében.

Azt mondhatjuk, hiánypótló, a közművelődési szakmát is megerősítő szakmai fórum jött létre, amely lehetőséget biztosított a szakmai munkatársak számára az online térben történő találkozásra, a szakmai kérdések megvitatására, valamint lehetőséget nyújtott egyúttal az egymással való találkozásra. Biztos pontot és segítséget adott a közművelődési szakemberek számára, akik egymás videóból, online bejelentkezéseiből merítettek erőt a kitaráshoz és inspirációt saját ötleteik megvalósításához.

A felületen a pandémiás időszakot követően már nemcsak online, hanem személyes részvételt igénylő kezdeményezések is láthatóak, és aktuális kérdések megválaszolására, pályázatok ismertetésére is sort kerítünk. A gyakorlati példák és közösségi javaslatok hozzájárulnak a minőségi közművelődési munkához, a tudás gyarapításához, ugyanis a közművelődési szervezetek változatos programokat és sokszínű szabadidőeltöltési lehetőségeket szeretnének biztosítani közösségeik számára, melyeket a befogadók érdeke szerint alakítanak. Kezdeményezéseik gyakorta kínálnak megoldást, akár az egész település vagy egy adott közösséget érintő problémára, illetve egyéb tényezők által alakított nehézségekre.

A Szín – Közösségi Művelődés folyóirat első interaktív lapszáma QR-kódokkal kiegészítve mutatja be és őrzi meg a jövő számára azokat az egyedi és kreatív kezdeményezéseket, amelyeket a közművelődési szakemberek megynként bemutatnak. Kiadványunk olvasói Magyarország különböző pontjain megvalósult jó gyakorlatok sokaságával ismerkedhetnek meg. Bepillantást nyerhetnek a települések, közművelődési intézmények mindennapi tevékenységébe, életébe, problémamegoldó stratégiáiba. *Bemutatásra kerülnek többek között jeles és ünnepnapokhoz kapcsolódó programok, hagyományainkat felkutató népzene gyűjtés, közösségépítő faluséta, valamint több típusú értékfeltáró és közösséggeneráló tevékenység. A lapszám célja, hogy inspiráló, bátorító hatást váltson ki, együttműködések generáljon és a közművelődésben dolgozó szakembereket a közösség megszólítására, bevonására ösztönözze.*

Bízom benne, hogy minden jó gyakorlat újabb és újabb kezdeményezések sorát indítja el, bővül és fejlődik általuk szakmai módszertárunk, új közösségek jönnek létre, akik aktív, cselekvő polgárai lesznek a településeknek. Ahogy Wass Albert írja: „Minden ember egyforma, s annyit ér, amennyit a közösség érdekében dolgozik.”



Közművelődés „On”-line

Jó gyakorlataink tárháza

A Nemzeti Művelődési Intézet küldetése, hogy a helyi közösségeket képessé tegye saját értékeik felismerésére és az ebből adódó lehetőségeik kiaknázására. Ezen célok megvalósítása érdekében kiemelt feladatának tekinti többek között a közösségi folyamatok támogatását, valamint a közművelődési szakemberek képzését és továbbképzését, hogy országszerte rendelkezésre álljanak a szükséges személyi feltételek, segítve ezzel is az önkormányzatok és a kulturális szervezetek feladatellátását.

A koronavírus-világjárvány ismeretlen és váratlan kihívások elé állította az egész világot, mely mellett, hogy fizikai fenyegetettséget gyakorolt, mentális próbatétel elé állított mindannyiunkat. A feszültségekkel teli időszak bizonytalanságot és félelmet keltett, mindent az üres hirdetőablák, a csendes termek, a közönség és közösség nélküli színterek és közművelődési intézmények tükrözték vissza.

A pandémiás időszak kivétel nélkül minden kulturális intézmény hétköznapi életét megnehezítette, melyre a szervezetek lehetőségeikhez mérten igyekeztek választ adni. Soha nem látott dilemmával szembesültek a szakterület intézményvezetői és a közművelő-

dési szakemberek: hogyan tartható fent egy ilyen helyzetben a közösségek aktivitása, milyen támogatást tudnak a szakemberek a négy fal közé szorult családoknak adni a településen? A közösségek megtartása, új közösségek generálása, a művelődési és társadalmi aktivitások éltetése nemcsak alapfeladata, küldetése a helyi közművelődés szervezeteinek. A koronavírus-világjárvány által teremtett helyzet új megoldások életre hívását, ötletes kezdeményezések szervezését és mindenekfelett a megváltozott helyzethez illeszkedő alkalmazkodást követelt.

A Nemzeti Művelődési Intézet – felismerve a helyzet hosszú távú társadalmi következményeit – szakmai megerősítést kívánt nyújtani a közművelődésben dolgozók számára, módszertani javaslatokkal segíteni munkájukat, a pandémia okozta nehézségeket minimalizálni, bizonyítani számukra: a bezárások alatt is meg lehet őrizni a közösségeket, lehetséges olyan programok megtartása, amelyek a szűk határok között is megrendezhetőek.

Mit is értünk jó gyakorlaton?

– Az eredmény, a sikeres teljesítmény, a hasznos tapasztalat bemutatását,

– azokat a megoldásokat, amelyekből jó módszerek, eljárások, tevékenységek következnek,

– amelyek referenciaként jellemzik az intézményt, a közösségi színteret.

Közösségi programok, szakmai tanácskozások és konferenciák hiányában szükséges volt más eszközökkel és módszerekkel megteremteni a készség- és képességfejlesztési lehetőségeket, a tudás- és tapasztalatcsere átadását, az információk áramlását, valamint a bátorító, ösztönző segítségnyújtást, egymás támogatását és megerősítését.

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020 márciusában a szakmai kapcsolattartás megkönnyítése, valamint az egyedi, ötletes kezdeményezések bemutatása, megvitatása céljából hozta létre a Közművelődés „ON” -line – közművelődési jó gyakorlatok szakmai fórumát a joggyakorlaton.hu online felületen.

A tudásmegosztás jegyében működő weboldalon heti rendszerességgel zajlanak online munkaértekezletek, melyek során közművelődésben dolgozó kollégák osztanak meg egymással településükön megvalósult jó gyakorlatokat, kezdeményezéseket. Olyan interaktív, térítésmentesen igénybe

vehető felület jött létre, amelyen a Kárpát-medence bármely pontjáról megmutathatják a közösségek, szakemberek, kulturális intézmények innovatív ötleteiket, kreatív kezdeményezéseiket, rendezvényeiket és egyedi programjaikat, amelyeket mások is beépíthetnek munkatervükbe, rendezvénynap-tárukba, az eredeti ötlet adaptálásával vagy saját elképzeléseikhez igazításával. *A hiánypótló felület létjogosultságát remekül szemlélteti, hogy az első két adásig közel háromszáz intézmény regisztrált, és alkalmanként több mint kettőezer fő tekintette meg a videóösszeállításokat, az oldal napjainkban már több mint 2200 regisztrált felhasználóval rendelkezik.*

A jogyakorlaton.hu felületen minden héten szerdán 10:00 órakor veszi kezdetét a települési, közösségi példákat széles nyilvánosság elé táró munkaértekezlet. A weboldal tartalma folyamatosan frissül, bővül és fejlődik. Havonta egyszer, minden hónap harmadik szerdáján Závogyán Magdolna ügyvezető asszonnyal élő közvetítés formájában tájékoztatjuk a nézőket a közművelődés aktuális helyzetéről, felhívjuk a figyelmet az időszzerű pályázati lehetőségekre, valamint élőben válaszolunk a felmerült kérdésekre.

A felület archívummal is rendelkezik, így minden videó visszaneézhető, a tartalmak keresését pedig szakmai kulcsszavak könnyítik meg, illetve jeles és ünnepnapjainkhoz kapcsolódó szokásaink, hagyományaik megismerését külön erre a célra kialakított videós tartalmak ismertetik. A „Kérdezz-Felelek” funkció lehetővé teszi, hogy a nézők személyesen a videót beküldőnek tegyék fel az adott témához kapcsolódó kérdéseiket.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a közzétett jó gyakorlatoknak köszönhetően javul és fejlődik a szolgáltatások minősége, hozzáférhetőkké vál-

nak, megismerhetőek, összevethetőek, elemezhetőek, és természetesen átvehetőek a jó gyakorlatok, a bemutatott, ismertett módszerek.

A minőségfejlesztés egyik legfontosabb szempontja – különösen a minősítő pályázatoknál merül fel megválaszolandó kérdésként –: hogyan adja tovább a közművelődési feladatellátó bevált módszereit, jó gyakorlatait, vajon hogyan hasonlítja össze tevékenységét más, hasonló adottságú településekkel, intézményekkel, az összehasonlításból milyen következtetéseket von le, azokat hogyan értékeli?

A közművelődésben dolgozók számára mindig megoldandó feladatként merült fel, hogy hol közölhetnék, mutathatnák be a jó gyakorlatukat. Hol népszerűsíthetnék azokat a széles körű tapasztalatokon nyugvó, sokszor több kísérleti időszakon átesett és sikeresnek bizonyult kezdeményezéseiket, rendezvényeiket, amelyekre maguk is büszkén tekintenek?

A közművelődési tevékenységet végző intézmények minőségorientált működésének ösztönzése és a közművelődési minőségfejlesztés területén elért eredményeik elismerése céljából Minősített Közművelődési Intézmény Cím és

Közművelődési Minőség Díj adható. A jelentkezőknek a pályázat benyújtása során a tevékenységhez kapcsolódó jó gyakorlatokat, kezdeményezéseket kell ismertetniük. A jogyakorlaton.hu felület többek között ebben is segítséget nyújt a feladatellátóknak, hiszen nemcsak bemutatathatják ezeket a kezdeményezéseket, de a felület nyújtotta interakciónak köszönhetően szakmai visszajelzést is kaphatnak innovatív projektjeikről.

A honlap a tudásmegosztáson kívül szakmai segítséget és mentális támaszt nyújtott a közművelődésben dolgozóknak egy zaklatott, változékony és nehéz időszakban, ugyanakkor a nagy népszerűségnek örvendő felület, a jogyakorlaton.hu a pandémiás időszak enyhülését követően is tovább segíti a szakemberek munkáját. Már nemcsak online, de offline, azaz személyes jelenlétet és aktív részvételt igénylő kezdeményezések, példák is bemutatásra kerülnek. A felület a folyamatos és rendszerű működésével új, innovatív kezdeményezések létrehozásához járul hozzá, lehetővé teszi egymás jó gyakorlatainak adaptálását, szakmai kapcsolatok, együttműködések kialakítását, melyekből inspiráció meríthető az ötletek





bevonására felhívás jelent meg komatálközösségek toborzására, és néhány hét múlva már megjelentek az első tudósítások a program nyomán megvalósult komatálátadásokról.

A helyi színjátszó hagyományokat felélesztő, különböző életkori csoportokat megszólító Pajtaszínház Program, és a gyermekbábos csoportok mint alkotóközösségek megtartását ösztönző Bűvös Bábos Program új, amatőrművészeti csoportokat generál országos szinten, ezen közösségek számára rangos, szakmai bemutatkozó alkalmakat biztosít, valamint támogatja fennmaradásukat. A programok találkozási alkalmakat biztosítanak a bábművészeti és a színjátszó szakemberek számára, melyeken megoszthatják egymással tapasztalataikat és ötleteiket, illetve szélesíthetik kapcsolathálójuk, együttműködések hozhatnak létre.

A SzarVaNyMoN szabadegyetem egy ismeretátadó, látókörbővítő és szemléletformáló előadásorozat, mely a magyarság mitikus, mondavilágban gyökerező történelmét hozza közelebb az érdeklődőkhöz. A sorozat egésze átfogó tudásanyagot ad át – történelmünk ívét követve – a teremtő kezdetektől, jelenünkön keresztül az eddigiekből körvonalazódó jövőképig.

A települések közösségei számára nyújt egynapos felhőtlen kikapcsolódási lehetőséget a Községépítő Kultúránk rendezvény-sorozat. A személyes részvételre épülő komplex közösségi program varázsát szervezett utazás, a kulturális helyszínek megismerése, egy-egy előadó-művészeti produkció megtekintése, valamint a jó hangulatú közös ebéd teremti meg.

A Kapunyitogató Program célja, hogy azokon a településeken, ahol a művelődési ház bezárt, és csak úgynevezett „kulcsos” házként működik, néhány napra kinyíljon az intézmény és a falunapokhoz kötődően szervezett kulturális prog-

megvalósításához, egy-egy program felépítéséhez.

Segítségével a közművelődésben dolgozó szakemberek saját tudásukra építve újból rácsodálkozhattak a kreatív ötletek sokszínűségére, és megerősítést, bátorítást, szakmai tanácsokat kaphatnak egymástól munkájuk további fejlesztésének érdekében.

A Nemzeti Művelődési Intézetnek köszönhetően számos szakmai innováció és fejlesztő folyamat indult el és valósult meg az elmúlt évek során. Ilyen volt az amatőr művészeti mozgalom, az intézmények minőségfejlesztési programja, a közösségépítés vagy éppen a kultúrakutatás. A szervezet mintaprojektek megvalósításával, szakmai, módszertani tanácsadással járult hozzá a közösségi művelődésben részt vevők tudásának bővítéséhez, a települések kulturális, társadalmi és gazdasági lehetőségeinek kialakításához. *A legtöbb projekt mintaprogramként indul el, majd az eredmények és tapasztalatok birtokában országosan felhasználhatóvá válnak minden település számára, mondhatni jó gyakorlatként élnek tovább.*

A szakmai tevékenység egyik pillére az értékfeltárás és értékmegőrzés, az erre irányuló mintaprogramok és képzések indítása,

a megyei és települési értéktárak módszertani támogatása. A közművelődési feladatellátás országos módszertani intézménye alapvető szerepet tölt be a települési és megyei értéktár bizottságok munkájában, valamint a hungarikum törvény végrehajtásában. A Magyar Nemzeti Értékek és Hungarikumok Szövetségével és a Népfőiskola Alapítvánnyal együttműködve rendezi meg a Magyar Értékek Napját.

A gasztronómia, a hagyományos ízvilág innovatív népszerűsítése, a lokális értékek és közösségek újszerű bemutatása hívta életre a Gasztrobusz programját. A települési eseményeken a tájegységi jellegzetes ételeket kínálja, minden esetben helyi alapanyagokat használva, így frissen készülhetnek el az ínycségek. A busz csatlakozott a Kossuth Rádió Országjáró magazinműsorához, mely szombatonként az ország egy-egy településéről jelentkezik be.

A Komatál Program fókuszában a közösségépítés és a hagyományteremtés áll, célja feleleveníteni a családi, szomszédsági, baráti kötelekeket megerősítő szokást, a komatál átadásának hagyományát. Az országos kampány keretében a program iránt érdeklődők

ramok mellett a lakosság más közösségi, kulturális eseményeken is részt vehessen.

Az „Újra öltünk, örököltünk” mintaprogram célja a térség hímszövevényének visszatartása a fiatalabb generáció számára, mely egy helyi hímszövevény megszervezésében csúcspontot ér. A kezdeményezés keretében hímszövevények jöttek létre, elsősorban kistérségi településeken. „ASzövevény – Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért” program pedig kis létszámú hímszövevény csoportok létrejöttét támogatja és generálja azáltal, hogy minden hímszövevény feladatellátónak alapanyagot és eszközöket biztosít a hímszövevény lebonyolításához.

A jogszabályon felültre bocsátott videóanyagok, valamint egymás szakmai munkájának megismerése és követése egy olyan „kút”, melyből sosem merhetjük ki az összes „vizet”.

A szakmai innovációk, az inspiráció és a tudás, míg együtt, egymásra támaszkodva dolgozunk, soha el nem fogyhat, ki nem merülhet. A hímszövevény és a kultúra területén dolgozó közösségeink jólétéért és településünk életminőségéért felelősséggel tartozunk, éppen ezért kiemelkedően fontos, hogy a szakmában dolgozók együttműködjenek, segítsék egymást és részesévé váljanak a hímszövevény Kárpát-medencei hálózatának.

Számos olyan jó gyakorlat került bemutatásra, amelyek egészen lenyűgözték a szakmát egyediségükkel és leleményességükkel, voltak olyanok, amelyek egyúttal neveltünk, és olyanok is, amelyek könnyeket csaltak szemünkbe.

A kipróbált és bevált jó megoldásokban rejlő tudás átadása, elsajátítása, átvétele és megfelelő adaptálása jelentős mértékben segítheti és gazdagíthatja a hímszövevény szakma egészét, ezért is szükséges a program folytatása. Köszönet illeti mindazokat, akik a



Nemzeti Művelődési Intézet hívó szavára a területen megosztották a lokális hímszövevény módszereiket, jó gyakorlatukat a szakmai hálózattal. A kezdeményezések megismerése nem csak élményt nyújtott a résztvevők számára, általuk erőt, szakmai hitet, új ismereteket, motivációt és bizakodást nyerhetett a hímszövevény szakma. A közös tudástár létrehozása során fejlődtek az informatikai készségek, a szakemberek gyakorlatot szereztek az új eszközök használatában, nemcsak az intézményekben, hanem a közösségi szinten dolgozó munkatársak

esetében is. Az online tér bevonása a módszertani szolgáltatási rendszerbe azt jelenti, hogy az egész ország szakmailag felfűzhetővé vált, gyors reagálással képes a változó helyzetekre válaszokat adni, megoldásokat és szövetségeket találni.

Egy egész szakma jelentheti ki, megosztottuk a tapasztalatainkat másokkal, ugyanakkor mi is tanultunk, segítettünk és segítségére voltunk másoknak.

Igazán kivételes és szép a mi szakmánk, ahogy Lukács evangéliumában is olvashatjuk: „*Adjatok, és adatik nektek*”.

FARKAS REBEKA hímszövevény szervezés szakon végzett a Károli Gáspár Református Egyetemen 2022-ben. 2020 júniusától dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Igazgatóságán hímszövevény szervező asszisztensként, majd módszertani referensként. Részt vesz a Bűvös Bábos és Pajtaszínház mintaprogramok koordinálásában, szakmai projektek lebonyolításában.

SZEDLACSEK EMÍLIA az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1984-ben hímszövevény, 2004-ben pedig kulturális menedzser hímszövevényzettséget szerzett. Két évtizeden át Érden, a Szepes Gyula Művelődési Központ igazgatója volt, majd 2015-től az Emberi Erőforrások Minisztériuma Községi Művelődési és Művészeti Főosztály főosztályvezetője. 2018. augusztus 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Szolgáltatások Igazgatóságának, majd 2019. február 15-től a Szakmai Igazgatóság vezetője. Szakmai munkája elismeréseként 2005-ben Wlassics Gyula-díjban, 2019 augusztusában Bessenyei György-díjban részesült.



JógyakorlatON weboldal a tudásmegosztás jegyében

A Nemzeti Művelődési Intézet 2021. március 17-én az információáramlás felgyorsítása és a települési jó gyakorlatok elterjesztése érdekében új online szolgáltatási felületet indított JógyakorlatON elnevezéssel, amely a www.jogyakorlaton.hu felületen érhető el.

Az elmúlt években a világjárvány néhány nap alatt átalakította kulturális szokásainkat, gátat vetett a közösségi eseményeknek, digitális mederbe terelte az oktatás és a felnőttképzés minden elemét. Családi események, rokon, baráti találkozók maradtak el, az ünnepek alatt is négy fal közé szorultak az emberek. Nem csak fesztiválok, koncertek, színházi előadások hiányával kellett megbárátkozni, átmenetileg megdermedt a klubélet, szakkörök, művészeti csoportok ezrei nélkülözték a rendszeres együttlét inspiráló alkalmait.

A közművelődési intézmények és közösségi színterek gyors helyzetfelismeréssel eseményeiket az online térbe terelték, egyre-másra valósultak meg az internetes versfesztiválok, az online gasztrorfesztiválok, karácsony közeledtével számtalan település köszöntötte lakóit élő adventi ablakkal, hogy csak néhányat említsünk a kreatív ötletek közül.

A közös gondolkodásra, tapasztalatcserére, a jó gyakorlatok meg-

osztására és szakmai interakcióra a pandémia idején még nagyobb szükségünk volt, ezért a Nemzeti Művelődési Intézet minden héten szerdán 10:00 órától online szakmai munkaértekezletet tart a Kárpát-medencében közművelő-

dési területen dolgozó kollégáknak, amelyen – a tudásmegosztás jegyében – a településekről beérkezett jó gyakorlatokat, mintaprojektet osztunk meg a közművelődési szakemberekkel. Minden hónap harmadik szerdáján pedig online



élő interaktív műsort közvetítünk, melyen Závogyán Magdolna ügyvezető Szedlacsek Emília szakmai igazgatóval beszélget a közművelődés aktuális kérdéseiről, az élő beszélgetés során közvetlenül kérdések is feltehetőek számukra. Az élő adásokat átlagosan 400-500 szakember követi nyomon hónapról hónapra.

A jogyorkorlaton.hu segítette a Közművelődési és Foglalkoztatási Programban (KFKP) részt vevő asszisztenseket is, hogy ötleteiket bemutathassák egy rövid videóanyaggal, melyhez segítséget nyújtottak a megyei igazgatóságok munkatársai, vagy egyszerűen mobiltelefonról is feltölthető volt. Ezek a videóanyagok a pandémiás időszakban biztosították a kapcsolattartást, a kapcsolatok bővülését a közművelődési szakmában, ugyanakkor pedig megerősítést nyújtottak mindenki számára, hogyan lehet kreatívan, a járványügyi szabályok betartásával is olyan programokat szervezni, amelyek a kisközösségeknek biztatást nyújthatnak, illetve hogyan lehet az egyes foglalkozásokat online térben is megvalósítani, majd offline térbe áthelyezni és esetlegesen vissza, vagy ezt akár együttesen alkalmazni.

A portál kezdetekor a Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatóságai ösztönözték a településeket jó gyakorlataik bemutatására, de hamarosan a folyamat önműködővé vált, hétről hétre egyre több videó érkezett: a 2021. márciusi indulástól 2021 decemberéig 955 videót küldtek be, melyek 2 milliós nézettséget értek el. Az adások a jeles napokhoz, eseményekhez kötődően formálódtak, létrejöttek tematikus adások, így volt húsvéti, anyák és gyermeknap, az adventi időszakot bemutató. Szilveszterkor pedig különleges adással készültünk, bemutattuk az adásokban addig nem közreadott *bakijainkat* is, hogy mindenki láthassa, mi sem a kamera elé születtünk.

A települési jó gyakorlatok mellett számos felhívást is a www.jogyorkorlaton.hu portálon keresztül hirdettünk meg:

– Nyitunk – Országos Kapunyitogató Program molinó igénylése:

A Nemzeti Művelődési Intézet kezdeményezésével 2021. május 15-én országos közművelődési nyitónap került megrendezésre, amelyhez kapcsolódóan NYITUNK feliratú molinót lehetett igényelni.

– Közösségépítő Kultúránk programsorozatra közösségek jelentkezése:

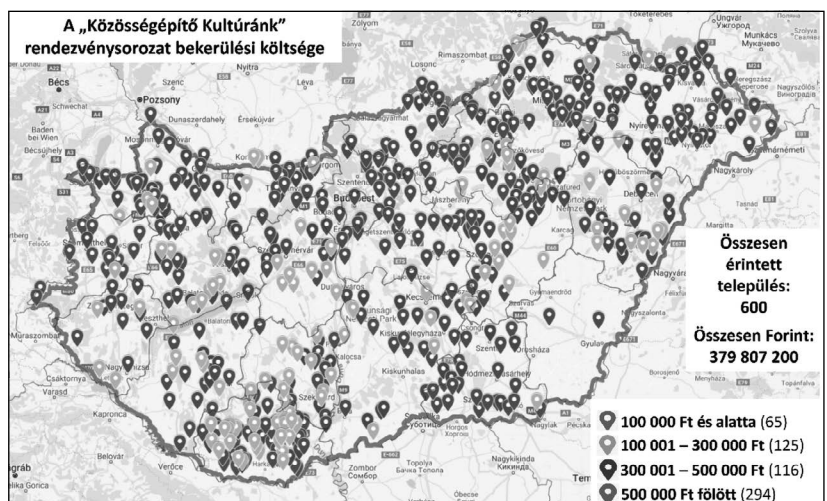
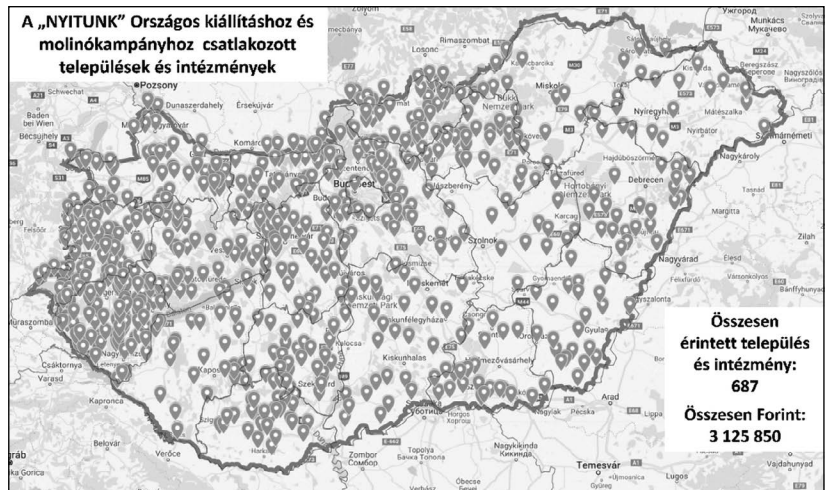
A Nemzeti Művelődési Intézet Közösségépítő Kultúránk elnevezésű előadó-művészeti programsorozatot szervezett két helyszínen 2021. június 28. és július 9. között. A Lakiteleken és Kápolnásnyéken megvalósult esemény célja az volt, hogy a résztvevők megismerjék a

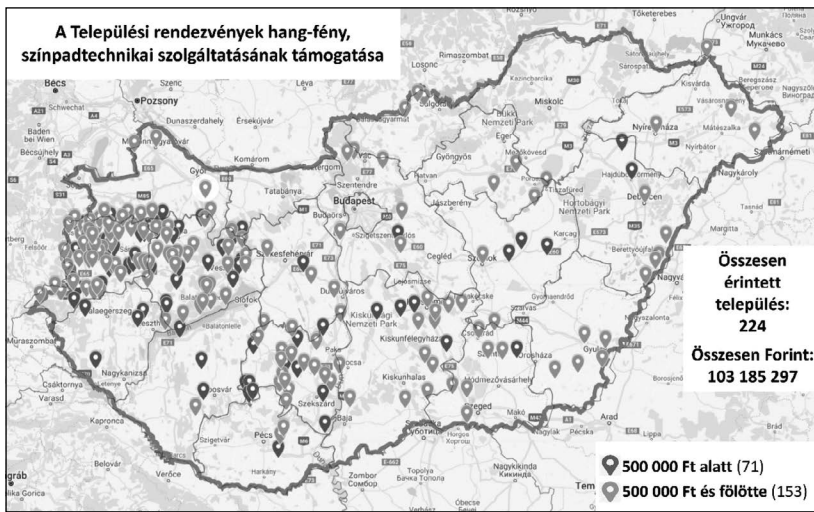
közművelődés kultúráközvetítő, közösségépítő szerepét, megta- pasztalják az előadó-művészeti tevékenységek kulturális, közösség- megtartó erejét.

– Önkormányzati rendezvények hangtechnikusainak támogatása:

A koronavírus-világjárvány kulturális szférát érintő hatásának enyhítéséről szóló 1290/2020. (VI. 5.) határozattal Magyarország Kormánya létrehozta a kulturális szféra szereplőinek támogatási rendszerét. A Nemzeti Művelődési Intézet felhívás keretében lebonyolítóként a közművelődési intézmények és közösségi szintek, elsősorban az 5000 fő lakosságszám alatti települések közösségi programjaihoz, rendezvényeihez kapcsolódó hang-, fény- és színpadtechnikai feladatok megvalósítását kívánja elősegíteni.

– „Világhálón innen és túl” videóképzés:





A Nemzeti Művelődési Intézet a közösségi élet újraindítása érdekében egy szakkör szervezői felhívással segítette a települési feladatellátókat. A szakkörtámogatási programot az Intézet 2021 őszen hirdette meg először a www.jogyakorlatON.hu online felületen keresztül. A felhívásban igényelni lehet szakköri anyagokat, eszközöket különböző szakköri tevékenységekhez kapcsolódóan, amelyeknek a szakköri tevékenységét a www.ASzakkor.hu online felületen keresztül többségében 20 alkalmas videósorozatban mutatjuk be. A felhívásban hat (vesztfőnás, nemez, mézeskalács-készítés, gyöngyfüzés, hímzés) szakág alapanyagát és eszközét lehetett igényelni annak függvényében, hogy mekkora nagyságú a telepü-

A felhívásra jelentkező közművelődési szervezetnek maximum 5 perces videót kellett készítenie, amely bemutatja a szervezet koordinálásában megvalósuló közösségépítő gyakorlatot. A mozgóképen összefoglalt jó gyakorlatnak olyan innovatív kezdeményezést kellett bemutatnia, amely az online térből került át az offline térbe; biztosítja a közösséggel való kapcsolattartást, valamint lehetőséget ad az online platformról induló közösségi tevékenység további, személyes részvételen alapuló folytatására is.

kistelepülések önkormányzati rendezvényeinek támogatása.

– „Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért” szakköri eszköz- és alapanyagfelhívás szakkörök létrehozása érdekében:



– Kistelepülési önkormányzati rendezvények támogatása (5000 fő alatti kistelepüléseknek):

Magyarország Kormányának köszönhetően a Magyar Falu Program keretében, a Modern Települések Fejlesztéséért Felelős Kormánybiztos és az állami közfeladatokat ellátó Nemzeti Művelődési Intézet lebonyolításában valósul meg a belügyminiszter vezette minisztérium által, 2021. január 1-jén 5000 fő vagy annál kevesebb állandó lakosságszámmal nyilvántartott



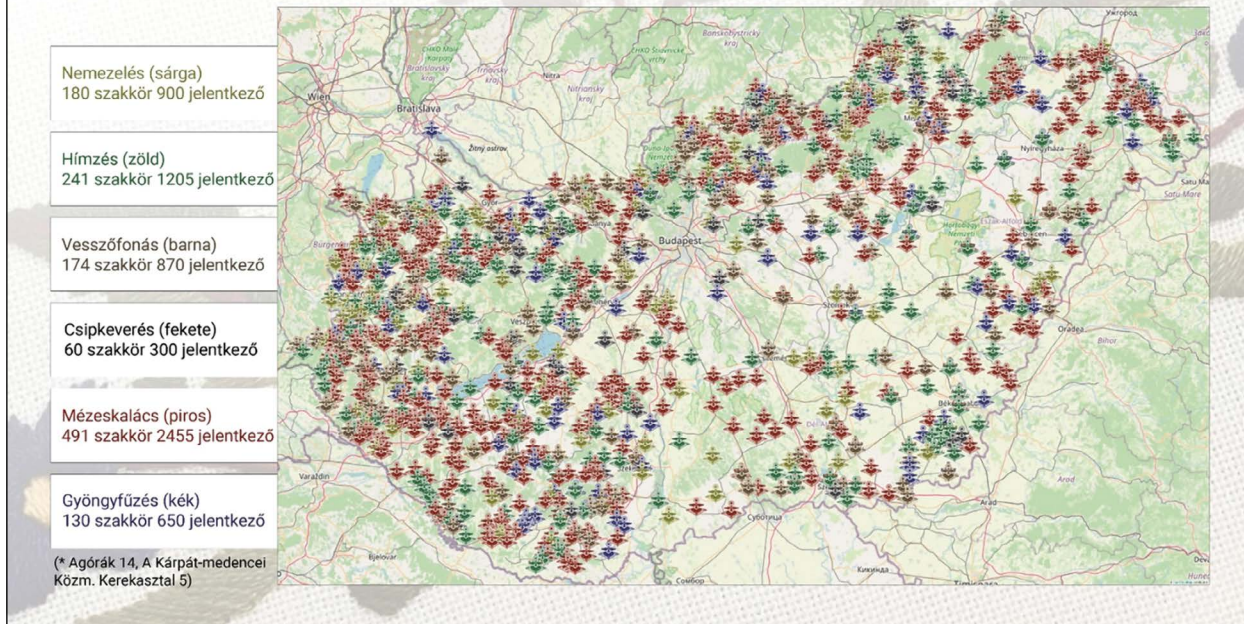
A településeken megvalósuló közösségi, szakköri program „Tudásunkkal kézenfogva a közösségekért”

Magyarország Kormányának és a Közösségi Élet Újrarendezéséért Felelős Operatív Törzsnek köszönhetően 1643/2021. (IX. 21.) Korm. hat.

2021. október 15-i állapot: - Felhívásra regisztrált szervezetek száma **1.014**
- Induló szakkörök száma **1.276**
- Összes jelentkező **6.380**

Mintaprogramok: - Szervezet* **19**
- Szakkör **205**
- Összes résztvevő **1.025**

Mindösszesen **7.405**



lés. A szakkörtámogatási programhoz Magyarország Kormány nyújtott támogatást a Közösségi Élet Újrarendezéséért Felelős Operatív Törzs kezdeményezésére, a program szakmai megvalósítója pedig a Nemzeti Művelődési Intézet. A felhívásra egy-egy ötfős szakkör alapanyagaira és eszközökre adhatott le igényt minden település. A felhívásra összesen 1014 település jelentkezett, amelyeken összesen 1276 darab 5-5 fős szakkört indítottak el.

2022. március 17-én a terület egy éves fennállását ünnepelte, mellyel nemcsak kívülről újult meg az online szakmai portál, hanem számos új tartalmat is kapott.

Az adásba került videókat immár nemcsak egyben lehet megtekinteni, hanem külön-külön szakmai kategóriákba rendszerezve és kulcsszavakkal ellátva. Sőt a videókat értékelni („lájkolni”) is lehet, készítőjükhöz közvetlenül kérdés is küldhető, ezzel tovább segítve a tudásmegosztást a kollégák között.

A terület másik újdonsága az *állást kínál* rovatunk, ahol lehetőséget adunk a közművelődési feladatellátóknak, hogy térítésmentesen hirdethessék megüresedett állásaikat, nemcsak az intézményvezetők, hanem bármely más szakalkalmazott részére is. 2021-ben a Veszprém Megyei Igazgatóság azzal a javaslattal fordult hozzánk, hogy szeretne egy saját megyei adást készíteni az értékfeltáró tevékenységről; az összeállításnak akkora sikere lett, hogy idén már minden megye készít tematikus adásokat a megyei sajátosságait figyelembe véve és bemutatva.

Közel másfél éve működik a www.jogyakorlaton.hu internetes felületünk, több mint 6500 aktív felhasználóval, adásonként átlagosan 400-500 nézővel és éves szinten többmillió nézettséggel. Számtalan jó gyakorlatot és felhívást tettünk közzé, a portál sikerét viszont nemcsak a számok mutatják, hanem az a szakmai beágyazottság is, amelyet napról napra tapasztalok, amikor ellátogatok egy képzési csoporthoz, vagy belépek egy közművelődési intézménybe és az elsők között említik, hogy látták az adást, vagy hogy éppen milyen videót fognak feltölteni a weboldalra.

PETŐ LILLA 2010-ben az ELTE-n szerzett politológus diplomát, majd a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Kultúramenedzsment szakán tanult tovább, ahol 2016-ban diplomázott.

2013 óta dolgozik közművelődési intézményekben, tapasztalatait projektmenedzsment, ifjúságsegítés, programstruktúrák kialakítása és fejlesztése területén szerezte.

Szakterülete az irodalom és az ifjúsági programok szervezése. 2018 márciusától módszertani referensként végezte a munkáját a Pest Megyei Igazgatóságon. 2020-ban a Debreceni Egyetemen végzett kulturális mediátorként. 2020 júniusától megyei igazgatói pozíciót töltött be, majd 2021 februárja óta a Nemzeti Művelődési Intézet Hálózati Központjának a vezetője. Feladata a 19 megyei igazgatóság módszertani segítése, országos szakmai mintaprogramok kidolgozása, a jogyakorlaton.hu felületek szakmai programjának gondozása.



Mi az a jó gyakorlat?

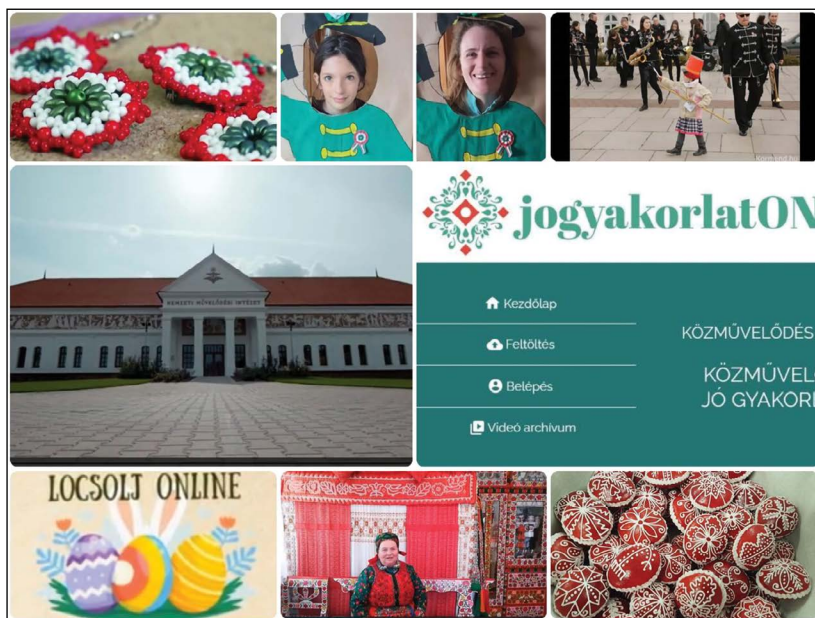
Egy olyan lapszámot tart kezében az olvasó, mely a jó gyakorlatokat veszi számba Tolnától Baranyáig, azonban azt le kell szögeznünk, hogy ezek a teljesség nélkül csupán

egy-egy szeletét mutatják be a tengeri innovatív kezdeményezéseknek. A közművelődés és benne minden közművelődési szakember elkötelezettséggel hoz létre számos

kreatív újítást, mellyel a közösségeit építheti. Sokszor azt gondoljuk, hogy ezt a leleményességet a pandémia hozta felszínre, pedig ez korántsem igaz, mindig is voltak innovatív kezdeményezések a szakterületünkön. A jogyakorlatOn.hu internetes felületünkön több száz jó gyakorlat került és kerül a mai napig bemutatásra hétről hétre. Viszont kevés szó esett eddig magáról a módszertanról, arról a kritériumrendszerrel, mely jellemzi. A jó gyakorlat mint fogalom definíciója az alábbiak szerint írható le:

A jó gyakorlat szakmai kritériumoknak megfelelő innovatív folyamat, módszer, cselekvés és eszközhasználat együttese. Gyakorlatban bizonyítottan hozzájárul a közösségi művelődés, az önművelődés, az értékek közösségi újraértelmezéséhez, a hagyományápoláshoz, a magyar nyelv ügyéhez, a kulturális vidékfejlesztéshez (kulturális alapú gazdaságfejlesztéshez, kulturális turizmushoz), de mindenekelőtt a közösségek létrejöttéhez, aktivizálásához, megerősödéséhez, végső soron a társadalmi részvételhez.

A jó gyakorlat mindig valamilyen társadalmi problémára kíván megoldást adni és/vagy valamilyen társadalmi, közösségépítő hatást kíván elérni. Mindig helyi igényre és szükségletre reagál. Minden település más és más, nincs két egyforma közösség és nincs két egyforma megoldás egy-egy helyzetre vagy situáci-

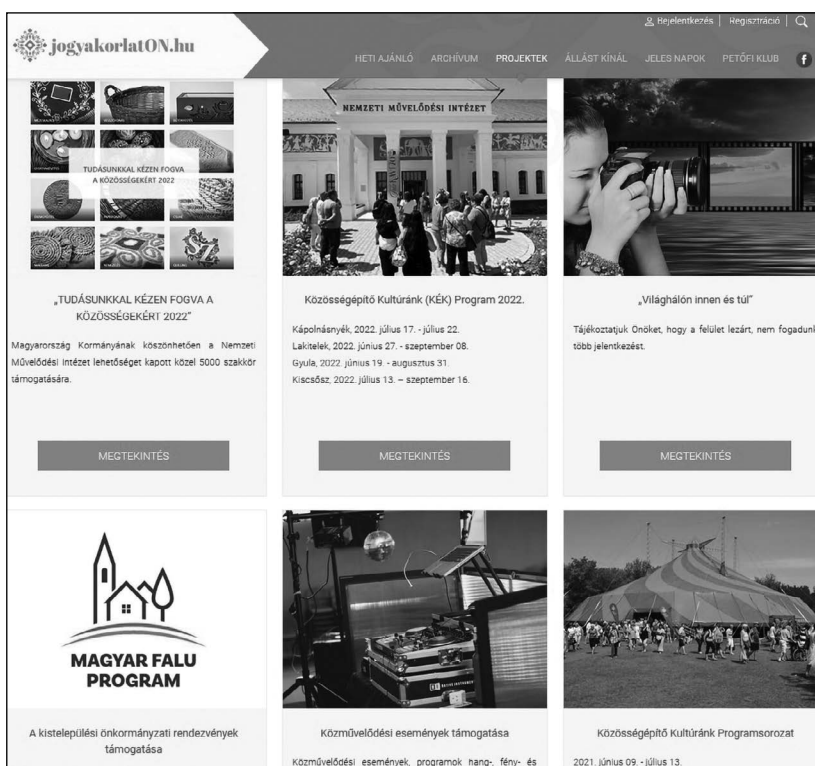


óra, melyre reagál a közművelődési szakember, melynek eredményeképpen létrehoz egy jó gyakorlatot.

A társadalmi hatás a cél elérésével bekövetkező változás, következmény a célcsoportban. A változás megnyilvánulhat például a helyi élet minőségében, a foglalkoztatási struktúra átalakulásában, bővülésében, az értékrendszer változásában, az egyéni, családi és egyéb társas kapcsolatok alakulásában, a kreativitás kifejeződésében, a helyi közösségi szerveződések változásában, a hagyományok őrzésében, átalakulásában, a természeti és kulturális erőforrásokban. E változás lehet rövid és hosszú távú, közvetett és közvetlen, illetve másodlagos (nem szándékolt).

Amikor egy szakmai innovációt mutatunk be, mindig fontos, hogy tisztázzuk, milyen céllal valósult meg, kik az érintettek, melyek azok a speciális célcsoportok, akiket megakartunk szólítani az adott kezdeménnyel. Fontos a jó gyakorlat know-how-jának bemutatása, azaz annak leírása, hogy mi volt a bevált módja, amivel az adott célt el lehetett érni. A megvalósítás egy eredményes módjának leírása a jó gyakorlat adaptálhatóságához járul hozzá.

Itt el is érkeztünk a módszer tan egyik legfontosabb eleméhez, ugyanis nem elég magát a kezdeménnyel bemutatni, ahhoz, hogy a jó példa „ragadós” legyen, segíte-



ni kell a kollégákat az adaptációban. Az adaptáció (átvétel, alkalmazás) az a folyamat, mely során az intézmény/szervezet által előállított jó gyakorlatot egy másik intézmény/szervezet (saját szervezetén és környezetén átszűrve) befogad és alkalmaz. Ezért tisztázni kell, milyen módszereket használtunk a megvalósítás során, érdemes bemutatni az eredményeit, illetve, hogy az adott program hatására milyen változások jöttek létre a célcsoportban, szervezetben a településen.

Emellett fontos tisztázni, kinek ajánlanák a bemutatott gyakorlatot, milyen erőforrásra van szükség hozzá, milyen infrastrukturális szükségletet kíván, illetve milyen nehézségek és kihívások merülhetnek fel a megvalósítása során.

Sokszor tapasztalom a szakemberekkel való beszélgetéseknél, hogy nem mindig látjuk meg saját munkánkban azt az innovációt, mely a jó gyakorlatokat jellemzi, ezért sokszor maradnak „parlagon” olyan kezdeményezések, melyeknek pedig helyük lenne akár a JóGyakorlatON is. Ezért szeretnék mindenkit megerősíteni abban, hogy bármely kis település bármilyen aprónak tűnő kezdeményezése bizony megoldást adhat másnak is egy hasonló problémára, helyzetre, melyet így számos, a területen dolgozó szakember hasznosítani, adaptálni tud. Závogyán Magdolna ügyvezető asszony szavaival élve: nincs olyan probléma, melyre ne született volna már meg megoldás!

TARTSATOK VELÜNK!
NÉZZÉTEK MEG A 40. ADÁST A
jogyakorlatON.hu
FELÜLETÜNKÖN:

2022.01.26.

WEB: JOGYAKORLATON.HU
FACEBOOK.COM/NEMZETIMUVELODESIINTEZET

PETŐ LILLA 2010-ben az ELTE-n szerzett politológus diplomát, majd a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Kultúramenedzsment szakán tanult tovább, ahol 2016-ban diplomázott.

2013 óta dolgozik közművelődési intézményekben, tapasztalatait projektmenedzsment, ifjúságsegítés, programstruktúrák kialakítása és fejlesztése területén szerezte.

Szakterülete az irodalom és az ifjúsági programok szervezése. 2018 márciusától módszertani referensként végezte a munkáját a Pest Megyei Igazgatóságon. 2020-ban a Debreceni Egyetemen végzett kulturális mediátorként. 2020 júniusától megyei igazgatói pozíciót töltött be, majd 2021 februárja óta a Nemzeti Művelődési Intézet Hálózati Központjának a vezetője. Feladata a 19 megyei igazgatóság módszertani segítése, országos szakmai mintaprogramok kidolgozása, a jogyakorlatON és az Aszakkör.hu felületek szakmai programjának gondozása.



„Kedves Nézőink! Élőben kapcsoljuk székházunkat”

A címben olvasható mondatok ebben a formában sosem hangzottak el nálunk, de csakis azért, mert nem vagyunk hivatalos televízió-csatorna, és közlési stílusunk sem magázó.

A JóGyakorlatON felület kialakulásáról, annak körülményeiről, létrejöttének indítékairól jelen folyóirat több cikkében is olvashatunk – de még nem tudósítottunk az élő adás varázsáról. 2021 tavaszán nemcsak a jó gyakorlatok

országos szintű összegyűjtését és sugárzását kezdtük meg új, a közművelődési szakmának szóló portálunkon, hanem már akkor egy egyedülálló kezdeményezés lehetősége is kibontakozott munkatársaink ötletei alapján.

A Nemzeti Művelődési Intézet országos szakmai-módszertani feladatellátóként egyik legfontosabb küldetésének tekinti, hogy a végpontokon is elérje azokat a közművelődési szakembereket,

akik sokszor egyedül, teljesen önállóan tesznek nap mint nap kis közösségeikért. Az ő szakmabeli támogatásuk, fejlesztésük az Intézet kiépített hálózatán, a megyei igazgatóságok rendszerén keresztül valósul meg, de nagyon is érzékelhető annak súlya és eredménye, ha a településeken dolgozók személyesen találkozhatnak akár a legfelsőbb szakmai iránymutató személyiségekkel és döntéshozókkal. Legyen az akár egy szakmai nap a megyeszékhelyen, egy országos könyvbemutató, egy képzés része, vagy jelen esetben egy olyan online szakmai értekezlet, melybe „otthonról”, munkahelyéről kapcsolódhat be, és még el sem kell utaznia miatta a nézőnek. A JóGyakorlatOn felületen minden hónap harmadik szerdáján, délelőtt 10 órától a lakiteleki székház stúdiójából élőben, online közvetítjük a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezető asszonya, Závogyán Magdolna által moderált beszélgetést, melynek során Szedlacek Emíliaval, szakmai igazgató asszonnyal vezetik fel a legaktuálisabb szakmai történéseket, újdonságokat. A két élő adás között eltelt időszak – mely körülbelül egy hónapnyi időtartamot ölel fel – jogszabályváltozásai, a közművelődési szakmát érintő intézkedései, a legújabb pályázati lehetőségek és felhívások

jogyakorlatON.hu

ÉLŐ ADÁS

2022.06.15.

WEB: JOGYAKORLATON.HU
FACEBOOK.COM/NEMZETIMUVELODESIINTEZET



mind-mind itt hallhatóak először – első kézből.

Az élő adás tematikája szerint a műsor első felében az időközben bevezetett, a szakmai feladatlátást befolyásoló intézkedéseket adja hírül szakmai igazgató asszony, amely témát az elmúlt évben sajnos sokszor a járványügyi hatósági döntések adták. Itt beszámoltunk a maszkviselési, fertőtlenítési kötelezettségekről, a védőoltás hasznosságára is felhívtuk a figyelmet, miként a közösségi programok megtartási lehetőségei, létszámbeli korlátozásainak szabályai is folyamatos változásban voltak, így általában ezen intézkedések részletes bemutatása zajlik az adás első perceiben. Itt közöljük a szakmai innovációkat, a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt pályázati lehetőségeket és határidőket, a Nemzeti Művelődési Intézet által kezdeményezett felhívásokat, de például a Magyar Falu program részleteit is. A statisztikákból jól láthatóan kiderül – minden egyes élő adásunkat több száz néző követi az anyaországon belül, de határainkon túlról is –, hogy programjaink minden részletre ki-

terjedő bemutatására is ez a felület a legcélravezetőbb, így érhetjük el a szakmai közönség és célcsoport legszélesebb rétegét. A műsor ezen szakaszában közöljük mind a felhívásaink, mind közösségimédia-csatornáinkon indított nyerevényjátékaink részleteit. Így az élő adásokban hangzott el először híradás a Pajtaszínházi Szemlééről, a Nemzeti Művelődési Intézet ál-

tal alapított közművelődési díjakra jelölés lehetőségéről, a közművelődési szakemberek számára indított szakmai képzésekről – utóbbiakról közvetlenül dr. Juhász Erika szakmafejlesztési igazgató asszonytól hallhatjuk a legfontosabb tudnivalókat, akit rendszeresen köszönhetünk az élő adások vendégeként. Ezen weboldalunkon keresztül biztosított a KözösségÉpítő Kulturánk programsorozatára való jelentkezés a szakmai közönség számára, mely jelentkezési felület szintén egyik élő adásunk befejeztével nyílt meg, miként A Szakkör – Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért 2021-es, majd ideji felhívását is itt, élőben híreltük első alkalommal. A szakköri alapanyag- és eszközigények megjelölésére így ugyancsak ez az oldal volt a legalkalmasabb már tavaly is, de – a háttérben folyamatosan zajló informatikai fejlesztéseknek köszönhetően még egyszerűbben nyomon követhető módon – az ideji évben is ezen keresztül zajlik.

Az élő adás egyik legnagyobb erejét, egyben varázsát az adja – ha fogalmazhatunk úgy, sikerét az biztosítja –, hogy a nézőknek, hallgatóknak lehetőséget nyújtunk arra,





hogy a műsor első felében elhangzott intézkedésekhez, szabályokhoz, információkhoz vagy éppen felhívásokhoz kapcsolódóan feltehessék kérdéseiket. Mindezeket közvetlenül az Intézet ügyvezetőjének, szakmai igazgatójának címezhetik, akik ott élőben, az óra második felében meg is válaszolják azokat. A közvetítések során – olykor a téma aktualitásától függően – jóval több írásbeli érdeklődés érkezik, mint amennyire a műsor időkeretének függvényében lehetőség van válaszolni. Ezekben az esetekben Pető Lilla hálózati központvezető

asszony a műsor után még aznap e-mailben nyújt részletes tájékoztatást. Őt a rendszeres „jógyakorlaton-nézők” a heti szerkesztett adásokból ismerhetik, de ő azon munkatársi csapatunk állandó tagja is, akik a háttérben biztosítják az élő adások zavartalanságát és sikeres lebonyolítását. A helyszínen ugyanis az élőben közvetített beszélgetés szereplőin kívül a kamerák mögött még legalább két stúdiós kolléga, informatikus is dolgozik azon, hogy ugyanabban a percben az egész világon bárki számára elérhető legyen az adás. Ehhez legalább

három kamera, megfelelő mikroportok, állványzatok, több száz méter kábelhálózat, bútorok, háttér, világítástechnika, videókeverő, streamer-gép és streamer-szerver is szükséges (melyekről a stúdió munkatársaival készített interjúban olvashatunk bővebben).

A honlapon való regisztrációt követően minden feliratkozottat közvetlenül, elektronikus levél formájában értesítünk a heti, előre megszerkesztett adások közvetítéséről, és a havi rendszeres, olykor rendkívüli időpontban jelentkező stream-műsorok időpontjáról is (ezért is érdemes regisztrálni a jogyakorlaton.hu oldalunkon). A már regisztráltak figyelmét ily módon hívjuk fel az online értekezletek kezdetére, melyek témáját is olykor előre közöljük, hogy akit érint, közvetlenül, első kézből juthasson az azzal kapcsolatos legfontosabb információk birtokába.

Az élő adások fejlesztésén továbbra is folyamatosan dolgozunk, mert a számtalan hálával teli visszajelzés, melyeket a műsor alatt, vagy azt követően levélben vagy telefonon kapunk, azt bizonyítja, hogy szükség van a szakmában erre a hiánypótló és innovatív közlési formára. Kedves Kolléga! Szeretettel várunk Téged is legközelebbi élőben streamelt adásunkban, a JóGyakorlatON!

KASNYIK KATA a Nemzeti Művelődési Intézet kommunikációs központvezetője 2022 tavaszától. Azelőtt a Komatál program koordinátoraként tevékenykedett, illetve ASzakör online felületeiért volt felelős. Az Intézet számos kiadványának korrektúrázásában, és többek között a SZÍN – Közösségi művelődés folyóirat nyelvi lektorálásában is évek óta részt vesz.



Változások vonzásában III.

Közösségi könyvírás a JóGyakorlatON

A Nemzeti Művelődési Intézet idén újra kiadta a Változások vonzásában I. című könyvet, melynek megjelenését 2022 áprilisában szorosán követte a kiadványsorozat új, második kötete. A lehetséges folytatásról, a könyvbemutatók – a közművelődési szakmában eddig nem elterjedt – különleges módjáról a szerzőpáros egyik tagjával, dr. Németh János Istvánnal beszélgettünk.

dr. Németh János István: A Nemzeti Művelődési Intézet létrejöttét és működését, a magyar közművelődésben 2012–2022 között lezajló jelentős változásokat, valamint a közösségi művelődés országos kiteljesedését feltáró kötetek írása közben a személyes alkalmakon megvalósuló – a könyvek szerzői általi – bemutatását képzeltük el, majd terveztük meg.

Az országos bemutatóra március 30-án került sor az Intézet lakiteleki székházának dísztermében, amelyet az érdeklődők online közvetítésben is nyomon követhettek. Ezt követően helyszíni találkozások keretében ismerhették meg a sorozat első két kötetét a közösségi művelődés szakemberei, az önkormányzatok helyi és megyei vezetői, a partnerszervezetek képviselői, valamint társadalmi segítői. Pécs,

Szekszárd, Kaposvár, Szombathely, Veszprém, Szeged, Nyíregyháza, Debrecen, Eger, Szolnok, Tatabánya, Győr, Békéscsaba városaiban, valamint Budapesten két helyszínen személyesen osztottuk meg tapasztalatainkat és emlékeinket a közösségi művelődés kiteljesedésének korszakáról szerzőtársammal, Závogyán Magdolnával.

A könyvbemutatók zömmel a helyi agórákban zajlottak; a Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatóságai szoros együttműködésben szervezték a szakmai napokat a városi, megyei vezetőkkel, szakemberekkel, valamint az érintett egyetemek hallgatóival, tanáraival.

Kasnyik Kata: Volt különbség az online bemutató és a hagyományos formában megrendezett találkozók között?

dr. N. J. I.: Feltétlenül érzékelt lehetett az események közötti hangulati eltéréseket. Külön öröm volt a személyes találkozás a partnerszervezetek vezetőivel, a kollégákkal és minden érdeklődővel, akiknek részvételét ezúttal is köszönjük. Az országos bemutatók alkalmain szerzett számos tapasztalat közül néhányat érdemesnek tartunk a kiemelésre.

A 16 alkalom lehetőséget adott a megyék szakembereinek, az egyetemi hallgatóknak, tanároknak, az önkormányzati és partnerszervezeti vezetőknek a személyes találkozóra. Tapasztalatunk szerint a könyvek szerzőivel történő beszélgetés, valamint a megyei igazgatóságok aktivitása tovább erősítette a Nemzeti Művelődési Intézet helyi beágyazódását.

A pandémia után kivételes örömet szerzett a jelenlévők számára a személyes együttlét, gondolatváltás, az élmények és problémák kötetlen megbeszélése. Ez új lehetőségek megfogalmazását is lehetővé tette, mind az Intézet, mind a résztvevők számára.

Az Intézet stúdiójából szeptembertől rendszeresen jelentkező magazinműsor indítása is a találkozók tovább élő eredményei között szerepel. Az új, podcast-szerű adásban – mely a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai célközönségének fenntartott felületén, a JóGyakorlatOn bárki számára elérhető lesz – a közreműködők nemzedéki, munkaköri sokfélesége alapelve. Terveink szerint műsoronként 4-5 szereplőt hívunk majd meg, akik például a következő tematikákban osztják meg velünk gondolataikat: *generációváltás, életpálya-esélyek*

KÖNYVBEMUTATÓ



az utóbbi esztendőekben a Nemzeti Művelődési Intézet által kifejlesztett internetes felületek kommunikációs dinamikája biztonságos környezetet jelent, hogy a Változások vonzásában III. kötetének elkészülése a hagyományos módszereken túl megújuljon. Egy jól strukturált, élő, internetes platform segítségével – az egyéni képességek kibontakozásával – lehetőség lesz az alkotás folyamatában a közösségi részvételre. Továbbá egy korábban nem létező, folyamatosan bővülő *alkotói teret is létrehozunk*, melynek során az internet adta lehetőségek mind változatosabb használatával a közösségi könyvírás új formájának együttes kidolgozása valósul meg. Mindez természetesen a JóGyakorlatON weboldalon keresztül.

a közművelődésben, a média és marketing szerepe a közösségek életében, nagy kihívások, sikeres válasszok... Célunk a műsorból következő hálózatok egybekapcsolása, közösségek, csoportok létrejöttének segítése.

A kiadványok népszerűsítésére szervezett találkozók során és azt követően az élmények összegyűjtésére, az új kezdeményezések és programtervek rögzítésére is sor került. A megyei igazgatóságoktól kapott szakmai napi programok, médiaközlemények, internetes linkek folyamatos rendszerezésével gazdag és árnyalt képet kaphatunk valamennyien a könyvbemutatók szakmai eredményességéről.

K. K.: A Változások vonzásában könyvek III. kötetéhez friss információk, ötletek, együttműködő társak megismerésére is jó alkalmat biztosítottak a találkozások? Várható egyáltalán a folytatás?

dr. N. J. I.: Ezek a tapasztalatok meghatározóak voltak annak a döntésnek a megszületésében, hogy a Változások vonzásában III. kötetének elkészítése az eddigi gyakorlatot több új elemmel bővíti majd. Ennek lényege, hogy az országhatáron belül és a határon túli

közművelődési szervezetek szakmai közvéleményére, a jó tollú és íróként is aktív kollégák személyes részvételére is számítunk a következő kötet megalkotása során.

E módszertan újdonsága, hogy a „hagyományos” könyvírás és az internetes kommunikáció szintézise valósul meg az új kötet létrehozásának folyamatában. A hagyományos könyvírás gyakorlata rendelkezésre áll; ezzel párhuzamosan

K. K.: Ez a közösségi alkotás egyben azt is jelenti, hogy a harmadik kötet szerzői köre változni, esetleg bővülni fog?

dr. N. J. I.: A következő öt éves periódust összegző III. kötet 2026. évi megjelenéséig egyfajta online változat folyamatos készítésére lesz lehetőségünk az internetes platfor-





mon. Természetesen az új módszerek bevezetése fokozatosan valósul meg, így a tervek szerint az első két könyv alkotópárosa nem változik. Ugyanakkor az online változat folyamatos gondozása merőben új feladatok sorát is adja majd az alkotóknak.

Stratégiai döntés alapján a most is működő „jógyakorlatON” felület egyesíti az új és mintaként szolgáló szakmai törekvéseket. A közművelődési szakemberek és partnerszervezetek részére ez egy olyan közös platform az online térben, amelyen a településeken, valamint a közösségekben végzett jó gyakorlatokat megoszthatjuk egymással. A beküldött videóanyagokat, előadásokat, ismertetőket a Nemzeti Művelődési Intézet hétről hétre szerkesztett műsor formájában adja közre, ezzel közös gondolkodásra hívja az érdeklődőket. Ennek megfelelően a közösségi alkotás is e felületen veszi kezdetét, még ebben az évben.

Mind az érdeklődő partnereink, mind magunk számára fontos, hogy ezt a kezdeményezést minél szélesebb kör támogassa értékes tudásával. Kedves Olvasó, legyen Ön is munkatársunk az új kötet írásában, annak összeállításában, élményei, tapasztalatai rögzítésével, írásai megosztásával!

A következő hetekben folyamatosan dolgozunk azokon a mód-

szertani megoldásokon, amelyek a *Változások vonzásában* könyvek folytatását részben közösségi alkotássá teszik.

A nyári hónapok természetesen a pihenésre, a feltöltődésre is alkalmat adnak. Kívánjuk mindenkinek, hogy békében és szeretetben töltsé nyári kikapcsolódása napjait, s változatlan elkötelezettséggel csatlakozzon közös munkánkhoz a jövőben!

KASNYIK KATA a Nemzeti Művelődési Intézet kommunikációs központvezetője 2022 tavaszától. Azelőtt a Komátal program koordinátoraként tevékenykedett, illetve ASzakör online felületeiért volt felelős. Az Intézet számos kiadványának korrektúrázásában, és többek között a SZÍN – Közösségi művelődés folyóirat nyelvi lektorálásában is évek óta részt vesz.



KUN ZSÓFIA –
VIDA DORINA
HAJNALKA

Komatálküldetés Solton

Bács-Kiskun megyében, Solt településen Khoór Krisztina 2020 szeptemberében a Kossuth rádió adásában hallott először a Komatál programról. Háromgyermekes anyukaként úgy érezte, ez egy remek kezdeményezés, így közreműködésével megalakult a városban az első komatál közösség. Az „első születésnapjukat” 2021 szeptemberében ünnepelték, és ez idő alatt már több mint 15 családnak segítettek. A kezdeményezés mára egyesületté nőtte ki magát. Krisztinától Kun Zsófia megyei igazgató és Vida Dorina Hajnalka módszertani re-

ferens kérdezte, hogyan is alakult meg a közösség, és milyen jövőbeni céljaik vannak egyesületként.

Kun Zsófia: *Mesélj magadról, milyen életutat jártál be eddig?*

Khoór Krisztina: A rendőrségen dolgoztam 25 évet. Bár humán beállítottságú ember vagyok, a közösség-szervezés eddig nem volt része az életemnek, az elmúlt két évben kezdtem közeledni ehhez az irányvonalhoz. Ami a legfontosabb, hogy három gyermek édesanyja vagyok, tehát azért van már némi tapasztalatom.



Khoór Krisztina

Vida Dorina Hajnalka: *Honnan értesültél a Komatál programról?*

K. K.: A Kossuth rádióban hallottam róla. Leginkább a férjem nagymamája szokta ezt az adót hallgatni. Valahogy, valamiért a Jóisten azt akarta, hogy mikor a Komatál programról beszélnek, akkor mi ott legyünk látogatóban. Utána megkerestem a Komatál program oldalát és felvettem a kapcsolatot a Nemzeti Művelődési Intézettel. Pályázatunkat sikeresnek ítélték, ennek eredményeként kaptunk egy gyönyörű komatálát és minden más hasznos dolgot. Ezután létrehoztam egy csoportot a Facebookon, ahová elkezdtem meghívni az embereket, barátokat. Körülbelül három-négy hónapot kellett várni a soron következő kismamára, aki ikrekkel volt várandós. Óriási segítség volt



A Nemzeti Művelődési Intézettől kapott komatál

számukra, mert egy kisbabával sem egyszerű, nemhogy kettővel.

V. D. H.: *Mi inspirált, hogy elindítsd ezt a kezdeményezést a településen?*

K. K.: Amikor idekerültem Soltra, akkor született meg a kislányom, majd egy másik kismamával létrehoztunk egy baba-mama klubot, mely a mai napig működik a településen. Mindig is központi személy voltam, aki igyekszik maga köré szervezni az embereket. Nagyon fontosnak tartottam és tartom, hogy ezeket a régi hagyományokat és népszokásokat ne hagyjuk feledésbe merülni. Rohanó világban élünk, ahol az emberi kapcsolatok könnyen személytelenné válnak, bár ez inkább a nagyvárosokra jellemző. Amikor önzetlenül adsz, annál nincs jobb dolog, mert úgy adsz, hogy tényleg nem vársz cserébe semmit. A közösségi szellem is ezen a hiten alapszik. Társam ebben Őriné Végi Évike,



A Nemzeti Művelődési Intézettől kapott ajándéktálakban finom ételeket visznek a családoknak

akivel együtt segítjük a kis közösség összetartását.

K. Zs.: *Hogyan fogadta a települések ezt a kezdeményezést?*

K. K.: Azt kell mondanom, hogy nagyon jól. Eleinte azért voltak nehézségeink a koronavírus miatt, ugyanis 2020 szeptemberében hoztuk létre a csoportot, amikor járványügyi intézkedések korlátoztak minket az együttlétben. Sajnos az elindulásakor nem a szép mázas edényeinkben vihettük az ételt, hanem az előírásoknak megfelelő műanyag vagy papír eldobható edényekben. Az első találkozásra már egy tíz-tizenkét fős társaság gyűlt össze, akik azóta is aktívak és bázisként jelen vannak a közösség életében. De mindig vannak újabb tagok, akik csatlakoznak és próbálnak bármilyen módon segíteni.

K. Zs.: *Hogyan veszed fel a kapcsolatot a kismamákkal?*

K. K.: A solti védőnőkkel karöltve dolgozunk. Szerkesztettünk egy nyilatkozatot, amit ők adnak oda a kismamáknak. Ezen fel kell tüntetni a kismama nevét, címét,

telefonszámát és a várható szülési időt, és azt is, hogy van-e ételallergiája. Amikor ezt a nyilatkozatot megkapom, akkor felveszem a kapcsolatot velük telefonon, egyeztetünk, majd írok róluk egy bemutató szöveget a Facebook-csoportba. Mostanában már képet is csatolok, hogy megismerje őket a közösség.

K. Zs.: *Milyen segítséget kaptál az induláskor akár a településtől, akár a Nemzeti Művelődési Intézettől?*

K. K.: Egy zöld színű kerámia edényt vehettünk át a Nemzeti Művelődési Intézet székházában, illetőleg egy gyönyörű asztalterítőt, amit inkább az étel letakarására szoktam használni. Továbbá az első születésnapunk alkalmával is kint voltak a Bács-Kiskun Megyei Igazgatóság munkatársai és a hungarikum játszótérrel emelték a program színvonalát. A helyi művelődési ház vezetője, Farkas Beáta mindenben segítségemre volt, többek között a plakátokkal és a reprezentációs anyagokkal kapcsolatban, és sok anyuka, nagymama is a program mellé állt.



A koronavírus-járvány idején sem hagyták magukra a kismamákat



Az interjú közben Khoór Krisztinával

V. D. H.: *Mi volt a legnagyobb kihívás, amivel szembe kellett nézned?*

K. K.: A legnagyobb kihívás a koronavírus idején mutatkozott. A kismamák szívesen beinvitáltak volna, de nem mertünk bemeni, tartottuk a távolságot. Más nehézségről nem tudok beszámolni, mert örömmel jelentkeznek az emberek, hogy ételt készítsenek. Talán egyetlen anyukánál volt, ahol csak öt napig tudtunk főtt ételt biztosítani, de az összes többinél hét-tíz napos volt az időtartam. Ha valakinek nincs autója, akkor mi a taxizást is nagyon szívesen bevállaljuk, vagy az anyukák segítenek egymásnak, elviszik egymás főztjét. Volt olyan idős hölgy, aki azt mondta, hogy nőegyletet kellene létrehozni, mert akkor nemcsak a kisgyermekes anyukák főznének, hanem a nagymamák is, például akiknek nem a közelben lakik a gyermeke, de szeretne gondoskodni valakiről.

V. D. H.: *Előfordult-e, hogy különleges ételt készítettek?*

K. K.: Sokféle étel került az asztalra, de nagyon különleges nem

jut eszembe. Leginkább hagyományos ételek készülnek, mint húsléves, rántott hús, csirkepörkölt nokedlivel, zserbó, madártej vagy somlói galuska. Szerencsére eddig nem volt ételérzékeny család, de például cukorbetegség esetén eritrittel könnyen megoldható az ételek elkészítése.

V. D. H.: *Mi a következő cél, terv?*

K. K.: Már két-három éve tervezem, hogy a településen az egyik helyiséget kiépítjük és berendez-

zük főzőműhelynek. Szeretnék nyugdíjasokkal is foglalkozni, akik megmutatják és átadják főzési tudásukat, akár történeteket is mesélhetnek a régi időkről. Ez volt az egyik oka annak, hogy létrehoztam a Komatál Egyesületet, mert így több lehetőségünk van az álmaink megvalósítására.

K. Zs.: *Megosztanál velünk egy, a szívedhez közel álló történetet az Egyesülettel kapcsolatban?*

K. K.: Tavaly volt egy kismama, aki terhessége alatt igen nehéz és megrázó időszakon ment keresztül, mégis elfogadta a segítséget. Jó érzés volt azt látni, hogy nem zárkózott be a traumák után, hanem nyitott a közösség felé. 21 napig tudtunk a kis családnak főtt ételt biztosítani, ami óriási segítség volt a számukra. Folyamatosan küldték a fényképeket és a beszámolót, hogy aznap éppen mit kaptak, és azt láttam az embereken, hogy szívesen adnak ajándékot is, a kisbabának játékot vittek. Az Év Komatáljaként emlegetem ezt a történetet. Az anyukával a mai napig heti szinten tartjuk a kapcsolatot.



KUN ZSÓFIA az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán andragógusként (BA) 2014-ben diplomázott művelődésszervező és felnőttképzési szervező szakirányon. 2019 júniusában fejezte be tanulmányait a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógiai Karán kulturális mediátor (MA) szakon. 2017 szeptemberétől dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézetnél, 2021 decembere óta a Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságot vezető megyei igazgatóként. Feladatai közé a települési szintű módszertani és szakmai feladatok elvégzése, módszertani tanácsadás és mentorálás tartozik.

VIDA DORINA HAJNALKA közösség-szervezés szakon végzett 2021-ben a Károli Gáspár Református Egyetemen. Tanulmányi éve alatt részt vett több iskolai rendezvény szervezésében és lebonyolításában. 2020 októberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságán módszertani referens. Részt vesz az igazgatóság szakmai munkájában, projektjeinek megvalósításában.



Zengővárkonyi Fényfesztá

Az alig négyszáz fős baranyai kistelepülés nagyot álmodott, és saját erőből, fantáziából megvalósította településén a híres pécsi Zsolnay Fényfesztivál kistestvérét, a Zengővárkonyi Fényfesztát. Eredeti ötletekkel, hatalmas összefogással csodát láttak a falu lakói a pompás nyári estén.

Az ötletet a Zsolnay Fényfesztivál adta: évek óta a nyári napforduló környékén Pécsen rendezik meg a többnapos rendezvényt, melynek során káprázatos fényalkotások ragyogják be Pécs belvárosát. A csodás látványt kísérőprogramok egészítik ki. A belvárost a Fény Útja szeli át, a fesztivál FÉNYpontja a Zsolnay Light Art Nemzetközi Fényfestőverseny. A világ számos pontjáról érkeznek művészek, akik a Székesegyház homlokzatára álmodják mozgó, háromdimenziós műveiket.

A pompás élményt a zengővárkonyiak is szerették volna megélni, így kitalálták, hogy megrendezik a saját fényfesztiváljukat.

2021. augusztus 7-én FÉNY-be öltözött az esti Zengővárkony, ugyanis a faluban a rendezvény nem egy helyre koncentrált. Aki csak akart, bekapcsolódhatott saját udvarával, ezáltal az egész faluközösséget bevonták a programba. Azonban előre nem lehetett tudni, hogy mekkora érdeklődésre számíthatnak a FÉNYes

udvarok tekintetében. Elsősorban a településen élőket és a közeli falvak lakóit szerették volna elérni. Közösségi oldalakon igen gyorsan terjedt a hír, amiből arra következtek, hogy nagyobb érdeklődésre

számíthatnak, mint azt eredetileg feltételezték. Emiatt a rendezvény előtt néhány nappal levették a hirdetést a közösségi oldalakról, mert a több mint 14.000 megtekintést és 80 megosztást látva azt sem szeret-



Árnyék activity



Vetítés



Fülöp Szilvia

ték volna, ha a rendezvény túlságosan nagyra nő.

A zengővárkonyi „Fény Útját” is – hasonlóan a pécsi nagyfivéréhez – az épületekre vetített képek mutatták, tíz épület öltött magára fényből palástot. A vetítógépek az utca túloldaláról, vagy a szemben lakó szomszéd kertjéből szórták a homlokzatokra a FÉNYes képeket. A környékbeli falvak és intézmények adták kölcsön a projektorokat. Számos intézmény és magánszemély segítette a szervezőket. A „Fény Útját” egy-egy helyszínen konkrét programok is szegélyezték. Az egyik udvarban fényes kézműveskedést próbálhattak ki az oda betérők. A feldíszített udvarban a falakon mozgóképek, a fákon lamppionok, a háttérben lágy zene adott különleges hangulatot. Az asztaloknál változatos technikákkal befőttesüvegekből készültek lámpások. A mesés diavetítésen az egyik idős néninél régi diavetítő készülék került elő. Miközben a gyerekek pattogatott kukoricát ropogtattak, a néni tekerte a régi filmeket, és lelkesen mesélte a klasszikus történe-

teket. Ez az udvar olyan népszerű volt, hogy a gyerekek több ráadás is kértek. Az iskola udvarán árnyék activity zajlott. Kivilágított vászon mögött kellett elmutogatni a külön erre az alkalomra összegyűjtött fogalmakat. A játék annyira jól sikerült, hogy a 80 kártya kevésnek bizonyult. A felbátorodott szereplők újabb feladatokat vártak. Mások az óvoda udvarán kipróbálhatták a neon testfestést: foszforeszkáló festékekkel, hajszelékkel, fényviszszaverő testékszerekkel díszítették fel az érkezőket.

A „Fény Útján” este tíz óráig lehetett sétálni. Ezután az est FÉNYpontja, a siklósi tűzszonglőr csapat káprázatos műsora következett. Majd egy rövid tűzijáték zárta a FÉNYes programokat, és végül UV-partyt táncolt a közönség. Tombolát azok szerezhetnek, akik mind a négy FÉNYes udvarban sikeresen részt vettek a feladatokban és megszerezték a négy világító karkötőt. A fődíj a Zsolnay Negyed

által felajánlott három planetáriumi családi belépő volt. Így támogatta kistestvérét a pécsi nagyrendezvény.

A különleges program főszervezője Fülöp Szilvia közművelődési asszisztens volt, aki megmutatta, hogyan lehet egészen nagyot álmodni. Alkotó fantáziával, kreativitással és a közösség segítségével fantasztikus élményt teremtettek a résztvevőknek. A közösen megélt FÉNYes kaland, a különleges látványhoz társuló beszélgetések, a ragyogó együttlét és a családias légkör közelebb hozta az ottelőket. A sikert pedig jól mutatja a közös kívánság: következő nyáron is legyen Zengővárkonyi Fényfieszta.

Képek: Lévai Gábor Fotográfia



Tűzszonglőr

NEMES KRISZTINA a Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Karán biológia szakos általános iskolai tanárként végzett. Később a jogutód intézményben, a Pécsi Tudományegyetemen művelődési és felnőttképzési menedzser diplomát szerzett. Még hallgatóként vezette a Janus Pannonius Tudományegyetem Továbbképző Központjának Rendezvényirodáját. Dolgozott a Pécsi Tudományegyetem Külügyi Osztályán mint Socrates/Erasmus intézményi koordinátor, később a Közgazdaságtudományi Kar angol programján ügyvivő szakértőként. A Pécsi Kulturális Központban 2007-ben kezdett dolgozni, és az intézményi változásokat követően már az átalakított intézményben végezte szervezői, közösségépítő munkáját. A Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságának 2018 óta igazgatója és módszertani referense. Közművelődési szakértő; rendszeresen oktat az Intézet felnőttképzési programjaiban (OKJ, KAB).



Békés megye értékei szabadulószozába zárva

A Békés Megyei Önkormányzat kiemelt, megyei identitás erősítést szolgáló „Hagyomány, Érték, Közösség Békés megyében” című projektje keretében valósul meg számos program, köztük az általános és középiskolás diákok számára létrehozott Békés Megyei Geocaching Játék is. A projekt célja, hogy a Békés megyében élők közelebb kerüljenek egymáshoz a megyei és a települési értékek megismerésével, illetve új, közös értékeken alapuló közösségek jöjjenek létre, működjenek és fejlődjenek. A projekt koordinátorát, Szabó Szilviát a projekt egészéről, komplexitásáról és egyes elemeinek szerepéről kérdeztem.

Varga Ágnes: *Mi a projekt célkitűzése és hogyan valósítja meg a Békés Megyei Önkormányzat? Milyen programelemeket tartalmaz a pályázat?*

Szabó Szilvia: A rendezvényeket a Békés Megyei Önkormányzat kiemelt, TOP-5.3.2.-17-BS1-2018-00001 azonosítószámú, „Hagyomány, Érték, Közösség Békés megyében” című projektjének keretében valósítja meg Békés megye teljes területén, mind a 75 település bevonásával.

A projekt rendkívül összetett, több programelem megvalósításával éri el a megye egészét, kiemelt hangsúlyt fektetve a hungariku-

mok mellett a megyei értékek bemutatására és a helyi értékek szerepére, fontosságára. A teljes projekt több lábon áll, mind a maga célkitűzésével, amelyek mentén ki lettek dolgozva a tartalmi elemek. Így különböző rendezvények megvalósítására, települési és megyei értékekről szóló kisfilmek elkészítésére, kézművestermék-brand létrehozására, kézműves és hagyományörző táborok, értékismereti túrák megrendezésére kerül sor a projekt teljes időtartama alatt. A jelenleg bemutatni kívánt programcsomag tartalmaz Békés megyei értéktár-kiállítást, települési értéktárak létrehozásának támogatását, népzenei koncertek szervezését, betyár hagyományok bemutatását a Békési Betyárok folk musical keretén belül, valamint kézműves vásárok szervezését.

V. Á.: *Békés megyében kiemelt szerepe és hagyománya van az értéktárak bemutatásának, bemutatkozásának a minden év szeptember első hétvégéjén megrendezésre kerülő Megyenapon. Ezt a rendezvényt a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Igazgatósága és a Békés Megyei Önkormányzat több együttműködő partnerrel közösen valósítja meg évről évre nagy sikerrel. Hogyan vonható be az a 23 település, ahol jelenleg még*

nem hoztak létre helyi értéktár bizottságot és nem valósul meg az értékgyűjtés?

Sz. Sz.: Békés megyében folyamatosan alakulnak a helyi értéktárak a kisebb településeken is – mire a cikk nyomtatásba kerül, már 55 településen működik helyi értéktár bizottság. Annak ösztönzésére, hogy a további húsz településen is megalakuljon a települési értéktár, az értékgyűjtés jelentőségével, hagyományaink ápolásának fontosságával, valamint az értéktárak működésével kapcsolatos

Nepzenei koncert
BARTÓK BÉLA BÉKÉS MEGYEI GYŰJTÉSE NYOMÁN
Szokolay Dnyó Balázs és barátai

IDŐPONT:
2022. május 10. 10:00

HELYSZIN:
BARTÓK BÉLA
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
ÉS KÖNYVTÁR
5720 Sarkad, Vár u. 2/b.

TOP-5.3.2-17-BS1-2018-00001
"Hagyomány, Érték, Közösség Békés megyében"

SZÉCHENYI
Európai Unió
European Union
Művelődési Állás
MAKÁRANKERESZT
BÉKÁSOK
BEFEKTETÉS A JÓVÓRA

előadásokkal segítjük a települések vezetőit, valamint a helyi civil szervezeteket, közművelődési szakembereket. Célunk, hogy a megye minden települése kapcsolódjon be az értékgyűjtési mozgalomba, hiszen a közösségépítés egyik fontos pillére, hogy ismerjük mind helyi, mind megyei értékeinket, és továbbörökítsük azokat a fiatalabb generáció számára.

V. Á.: *A kézműves termékekre, a népi hagyományok megismerésére egyre nagyobb igény mutatkozik. Hogyan jelenik meg ez a projektben?*

Sz. Sz.: Békés megyének kilenc járása van, járásonként két népzenei koncert lesz Bartók Béla térségünkben végzett gyűjtéseivel kapcsolatos zenei anyagból. A népzenei koncertek lebonyolításában Szokolay Dongó Balázs és bandája vesz részt a Téglás Zenekar és a BékésBand zenekarok kiváló művészeinek közreműködésével.

Szintén járásonként két helyszínen, illetve további négy helyszínen kerül bemutatásra *A Békési Betyárok* című új előadás, melynek témája a betyárvilág és a betyár hagyományok. A Békés Megyei Ér-

téktárban szereplő kézműves termékek vására összesen 24 alkalommal valósul meg a megye számos településének és kézműves termelőinek bevonásával.

V. Á.: *Több alkalommal volt szerencsém jelen lenni a projekt egyik leginteraktívabb elemén, a Békés Megyei Értéktár-kiállításon és a Békés Megyei Geocaching elnevezésű játékon. Mondanál erről is pár szót?*

Sz. Sz.: A Békés Megyei Értéktár-kiállítás központi elemével, egy transparent display eszköz segítségével jut el tizenöt településre.

A bemutató különlegessége, hogy háromdimenziós kisfilmek vetítésével mutatja be a Békés megyei értékeket. Az interaktív kiállítás megnyitója keretében a helyi értéktár bizottságok tagjai, helyi vagy megyei értékek ismerői, illetve a közművelődéssel, helytörténettel foglalkozó szakemberek tartanak előadást Békés megyei értékeiről, mindezt játékos vetélkedővel és különböző izgalmas feladatok megoldásával kötik egybe. Az interaktív kiállítás minden egyes településen ingyenesen látogatható hét napon keresztül.



A Gyulai Vár felépítésével fejthető meg az első kód a csapatjátékban



Békés megye hungarikumai is nagy szerepet kaptak a játékban



Az első kültéri kód megfejtése a gyomaendrődi Vidovszky Béla szobránál



Közös kódfejtés a végső megoldáshoz

A „Geocaching Békés megyében” elnevezésű programelem megalkotója és kivitelezője Hegedűs Éva, akinek már több éves tapasztalata van a szabadulósobákkal kapcsolatban, emellett a projekt sikere érdekében a Békés megyei értékekkel és a települési értékekkel is teljeskörűen megismerkedett. Az elsődleges terv valójában egy geocaching alapján működő játék lett volna, de a gyermekek telefon- és mobilinternet-kapacitása ezt nem tette volna mindenhol lehetővé, ezért a szabadulósobák feladatainak mintájára kell különböző feladványokat megfejteniük

a résztvevőknek. A játék kültéri helyszínen indul, települési koordináták segítségével találhatóak meg az indulópontok. A játékra

jelentkező két csapat egy-egy helyi, központi kultéri látványosságot ábrázoló képet kap, amelyet meg kell keresniük. Az egyik helyszínen a hungarikum törvényről, a különböző kategóriákról és a hungarikum piramisról gyűjtenek információkat, míg a másik emlékműnél a Békés Megyei Értéktárról. Mindkét helyen meg kell fejteniük egy-egy kódot is, amely a játék indulásához szükséges. Ezelőtt azonban egy beszélgetés veszi kezdetét: nemcsak a táblákon olvasottakkal kapcsolatban, hanem az adott település helyi értékeiről, illetve kiemeljük a két Békés megyei hungarikumot, a csabai és a gyulai kolbászt. Ezt követően a megszerzett információk alapján egy-egy kvíz kitöltésével újabb két kódra bukkannak, így a négy számjegy helyes sorbatételével nyílik ki az első széf. A csapatok itt egy-egy segédanyagot találnak a feladatokhoz, majd minden megfejtés után egy-egy számszörös lakattal ellátott faládika nyílik. Az abban találtakat szintén közösen kell majd a játék végén összerakniuk. A feladatok megoldásával mindkét csapat ötöt ládat tud kinyitni, ezekben Békés megye térképének darabjait és egy UV-lámpát találnak. A végső győzelemhez, a „kiszabaduláshoz” össze kell illeszteni a puzzle elemeit és az UV-lámpa segítségével válik olvashatóvá a BÉKÉS-HAGYOMÁNY-ÉRTÉK-KÖZÖSSÉG felirat, amelynek segítségével nyitható a széf.

VARGA ÁGNES művelődésszervező diplomával rendelkezik idegenforgalmi és turisztikai, illetve gyermekszabadidő-szervező szakirányokon, melyet az Eszterházy Károly Főiskolán szerzett 2009-ben. 2010-től a Gyulai Kulturális és Rendezvényszervező Nonprofit Kft. munkatársa volt művelődésszervezőként. Három gyermek édesanyjaként az otthon töltött évek alatt megalapította és vezette Gyulaváriban a Baba-mama Klubot, részt vett a Három Királyfi Három Királynő Alapítvány szervezésében megrendezésre kerülő országos találkozókra. 2019-től a békéscsabai Család és KarrierPONT irodában gyermek- és családi klubokat szervezett és vezetett. 2019 októberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Igazgatóságának közművelődési referense. Fő tevékenységi területe a közösségszervező BA szak népszerűsítése, értéktartó munka szakmai mentorálása, értéktár bizottságok létrehozásának segítése, amatőr művészeti csoportok generálása, családok erősödését szolgáló projektek.



Jó gyakorlat versenyszellemben

A JóGyakorlatON felületre történő videófeltöltések ösztönzése érdekében a Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban résztvevők számára versenyt hirdetett. Az Igazgatóság a program ideje alatt megyei szinten figyelemmel kísérte az aktivitást, és a Program végén, az ünnepélyes zárógála részeként jutalmazta az első három helyezettet.

A 2020-ban kezdődő és 2021 novemberéig tartó Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nagy számú résztvevővel indult el. A közel kétszáz településről érkező közművelődési szakember képzése és foglalkoztatása éppen a koronavírus-világjárvány idején zajlott, amikor is a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársainak megoldást kellett találni arra, hogyan lehet segítséget nyújtani a mindennapok gyakorlatához: a kialakított online felület mind a mai napig ehhez nyújt követendő példákat.

A Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága külön díjazású versenyt hirdetett a programban résztvevő megyei közművelődési asszisztensek és településeik részére. A versenykiírás célja az volt, hogy minél nagyobb ösztönzést kapjanak a megyében közművelődési feladatot ellátó kollégák: egy-egy

jógyakorlat-videó elkészítésével, esetleg az online adásban látott ötlet adaptálásával még aktívabban részt vegyenek a településük életében, valamint csatlakozzanak a hazai és Kárpát-medencei közművelődési folyamatokhoz. A versenykiírás minden Borsod-Abaúj-Zemplén megyei közművelődési asszisztens számára szólt.

A helyezések megállapításánál, illetve a díjak kiosztásánál szempont volt a Nemzeti Művelődési Intézet által országosan kiadott feladatok teljesítési szintje, a minimum kitöltöttségi elvárás az összes feladatot tekintve 85% volt. Az igazgatóság munkatársai figyelemmel kísérték a www.jogyakorlatON.hu oldalon való aktivitást, illetve az oldalra feltöltött gyakorlatok számát. Az elérendő szint a versenykiírás végéig minimum három feltöltött film volt településenként.

A verseny több fordulón át és két kategóriában, egyéni és települési szinten zajlott. Egyéni szinten az asszisztensek kerültek jutalmazásra, a másik kategóriában azok a települések kaphattak jutalmat, ahonnan a legtöbb értékelhető és a weboldalon megjelenő települési jó gyakorlat érkezett. A versenykiírás mindenkire ösztönzőleg hatott, és további motivációt jelentett; az eredményhirdetés a programzáró gálaműsor része volt.

A legjobban teljesítő asszisztensek:

I. helyezett: Bukszár Éva, Nyésta

II.: Bodnár Ágnes, Karcsa

III.: Maczega Mártonné, Kéked

A legjobban teljesítő asszisztensek egyben a legtöbb videót feltöltő asszisztensek is, így a településükön a következő évben egy közös projekt megvalósítását nyerték.



Karcsa



Kéked



Nyésta

MÁTYÁS EDINA a Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóságának közművelődési referense, megyei igazgatója. 2000 óta dolgozik a közművelődés területén. A Nyíregyházi Főiskolán szerezte művelődésszervező diplomáját, jelenleg a Debreceni Egyetemen kulturális mediáció MA képzésben vesz részt. Szakmai pályafutása során dolgozott „egyszemélyes” művelődési házban és kulturális központban. Érdeklődési köre az amatőr alkotó lét, ezen belül az amatőr színházi élet minél színvonalasabb működtetése. A Pajtaszínházi Program megyei szintű koordinálását látja el.



Megállt az idő Mindszenten

„Volt egyszer egy mozi...” – hirdeti Mindszenten a Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ ajtaján álló plakát.

A „mozikiállítás” kezdeményezője Tóth Anett, 2013 óta a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális közfoglalkoztatottjaként, majd később a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program munkatársaként dolgozott a Nemzeti Művelődési Intézetnél. Mindig is vonzotta a helyi kulturális élet, a fiatalok terelgetése. Az első kulturális közfoglalkoztatáskor, 2013-ban álmodta meg a programot, ugyanis a művelődési házban felfedezett két, tökéletes állapotúnak tűnő Xenolux 2500-as mozigépet.

A mindszenti mozi három lezsebb évtizede 1969-ben indult, néhány évvel azután, hogy megépült a településen a művelődési ház. A mozi üzemeltetője a művelődési ház igazgatója, Jenei Sándor, később Fekete Emil volt.

A színháztermet rögzített csapószékekkel 370 férőhelyesre alakították ki. Hosszú évekig nagy volt az érdeklődés, több száz filmre több ezer ember volt kíváncsi. A Tisza Filmszínház egészen a '90-es évek végéig szárnyalt, ahogyan sok más településen is. Mindszentnek viszont az a különlegessége, hogy nem hagyták, hogy a valaha szebb napokat látott mozi már csak emlék maradjon. Anett

a tárgyi emlékek mellé rengeteg kutatást, keresést végezve állított össze egy kiállítást és bemutatót, amely komplett programmá teljesedett ki. Szakadt filmet is tud már ragasztani, ehhez speciális filmragasztót is talált. Minden érdekli, ami a mindszenti mozihoz kapcsolódik, és ezt próbálja átadni a fiataloknak is.

Óvodásoktól kezdve az iskolásokon keresztül egészen a felnőtt korosztályig nagyon sokan megfordultak már a mozigépész szobájában. Anett a kicsiknek mesefigurákkal, az iskolásoknak és a felnőtteknek pedig színészekhez és színésznőkhöz kapcsolódó kvízzel adja fel a leckét, de persze csak játékosan.

Az első saját mozis élményével kapcsolatban így fogalmazott: „Gyerekkoromban, amikor beültem egy-egy filmvetítésre, mindig azt kereste a szemem, hogy honnan jön a fény, és mi lehet a mögött az öt kis ablak mögött, amit látunk fent. És most itt vagyok, és én mesélhetem el a gyerekeknek, hogyan is működött ez a rendszer.”

Azt például tudták, hogy Dezsőffy László színész Mindszenten született? Az első igazi magyar hangosfilmben, a Kék bálványban is szerepelt, és több magyar klaszikusban is (A hölgy egy kissé bogaras, Maga lesz a férjem, Lila akác stb.). Életrajza megtekinthető a kiállítás keretében, és egyszer talán



A művelődési ház ajtajában, mögöttünk a kiállítást népszerűsítő plakáttal



Játékos feladatok, fejtörő kvízek a kiállítás látogatóinak

még egy filmfesztivált is jegyezhetnek róla a mindszentiek.

Sajnos olyan szakembert Mindszenten sem találni, sőt az országban is nagyon kevés van, aki működtetni tudná a Xenolux 2500-as gépeket, így továbbra is rejtély marad, hogy a két csodaszervezet – ennyi év elteltével – mit tud. Pedig filmtekercs is van hozzá, nem is egy.

Mindszenten a '70-es években 8600 fő volt a lakosságszám, ami 2022-re 6700 főre csökkent. Bizonyára ez is szerepet játszott a mozi hanyatlásában, de elsősorban a CD- és DVD-lemezek, a Blue-ray, a pendrive, a külső merevlemez megjelenése és a letölthető filmek jelentették a közösségi filmnézés végét.

Míg '97-ben egy-egy előadáson átlagosan 106 néző volt, addig '98-ban már csak mindössze 64. A mozi üzemeltetése valójában gazdaságtalan volt, de még ekkor is nagyon sokan úgy gondolták, kell, hogy egy kisvárosnak mozija legyen. Majd 2005-ben kihunytak a fények, lekapcsolták a két xenonlímpás vetítógépet. Ekkor került sor az utolsó vetítésre. Az ezt követő években, egészen a mai napig a nyári táborok alkalmával idézik meg a múltat, és hozzák vissza a

nosztalgiát a művelődési ház munkatársai. De itt már projektorral és vetítővászonnal dolgoznak. Ám mégis maradt egy kincsesdoboz az emeleten, amely napjainkban is várja a látogatókat: azokat, akik kíváncsian fedezik fel a régi idők moziját. A művelődési ház munkatársai pedig várják azt a szakembert, aki a Xenolux 2500-asok megvetemedett, helyenként rozsdás csavarjaiba újra életet lehelne, akár csak egy film erejéig is.

A kiállítás nyitvatartási időben bármikor megtekinthető, Tóth Anett munkatárs örömmel vezeti körbe és látja el információkkal az érdeklődőket.



Tóth Anett bemutatja a kiállítást



MAGNÉ SZAITZ ÉVA 2005-ben végzett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán művelődésszervező szakon, kulturális menedzser szakirányon. 2007-től Békéscsabán dolgozott a Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesületének munkatársaként, melynek azóta is tagja. 2011-ben a Szent István Egyetem Gazdasági Karának közösségi-civil szervező szakán diplomázott. 2013-tól módszertani referensként dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságán, ahol két éven át kulturális koordinátorként tevékenykedett a Művelődési Intézet egyik kiemelt programjában, a TÁMOP 3.2.3.B-ben. 2020-ban a Szegedi Tudományegyetem mesterképzésén kulturális mediátor szakképzettséget szerzett.



Vetítés az ablakból

Mindannyian nehéz és teljesen új helyzetbe kerültünk a koronavírus-világjárvány megjelenésével. Arra a kihívásra, hogy előfordulhat olyan helyzet, hogy az intézményeinket bizonytalan időre be kell zárunk, nem tanítottak meg minket a képzéseken, és nem voltak rá akkor még „jó gyakorlatok” sem.

Munkám során kiépítettem magam mellé egy – néhány helyi emberből álló – tanácsadó testületet, melynek tagjait időnként megkérdezem az elvégzett munkáról, a terveimről, és kikérem véleményüket az ötleteimmel kapcsolatban. Tanácskozásba merültünk a szomszédoddal, aki jó barátom is; elmondtam neki, hogy szeretném valahogy az utca emberét megállítani a Faluház előtt, ha már be nem jöhet. Először a kiállítás gondolata merült fel (ezt is megvalósítottuk), de ennél jobb ötletet kerestem, így született meg a vetítés gondolata.

A részleteket hamar kidolgoztam, a projekt a következőképp állt össze: szükség volt egy projektorra számítógéppel, néhány tetőléc-re, csavarra és egy fehér lepedőre. A fiam segített összerakni a lécekből a keretet, amire a lepedő került, majd ezt felrögzítettük a Faluház kerítésére, erre vetítettük a képeket. Ami a kezem ügyében volt, azzal dolgozva egy asztalt raktam az ablak mögé, rá egy TV-állványt, azon volt a projektor. Mögötte az

asztalon a számítógép. A vetítéshez az első évben csak fényképeket használtam, az elmúlt 15 év képeiből válogattam (települési programok, kulturális és egyéb rendezvények), amit a Windows fényképnézegető programjával állítottam sorba. A következő évben pedig már videókat (a helyi TV anyagából) is vetítettem. A vetítésnél egy fő szempont volt, amit a legtöbb projektor már alapból tud: át kellett tükrözni a képet, hiszen a vászon mögül vetítettem.

Abban az időben már szabad volt este is az utcán tartózkodni, így egyre több esti sétáló fedezte fel a programot. A napi munkám

végeztével, 16:00 órakor indítottam el a vetítést, ami 21:00 órakor magától leállt és kikapcsolt minden eszközt. A képeket hetente cseréltem le, mindig egy-egy téma köré állítottam össze őket, és az új képeket minden alkalommal kiírtam – az egyébként egyre népszerűbb – Facebook-profilunkra is.

Legnagyobb meglepetésemre a sétálós, meg-megálló emberek közül egyre több lett. Rendszeresen visszajártam én is képeket nézni, valamint közösségi élet gyanánt beszélgetni. Észrevettem, hogy az emberek már nem a séta során állnak meg nézelődni, hanem kifejezetten azért sétálnak, hogy képe-



ket nézzenek. Sok esetben akár fél órát is töltött egy-egy sétáló, vagy azok csoportja a vetítés előtt, mert minden alkalommal több száz kép, majd ezt követően több órányi videó került vetítésre. Külön érdekessége volt a vetítéseknek, amikor a közeli települések lakóival is találkozhattam és beszélgettem a képeket nézegetve. Jó volt felidézni az emlékeket. Láthattuk a felnövő generációt, illetve megemlékezhetünk elhunyt ismerőseinkről is.

A vetítés főleg a téli időszakban működött jól a fényviszonyok miatt, de vannak terveim a nyári vetítések vonatkozásában is, akár nagyobb méretekben. Vetítónket a tavalyi március 15-i megemlékezés során is kihasználtuk: a vírushelyzet miatt elmaradt központi ünnepség helyett kis koordinációval a két templomunk tornyát „festettük” az esti órákban nemzeti színűre, melyeket a falu több pontjáról is tökéletesen lehetett látni.



KARÁCSONY ANDRÁS a 2500 főt számláló Fejér megyei Káloz község Faluházának közművelődési szakembere, feladatát 2005 júniusától látja el. 2019-ben végezte el a Nemzeti Művelődési Intézet „Közművelődési és közönségkapcsolati szakember” képzését, mely nagy lendületet adott a további munkájához. Fontosnak tartja, hogy folyamatosan képezze magát számos, a szakmát érintő területen. A községi rendezvények szervezése mellett hetente kilenc szakkörnek és foglalkozásnak közreműködője, tagja is egyben. Meggyőződése, hogy nem elég csak a termet kinyitni egy-egy kis közösségnek, hanem össze kell őket fogni, segíteni kell munkájukat és folyamatosan, közösen kell fenntartani az érdeklődést.



Kupidó Kaland Koroncón

A Győr-Moson-Sopron megyei Koroncó község Győrtől délnyugatra fekszik. Földrajzilag sík vidék, a Marcal, valamint a falut kettészelő Bornát-ér határozta meg a táj kialakulását és a földek minőségét. A szántók, erdők, gyümölcsösök és szőlős területek uralta vidéken a bodzának is jelentős szerep jutott az itt élők életében. A település lakóinak többsége – Győr közelsége miatt – nemrég költözött a faluba. A kis községből egyre nagyobb lélekszámúvá váló Koroncó BodzAnyák nevű közösségének példaértékű, újszerű és mindenki által követhető jó gyakorlatával közösségépítés valósult meg a koronavírus-világjárvány időszakában. Eleinte jobára az online térben, majd amint a járványhelyzet engedte, személyes részvétellel folytatódva. Erről az innovatív kezdeményezésről beszélgettünk Hantosné Mészáros Gabriellával, Kovács Dalmával és Nagyné Csik Adriennel, a BodzAnyákkal.

Tóthné Boda Éva: *Gabi, hogyan vezetett az utad Koroncóra és a településen a közművelődési szakember munkakörbe?*

Hantosné Mészáros Gabriella: A férjemmel 2015-ben döntöttünk úgy, hogy a városból falura költözünk. Így találtunk rá Koroncóra. Itt kezdtek óvodába, iskolába járni a gyerekeink, általuk ismerkedtünk össze a hozzánk hasonló családokkal és találtunk barátokra bennük.



Hantosné Mészáros Gabriella

A 2021-es év nagy változásokat hozott, megalakult a BodzAnyák, és gőzerővel kezdtünk el dolgozni. Decemberben elindult a Nemzeti Művelődési Intézet közművelődési szakember képzése, melyre polgármester asszony hívta fel a figyelmünket. Elhivatottnak és aktívnak éreztük magunkat, minden erőnkkel azon voltunk, hogy jó közösséget építsünk, hiszen ez a település mindhármunk választott otthona lett. Azonban csak az én élethelyzetem engedte meg, hogy a képzést vállaljam, így kerültem ebbe a munkakörbe.

T. B. É.: *Egy faluban mindig is fontosak, meghatározóak az aktivitások. Miként alakult meg a BodzAnyák közössége? Meséljétek el a történeteket!*

Kovács Dalma: A 2020-as pandémiás időszaknak köszönhető, hogy elkezdtünk egymás felé fordulni. A rohanó hétköznapokból kicsit le-



Kovács Dalma

lassultunk és meghallottuk gyerekeink szavát: „Anya, találkozhatok veled?” És igen, rájöttünk, hogy nem kell az embernek messzire menni, hogy barátokra leljen. Vajon a gyerek választ a szülőnek barátot, vagy a szülő a gyereknek? Nem tudom. Az biztos, hogy mi jól választottunk. Ezek a találkozások átalakultak délelőtti nyugodt, meleg kávézós eseményekké. A beszélgetések közös ötleteket szültek, és rájöttünk, hogy tenni akarunk valamit a környezetünkért, a közösségekért és a településért. És a nevünk? Koroncóról sok minden eszébe juthat az embernek; végül azért a bodzát választottuk jelképünknek, mert a bodza érdekes növény, erős és kitartó, akárhányszor letöröd az ágát, újra kihajt. A virága illatos, szörpnek is finom, de olyan, mint egy hatalmas ölelésre tárt kéz. A termése pedig gyógyít. Mi is kitartóak vagyunk. Így született meg a Koroncói BodzAnyák elnevezés.

Nagyné Szabó Renáta: *Milyen közösségi programokat szerveztek?*

Nagyné Csik Adrienn: Szinte minden évszakban szervezünk közösségi programot. Az évet a Koroncói Kupidó Kaland nyitja, majd készülődünk a húsvétra, így a nagyhéten idén is elkészült a Nagy Koroncói Tojásfa. Ehhez a lakosok fűjék ki a tojásokat, amiket festve, vagy natúran hoznak el, mi díszítjük és felfűzzük őket. Célunk, hogy annyi tojás legyen a fán, amennyi lakosa van Koroncónak. Csatlakoztunk az úgynevezett Húsvéti Fészkekrabláshoz, idén már másodszor rakhatnak fészket házuk elé az itt élő családok és indulhatnak húsvétvasárnap aján-



Nagyné Csik Adrienn

déket keresni a gyerekek. Ősszel nagy sikere volt a halloweeni csokivadászatnak, ennek is lesz folytatása. A koroncói Élő Adventi Kalendárium ablaknyitogatása a karácsonyvárást teszi hangulatossá, és öltözik ezáltal is ünnepi díszbe a falu.

T. B. É.: *2021-ben kezdtétek el a Kupidó Kaland programot, amikor már javában az életünk része volt a koronavírus-világjárvány. Hogy jutottatok el az ötlettől a megvalósításig?*

H. M. G.: Természetesen egy közös kávézással, mint mindig. Az ötlet onnan indult, hogy a téli dekoráció után készítsünk a szerelmeseknek is valamit. 2020 telén a Hősi Park melletti kis játszótérre beparkolt a Koroncói Vicinális. A ládából készült kisvonatot annyira kedvelték a gyerekek, hogy szerettük volna megőrizni, így februárban szerelemvonattá alakítottuk. Ez a gondolat és személyes élményeink vezettek a Koroncói Kupidó Kaland ötletéhez. Korábban részt vettünk a győri Szerelmes Kalendárúrán, ami meghatározó élmény volt. Ezt az érzést szerettük volna megosztani a koroncói párokkal,

tehát belevágtunk a szervezésbe. Regisztráltunk a Házasság Hete honlapján, ezzel az országos programsorozatba is bekerültünk. A vírushelyzet miatt a párok virtuális és valós postaládájukba kapták a feladatokat, amiket teljesíteni is otthon vagy a köztereken kellett.

Az első játéknál arra törekedtünk, hogy a program legyen élvezetes, bensőséges és emlékezetes, de illeszkedjen az aktuális egészségügyi előírásokhoz is. Internezen tettük közzé a felhívást, 17 pár jelentkezett. Négy feladatot készítettünk elő, amelyek közt volt otthoni sütés-főzés, péntek esti randi, egymás megajándékozása és kedves üzenetek elrejtése is. Természetesen nem maradhatott ki a sorból a szívecskékkel díszített játszótér a Puszi-pad meglátogatása sem, ahol fényképet kellett készíteni a pároknak. Ez a játék nem verseny, hanem a házasság ünnepe, aki részt vesz, máris nyertes. Helyi vállalkozók ajánlottak fel nyereményeket, melyeket a feladatot teljesítő párok között sorsoltunk ki.

N. Sz. R.: *Mi motivált abban, hogy a következő évben újra bele-*



Szerelemvonat



Házasság hete



Kincsesbőrönd

vágjatok a szervezésbe, és min változtattatok a Kalandon?

H. M. G.: A visszajelzések nagyon ösztönzőek voltak. Mindenkitől azt hallottuk, hogy mennyire örültek az élménynek, amit a Kupidó Kaland hozott el. Elértük a célunkat: egymásra figyeltek a párok, a legnagyobb ajándékot adták egymásnak, a közösen eltöltött időt. A szívekben felsejlő ragyogást pedig visszatükrözték nekünk.

Azt gondoljuk, hogy egy program akkor jó, ha egyedi és évről évre meg tud újulni. Idén a krimik szerelmeseinek kedveltünk. A játékosok egy nyomozópáros bőrébe bújhattak. Egy kifejezetten erre a játékra írt novellát kellett elolvasni, mely fejezetenként érkezett a virtuális postáládákba. Ide rejtettük a feladatokat: logikai feladványokat, kincskeresést, kódfejtést. De természetesen voltak visszatérő feladatok is, például kedves üzenetek elrejtése párunk számára, valamint a „védjegyünkke” vált Puszi-padon csattanó csók.

T. B. É.: Milyen módon tudtátok fenntartani az érdeklődést a faluban a program iránt?

H. M. G.: Célunk, hogy Koroncó lakossága saját játékkal részt vehessen egy nemzetközi program-sorozatban. Azon túl, hogy szájha-gyomány útján terjedt a hír, legfontosabb hírfelületünk a BodzAnyák



Puszi pad

Facebook-oldala, valamint a falu nem hivatalos Facebook-csoportja. Idén kérésünkre a szomszédos települések közművelődési szakemberei is hírelték programunkat. Mivel a játék nem csupán online zajlik, hanem Koroncón lévő helyszíneken is, ezért csak közel élő párokra számítunk, a személyes jelenlet miatt. Természetesen a következő években is tervezzük megvalósítását.

T. B. É.: Közművelődési szakemberként milyen üzeneted, útmutatásod van azok felé, akik hasonló programot szeretnének létrehozni?

H. M. G.: Mindenkit arra biztatok, hogy vágjon bele! Ez egy nagyon hálás feladat, szívet-lelket melengető program. Társadal-

munk legkisebb közössége a család, mely a házaspárokon alapszik. Ezeknek a pilléreknek szükségük van arra, hogy a hétköznapi rohanásában megálljanak egy pillanatra, észrevegyék, hogy a stabilitáshoz mindketten kellenek. Pár jó szó, közös élmény akár hosszú időre is megerősítheti őket. A közösség építését szerintünk itt kell kezdeni. A BodzAnyák minden üzenet végén ugyanazzal a sorral búcsúznak, mert közösséget építeni csak így lehet: „Szeretettel: BodzAnyák!”



TÓTHNÉ BODA ÉVA 2004-ben diplomázott művelődésszervezőként a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán. 2007-ben elvégezte a közösségfejlesztő képzést Kunbáonyban a Civil Kollégium Alapítványánál. 2011-ben kulturális projektciklus-menedzsment képzésen vett részt. Az ELTE PPK-n közösségszervező szakon humánfejlesztő szakirányban, majd 2021-ben a Széchenyi István Egyetemen kulturális mediáció MA szakon diplomázott. A Szili Közös Önkormányzati Hivatalnál 2004-től 2017. december 31-ig települési közművelődési feladatellátás szervezője. 2018. január 1-jétől a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron megyei irodájában módszertani referensként dolgozik. 2021. június 16-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóságán mint megyei igazgató látja el közművelődési feladatait.

NAGYNÉ SZABÓ RENÁTA 1998-ban a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolán művelődésszervező szakon végzett. Ezt követően 2003-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézetében művelődési és felnőttképzési menedzser egyetemi diplomát szerzett. 1998–2018-ig Győr-Ménfőcsanakon a Ménfőcsanak Művelődési Házban művelődésszervezőként, majd 2018–2020 között igazgatóhelyettesként dolgozott. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóságán módszertani referensként végzi munkáját. Munkaterülete a megye egész területét érintő közművelődési feladatok, projektek megvalósítása, lebonyolítása, a szakkörök koordinálása, valamint szakmai módszertani tanácsadás.



Bábjátékos kapcsolódások – egy sikeres program tanulságai

A Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága, a Vojtina Bábszínház és a VOKE Egyetértés Művelődési Központja együttműködésének eredményeként – a VOKE sikeres pályázatának köszönhetően – 2019-ben egy komplex bábos projekt valósulhatott meg megyénkben: „Hajdú-Bihar megyei amatőr bábjátékos csoportok támogatása” címmel.

A projekt célja a báb kultúra terjesztése volt, amelynek elemei: öt új bábcsoporthoz létrejöttének támogatása, felkészítő tréning a bábcsoportvezetőknek, öt helyszínen vándorkiállítás, a Vojtina Bábszínház egy előadásának öt helyszínen való tájoltatása, valamint 2021 októberében a Hajdú-Bihar Megyei Bábfórum megszervezése és a lakiteleki országos bábos gálán való részvétel. Zárásként bábos regionális konferencia szervezése, és egy werkfilm készítése, valamint kétféle módszertani-műveltető füzet kiadása, ezzel is kedvet ébresztve az amatőr bábművészet iránt.

A vírushelyzet ellenére is elindultak az előkészületek és a megye öt településén jött létre új bábcsoporthoz. Partnereink a helyi művelődési házak és közösségi színterek voltak, valamint egy mesepont.

Felkeltve a gyerekek érdeklődését a bábozás iránt, 2021-ben az öt

településre vándorkiállítás érkezett, érzékenyítve az óvodákat, iskolákat és tágabb értelemben véve a szülőket, valamint a helyi lakosokat a báb kultúra iránt. Hatodik alkalommal a Vojtina Bábszínházban került sor a kiállítás bemutatására és egyben a vándorkiállítás zárására, amely mintegy 160 darab bábból állt, köztük olyan legendás figurákból, mint Hakapeszi Maki vagy Vitéz László. A bábokat Láposi Terka, a Vojtina Bábszínház művészeti vezetője és Surányi Gergely válogatta a Vojtina Bábszínház, a Kornut-Kemény Alapítvány, a léta-

véteszi Cifra Palota bábcsoporthoz és Pappné Győri Tünde, valamint a hajdúsámsoni Dinó Bábcsoporthoz bábjai közül.

Február–március folyamán három alkalommal felkészítő tréninget tartottunk, amelyekre a kiválasztott települések bábcsoportvezetőin kívül a megye minden bábcsoportvezetője, óvodája, iskolája is meghívást kapott. A képzés ingyenes volt, a helyszínt és a szakembereket a Vojtina Bábszínház biztosította. A műhelymunkák szerkezete mind a három alkalommal másként épült fel, viszont abban egyeztek,



Bábfórum



Vojtina-fellépés Hajdúsámsonban

hogy voltak benne rövid prezentációk, irányított beszélgetések, közvetlen játékok és fórumok az egyes témákkal kapcsolatban.

Az előadók, tréningvezetők több eszközzel, módszerrel ismertették meg a résztvevőket, mivel közös célunk, hogy alkalmasak legyünk a gyerekcsoportokban a bábjátékkal történő örömszerzésre. További fontos feladatunk, hogy a hagyományos és a kortárs szemlélet találkozási metszéspontjaira is rámutassunk, illetve módszertani eszközeinket fejlesszük.

Az újonnan alakult öt bábcsoport a csoportvezető mellé egy-egy mentort kapott. A csoport és a mentor együtt alakították ki az ütemtervet és a látogatási napokat. Látogatást szerveztek a Vojtina Bábszínházba, ahol előadást nézhettek, próbálhattak a színpadon és kulisszajáráson is részt vehettek a gyerekek. Ennek során betekintést nyerhettek a színpad mögötti világba. A csoportvezetők nemcsak Debrecenbe, a Hajdú-Bihar megyei Bábfórumra kísérték el csoportjait, hanem Lakitelekre, az országos bábos gálára is.

Berettyóújfalu általános iskolából érkeztek a Bodorka Bábcsoport tagjai. Asbóth Anikó mentorálása mellett, Rác Anikó és Kolozsvári Donkó Rebeka vezetésével a Rókané mézes-mázos kalácsa című

előadást hozták létre. Negyvenéves hagyományt folytathatott a programnak köszönhetően a Dinócskák Bábcsoport Hajdúsámsonból Magi Krisztina mentor és Szarkáné Kun Szilvia közös munkájának eredményeként. Az öreg halász és a nagyraagyó felesége című mesét állították színre. A konyári Apróbojtorján csoport mentora Ágoston Krisztina volt, Bartha Napsugárral közösen a „Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack, avagy népies történet a hajdúsági pusztán” című mesét mutatták be Lénárt Attila átdolgozásában. Létavértesen a Terembura bábcsoport tagjai a helyi

Déli-Báb tehetségműhelyből kerültek ki. Nagy Viktória Éva mentorálásával, valamint Nagyné Bodácska Éva és Pappné Győri Tünde vezetésével „Az égig érő paszulyról” meséltek kicsiknek és nagyoknak. Pocsajban alakult a Leányvár Bábcsoport, amelyet Láposi Terka segített szakmailag. Ráczné Vajna Nikolettával „A kismalac és a farkasok” című produkciót alkották meg. Több mint ötven gyerek vett részt az öt csoport munkájában.

A projekt keretében május végén gyereknap ajándékként utaztattuk az öt helyszínre a „Szerencsés János, avagy az ördög három aranyhajszála” című Vojtina-előadást, amelynek minden településen óriási sikere és nagyszámú nézője volt.

A hasonló körülmények között működő és dolgozó megyei amatőr bábcsoportoknak szinte egyetlen bemutatkozási lehetősége a Hajdú-Bihar Megyei Bábfórum. Itt elismert szakmai zsűri előtt léphetnek fel a csoportok, minősülhetnek, és cserélhetnek tapasztalatot. A tavaly októberi fórumon mind az öt csoport kiemelkedő teljesítményt nyújtott. A népmesei elemekből felépülő, hagyományörző előadások mai kérdésekre is reflektáltak.



Kiállítás megnyitó, Hajdúsámson



Kiadítás Berettyóújfaluban



Zárókonferencia

Mind az öt csoport sikeresen lépett fel Lakiteleken 2021 októberében a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett országos bábos gálán, amely egy új, stratégiai kezdeményezés az Intézet részéről. A projekt zárásaként 2021. november 5-én *„Bábjátékos kapcsolódások”* címmel regionális bábos konferenciát szerveztünk, amelyre a szomszédos megyék csoportjait és a Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatóságait is meghívtuk.

A résztvevők megtekinthették egy werkfilmét és egy rövidfilmet a projektről, valamint kezükbe vehették az 500-500 példányban megjelent kétféle módszertani-műveltető füzetet.



HERMANN ATTILA 2001-ben a Debreceni Egyetem BTK történelem és tanár szakján modernkori hadtörténet specializációval diplomázott. 2002-ben ugyanitt Európa-tanulmányok specializációt szerzett. 2003-ban a Debreceni Egyetem BTK-n művelődési és felnőttképzési menedzser lett. 2003-tól a Kölcsey Ferenc Megyei Közművelődési Intézetben, majd 2007-től a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központban dolgozott művelődésszervezőként, ahol a kommunikációs feladatokat is ellátta. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságán módszertani referens. 2018-ban megkapta a Magyar Gyermekszínház Patrónusa címet. A megyei közművelődési statisztika ellenőrzésével, adatfeldolgozással, helyi értékek feltárásával, az értéktárakkal kapcsolatos programok szervezésével foglalkozik. Koordinálja a Pajtaszínház Hajdú-Bihar megyei szervezését és a Bűvös Bábos mintaprojektet. A megyei és országos szintű, felnőve rendszerű amatőr művészeti programokat mentorálja.



Anyák napi szeretetséta Nagyrédén

A tavasz egyik legszebb ünnepe, amikor a gyermekek köszönetet mondanak édesanyjuknak és nagymamájuknak az odaadásért és fáradhatatlan anyai gondoskodásért. Egymás iránt érzett szeretetünket azonban leginkább odafigyeléssel és a közösen töltött idővel fejezhetjük ki. Erre a gondolatra hívta fel a nagyrédei családok figyelmét a Molnár József Közösségi Szintér anyák napjához kapcsolódó jó gyakorlata.

Nagyréde a Mátra lábainál fekvő zsákfalu, mely nemcsak szőlőültetvényeiről és finom borairól híres, hanem aktív civil csoportjairól, pezsgő közösségi életéről is. A koronavírus-világjárvány időszakában viszont az édesanyák köszöntésére rendezett hagyományos ünnepek is elmaradtak, a nevelési és oktatási intézmények sem tarthattak köszöntő műsorokat. A pandémia hatásai ezt a csodás vidéki, viszonylag zárt környezetet sem kerülték el, ezért a Heves megyei településen dolgozó közművelődési szakemberek olyan lehetőségeket kerestek, amelyek elősegítik a családok kimozdulását és a jeles nap méltó megünneplését a járványügyi előírások betartása mellett. A tavaszi időjárás lehetővé tette, hogy a helyi közösség szabadtéren, kellő távolságtartással, mégis személyes formában újra találkozhatson. A közművelődési

szakemberek ezért új, innovatív ötleteket találtak ki országszerte, amelyek sajátos formái lettek a közösségépítésnek.

A szeretetséta ötlete 2021-ben született meg Nagyrédén a „Mozdulj ki!” programsorozat keretében, amely során a szervezők arra ösz-



A nagyrédei közösségi szintér munkatársa díszíti az anyák napi szeretetköveket



A program résztvevői köveket találtak séta közben



A kövekre anyák napjához kapcsolódó szavak, szimbólumok kerültek

tönözték a település lakóit, hogy szereteteikkel együtt vegyenek részt egy falusétán, egy közös családi kiránduláson. Az esemény ezúttal az édesanyák ünnepéhez kapcsolódott. Az út során szeretetköveket találhattak a résztvevők, amelyekre kedves szavak és a szeretet szimbólumai voltak festve. A séta közben a családok újra bejárhatták lakóhelyük utcáit, találkozhattak a szabad levegőn ismerőseikkel, a helyi közösség tagjaival és minőségi időt tölthettek együtt rokonaikkal, szeretteikkel. A gyerekek izgatottan várták, hogy megpillantsanak egy-egy színes követ, amit az együtt töltött idő emlékére ajándékba adhattak édesanyjuknak, nagymamájuknak.

A program előkészülete fizikai értelemben sem volt könnyű feladat, hiszen a felhasznált kövek súlya meghaladta a húsz kilogrammot, ez a mennyiség több száz darab követ jelent. A közösségi színtér munkatársai a köveket átvették, majd minden darabra egyedi mintát festettek, rajzoltak. A száradás után színtelen lakkal fújták le a díszített kavicsokat, hogy az időjárás ne tegyen kárt az apró ajándékokban. A Szeretetséta programot május első hétfőjére hirdették, így péntektől vasárnapig invitálták sétára a község lakóit és a látogatókat. A hétfője minden napján kora reggel szétördték egy-egy adag követ a falu utcáin, hogy még az utolsó napon résztvevők is találja-

nak szeretetköveket. A szeretet jelképeit észrevehető, látványos helyekre rakták a szervezők, ugyanakkor arra is ügyeltek, hogy Nagyréde természeti értékei és épített öröksége körül biztosan találjanak emléket a program résztvevői, felhívva figyelmüket a helyi értéktár egyes nemzeti értékeire is.

A járványhelyzet alatt a közművelődési közösségi színtér egy online közösségimédia-platformot is létrehozott a helyiek kapcsolattartása érdekében, ahol az anyák napi program hirdetése mellett arra is kérték a sétáló családokat, hogy egy-egy fotó feltöltésével osszák meg egymással a hétfőgőn átélt közös élményeket.

A színtér munkatársai egy néhány perces rövid videót is készítettek a rendezvényrőlr, amely a Nemzeti Művelődési Intézet *jogya-korlaton.hu* felületén is megjelent, hogy ezt az ötletet más településeken is felhasználhassák, adaptálhassák. A program sikerét bizonyítja, hogy a járványügyi intézkedések jelentős enyhítése mellett újra megtartották az anyák napi szeretetsétát a településen, ezúttal már új ötletekkel kiegészítve.



A szeretetköveket elvihetik magukkal emlékebe a résztvevők



MARKÓ ANITA 2013-ban diplomázott, tanulmányait andragógia szakon művelődésszervező szakiránnyal végezte a Kodolányi János Főiskolán. 2014-től Nógrád megyében polgármesterként, majd ezt követően közművelődési szakmai munkakörökben dolgozott. 2021-ben a Széchenyi István Egyetemen szerzett mesterdiplomát kulturális mediáció szakon. 2021-től a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságának munkatársa. Módszertani referensként részt vesz a megyei igazgatóság szakmai munkájában, Heves megye közművelődési projektjeinek megvalósításában.



Verspatika



Zám Lajosné

Tiszafüred az Észak-Alföld régióban helyezkedik el, kedvelt turisztikai központ, a „Tisza-tó fővárosaként” is ismert. A város közösségi élete mindig is aktívan működött, a helyiek és az idelátogatók széles programkínálatból választhattak. A pandémiás időszak a helyi közművelődési szakemberek munkáját is megnehezítette, szükség volt a közösséget összefogó kezdeményezés megvalósítására. Így jött létre a Verspatika, amelyről Zám Ildikót, a tiszafüredi Kovács Pál Művelődési Központ igazgatóját kérdeztük.

Fejes Nikolett: *Mi hívta életre a Verspatika gondolatát?*

Zám Ildikó: A Verspatika gondolata olyan időszakban született meg, amikor hosszú távon kényszerültek zárva tartani a közművelődési intézmények az addig nem ismert koronavírus-világjárvány

miatt. Kormányzati rendelet alapján 2020-ban a Kovács Pál Művelődési Központ sem tudta fogadni civil közösségeit, rendezvényei közönségét, az addig rendszeresen és zsúfolásig megtelt közösségi terek üresen, kihasználatlanul álltak az épületben. A személyes találkozások egyre ritkábbak lettek és az online terek nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek váltak hangsúlyosá. Nagyon sok programot kényszerült elhalasztani és lemondani a művelődési központ, de voltak olyan események, amelyekhez ragaszkodtunk. Ezek több évtizedes hagyománnyal rendelkeztek Tiszafüreden, nagyon közkedveltek voltak. Ilyen például a költészet napi vers- és prózamondó verseny, amelyre mindig örömmel érkeztek a gyerekek városunk oktatási intéz-

ményeiből. 2020-ban nem tudtuk megrendezni a versenyt, majd 2021 tavaszán a bennünket körülvevő bizonytalanság és a kapcsolatok meggyengülése váltotta ki belőlünk azt az elhatározást, hogy ha az emberek nem jöhetnek be az intézménybe, akkor nekünk kell kimenni hozzájuk az utcára. Így döntöttünk arról, hogy a Kovács Pál Művelődési Központhoz legközelebbi téren létrehozzuk a Verspatikát, ahol újra megszólítjuk közösségeinket, városunk lakosait. Verssel ajándékozunk meg az érdeklődő járókelőket: mindenki magának vihet egy verset útravalónak. Elsőként azokra a szerzőkre gondoltunk, akiknek neveit Tiszafüred utcái viselik, így kerültek a Verspatika polcára például Tompa Mihály, Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály és



A szervezői csapat



Anyák napjára készülve, háttérben a Verspatika

Gárdonyi Géza írásai, amelyeket örömmel vittek magukkal a lokálpatrióták és adták hírül másoknak is a Verspatika jó hírét.

F. N.: *Tulajdonképpen mi az a Verspatika? Kérlek, mutasd be a kezdeményezést!*

Z. I.: A név kötelez. Mottonk: „*Megírt versek recept nélkül.*” A Verspatika egy igényes faház Tiszafüred belvárosában. Két lenyíló ablaka a patika pultja, falai polccal vannak felszerelve, amiken versekkel megtöltött, apró, áttetsző üvegek sorakoznak. Minden üveg gondosan felcímkézve, rajta a mottó, a költő képe és neve. A vers címét tudatosan nem tüntetjük fel, ettől válik az egész titokzatossá és játékossá. „*Mit adhatok? Mit szólna egy romantikus, szerelmeshez? Esetleg egy forradalmi vershez? Kér egy Petőfit, Kosztolányit, esetleg egy Pilinszkyt?*” Nincs ember, aki ne fordulna vissza, és ne érdeklődne. Tőlünk mindenki jó kedvvel, derűsen távozik! Mindent úgy, hogy verset olvas, ha ideje engedi, leül és elidőz. Könyvet fog a kezébe vagy táskájába rejti a versikét: „*majd otthon kibontom*” – ígéri, esetleg kér egy másikat is: „*Vihetek még?*”.

F. N.: *Rendszeresen részt vesztek a városi rendezvényeken? Esetleg*

más települések programjaihoz is csatlakoztatok már?

Z. I.: A Verspatika megjelenése jelenleg helyhez kötött, ennek az egyszerű oka, hogy az a ház, amiben működik, Tiszafüred belvárosában van. Nagyon sok közösségi rendezvény kerül itt megrendezésre, ezért semmi nem indokolja azt, hogy költözzünk. Ha mégis megtörténne, önkéntesekkel tudnánk megoldani a folyamatos nyitva tartását. Más települések programjaihoz még nem kaptunk meghívást.

Ha ez megtörténne, biztos vagyok benne, hogy fontolóra vennék a kínálkozó lehetőséget.

F. N.: *Kik azok a személyek, akik a kezdeményezés megvalósításában részt vettek?*

Z. I.: Az ötlet a Kovács Pál Művelődési Központ munkatársaitól származik, de bevontuk Tiszafüred lakosságát, a művelődési központban működő „*Babamuzsika*” csoport tagjait, az anyukákat, a védőnőket, akik aztán bébiételes üvegeket gyűjtöttek nekünk. Nagyon fontos láncszem volt az infrastruktúra megépítése és költöztetése, ebben a Városüzemeltetés munkatársai voltak segítségünkre. Majd a berendezés elkészítése, a polcok, üvegek, kiadványok, könyvjelzők, közösségi felületek grafikai tervezése és megvalósítása, amiben a művelődési központ munkatársai voltak a kivitelezők. A Patika zökkenőmentes nyitvatartását az intézmény dolgozóin kívül önkéntesek is segítették.

F. N.: *Tervezitek-e bővíteni a kínálatot?*



Versek minden alkalomra

Z. I.: A kínálatot folyamatosan bővítjük. Nagyon könnyű dolgunk van, mert a vers mint „áru” – járvány ide vagy oda – nem hiánycikk. A világirodalom írói és költői gondoskodtak az utánpótlásról. Sokkal inkább a csomagolás okoz problémát, a helyi „beszállítóink” némi problémával küzdenek. Így, ha profilt nem is vált, de csomagolásmentes lesz a Verspatikánk.

F. N.: *Milyen visszajelzéseket kaptatok a kezdeményezéssel kapcsolatban? Hogyan fogadta a lakosság, a szakma?*

Z. I.: Számos elismerő üzenet, pozitív visszajelzés érkezett közösségi oldalunkra, kedves szavak és gratulációk személyes találkozások alkalmával, és a Verspatikában elhelyezett vendégkönyvben is csak méltatták a művelődési központ kezdeményezését, miszerint „átgondolt, szórakoztató, vigasztaló, ötletes, emberközeli, játékos”. Ami bennünket is meglepett, az a sok köszönet, amit kaptunk a helyiektől, civil járókelőktől, turistáktól. Nem gondoltuk, hogy kezdeményezésünkkel mély érzéseket is kiváltunk emberekből, amelyek nagyon meghatóak ebben a nehéz időszakban, amikor önhibájukon kívül elszigetelődnek az emberek egymástól. Mindamelltt a fenntartótól, Tiszafüred Város Önkormányzatától is köszönetet kaptunk a járványidőszak alatti közösségformálásért. A szakma részéről nagyon kedvezőek a visszajelzések. A Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézetének közösség-szervező szakán tanuló hallgatók a Verspatikát mint jó gyakorlatot ismerik. Rendkívül egyszerű és könnyen adaptálható más településeken is. A Nemzeti Művelődési Intézet „Világhálón innen és túl” című projektjén is pályáztunk kezdeményezésünkkel: Jász-Nagykun-Szolnok megyében második helyezést értünk el.



Verspatika ajándékcsoomag

F. N.: *Milyen szerepet szántatok a kezdeményezésnek a közösségépítésben? A művelődési központ programjaira is hatással voltak?*

Z. I.: A Verspatika Tiszafüred belvárosában van, először egy kisebb téren működött, majd sokak öröme az új és impozáns főtérre települt át, ahol nagyon sok ember megfordul. Patikánk egy találkozási ponttá vált. Tiszafüred nagyváros, turisztikai látogatottsága az elmúlt években kiugróan magas. Nagyon sokan érkeznek a Tisza-tó főváro-

sába és a kerékpározás, vízisportok, túrázás mellett városi sétára is igényük van az embereknek. Ez is indokolta, hogy a Verspatika külső felületét reklámfelületként használjuk, innen tájékozódhatnak programjainkról. Számptalan esetben közösségünk tagjai a Verspatika látogatóiból kerültek ki, vagy éppen ott a helyszínen kapcsolódtak be szabadterei rendezvényeink egyikébe. Ilyen volt például az anyák napi közös versmondás, vagy a gyermeknapi „ablakos mesék”.



FEJES NIKOLETT 2014–2015-ben a szolnoki Ába-Novák Agóra Kulturális Központ információs, illetve játszóházi munkatársa, ahol az Agóra Játszóház feladatainak koordinálása, ellátása volt a fő feladata. 2015–2016-ban programkoordinációs munkatárs: Szolnok város és az Agóra együttműködésébe bevont 43 település rendezvényeinek összegyűjtése, a Szolnok és térsége programtár elnevezésű rendezvénynaplár létrehozása, állandó frissítése, valamint a városi rendezvények szervezése, koordinálása tartozott a fő feladatai közé. 2016–2021 között kulturális szervező, 2019-től szervezési csoportvezető helyettes, szintén az Ába-Novák Agóra Kulturális Központban. 2022 februárjától a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságának módszertani referense. Feladatai közé tartozik a települési szintű módszertani és szakmai feladatok elvégzése, módszertani tanácsadás és mentorálás, az amatőr művészeti és művelődő közösségek tevékenységének szakmai támogatása.



A település mint közösségi tér

A pandémia okozta kényszerű zárva tartás arra ösztönözte a közművelődési szakembereket, hogy új megoldások életre hívásával alkalmazkodjanak a kialakult helyzethez, ezért rendkívül ötletes programokat szerveztek a településeiken élőknek. Birtokba vették a parkokat, a tereket és az utcákat, így váltak a települések maguk a közösségi élet színtereivé.

Ács városában a településrészeket összekötő aluljáróban a Bartók Béla Művelődési Ház a magyar kultúra napján tárta a nagyközönség elé az ARTjáró-t. Elsőként helyi kötődésű alkotók képeiből nyitottak kiállítást. A Bakancsos Klub közreműködésével a szokatlan helyszínre installált képek mellé rövid

leírás és egy QR-kód került, amely az érdeklődőket a művelődési ház honlapjának tematikus aloldalára navigálta, így vonva be egy új, fiatalabb réteget. A Versősvény elnevezésű játék során a parkban és az utcákon kihelyezett hiányos verseket egészíthették ki a résztvevők. 2022-ben a Petőfi 200 emlékévkapcsán Petőfi-versek voltak a feladványok.



Ács

Annavölgy községben több mint egy éve tevékenykedik újra szakember a helyi közösségek megerősítése érdekében. Munkája

kezdetén hozta létre azt a közösségimédia-felületet, amelyen keresztül a bezárás alatt is aktívan tudta segíteni a lakosságot. Az évfordulókhoz, ünnep- és jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok korábban is nagy népszerűségnek örvendtek a településen. A szakembernek sikerült ezeket úgy megújítani, hogy mind többen kívántak részesei lenni az eseményeknek a lakók közül. Az adventi várakozás idejét egy online mesekalendárium tette szebbé: a napi mesét a településen kirándulók a Forrás-völgy Mesefáján is megtalálhatták.



Annavölgy

Baj, Dunaalmás, Neszmély és Vértesszőlős községek a korábbi években is sikeresen működtek együtt a közösségépítés területén, így életre hívták a „Nézz be hozzánk!” programot, melynek során a települések turisztikai attrakcióit kötötték össze a közművelődés színtereivel. A résztvevők egy térkép segítségével a községek külön-



Neszmély,
Dunaalmás



Ács – ARTjáró



Baj – Húsvéti települési dekoráció

böző pontjain elhelyezett feladatokat megkeresve és megoldva érdekes információkhoz juthattak az adott település életéről, megismerve a kistérség lakóinak mindennapjait. A térségi együttműködések ilyen formája bizonyítja, hogy nem kizárólag a nagy költségvetésű projektek bírhatnak közösségformáló erővel.



Vértesszőlős

Évek óta népszerűek voltak már a településeken az Adventi Ablaknyitogató programok, később a karácsonyi időszakon túl is igény mutatkozott a szabadidő aktivításokra.



Baj

Epöl községben először a települési szintén ablakait díszítették festett tojásokkal, a tájház előtt köztéri dekorációt készítettek, majd a húsvéti nyuszi keresésére

indulhattak a kalandvagyók. Noha az idei évben már volt lehetősége a népes gyerekseregnek együtt dolgozni a húsvéti díszítésen, mégis úgy döntöttek, hogy a cél továbbra is az marad, hogy a község utcáit tegyék szebbé. Így már nemcsak a tájház elé, hanem a kisebb terekre, a buszmegálló padjaira is jutott a sok száz, festett, díszített tojásból.

Epöl



Kocs község közművelődési munkatársa a járvány megjelenése óta számos kezdeménnyel szólította meg a helyi lakosságot. A farsangkor meghirdetett „Keresd a bohócot!” akciót a húsvéti „Keresd a nyulat!” követte, melyek során a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetének segítségével elkészített nagyméretű bohócot és

Kocs



nyulat egy, a közösségi médiában közzétett feladvány alapján lehetett megtalálni a község különböző közterületein. Az ötlet variálhatóságának csak a fantázia szab határt.

Tarján községben 2021 februárjában valósult meg először a NYOMDaSÉTÁ! című program: a település különböző helyszínein kellett egy pecsétgyűjtő füzetbe nyomdázni. A február 28. napjára helyszínt biztosító résztvevőket arra kérték, hogy helyezzenek ki egy tárolót a nyomdának és a nyomdapárnának, és a pecsét környékét farsangi díszítéssel, vidám színekkel, szalagokkal, fényekkel jelezzék. A közösségi médiában létrehozott eseménynél lehetett megtalálni minden nap a következő helyszínre utaló képet. A pecsétgyűjtő füzet online és papíralapon is elérhető volt. Aki minden pecsétet összegyűjtött, apró ajándékokra válthatta be a teljes füzetet. A játék fő célja az volt, hogy az itt lakók jobban megismerjék településüket, és a bezártság ide-

Tarján



Tarján – Nyomd a sétát!

Van képed hozzá?

Küldd el nekünk!





Tavaszi séta program Pilismaróton

jén is kimozduljanak egy-egy sétára. Húsvétkor egy kétnapos, virtuális, interaktív túrára invitálták az érdeklődőket. Telefonos applikáción keresztül lehetett elérni a közművelődési szakember által megadott pontokat. Az alkalmazáson belül QR-kód leolvasása és kvízek megfejtése vezette tovább a túrázókat a célpontok irányába.

Pilismarót község az évek óta nagy sikerrel zajló Adventi Ablakadászat és a tarjáni NYOMDaSÉ-TÁt című kezdeményezés alapján valósította meg sétálós programjait. Volt pecsétgyűjtés, verskeresés, valamint sárkányok családgyesítése, melyek nagy sikerrel zajlottak. Sikerült arra ösztönözni a családokat, hogy közösen töltsék el szabadidejüket és közösen szerezzenek élményeket.

Pilismarót



Tatabányán a város központjában kerültek elhelyezésre azok a nagyméretű táblák, melyek lehetőséget nyújtanak szabadtéri kiállítások bemutatására. A Kép-Szín-Tér fotóművészeti egyesület alkotóinak műveit néhány hét múlva a „Pilla-

natok az autista gyermekeket nevelő családok életéből” című kiállítás követte a főtéren.

Tatabánya



Vérteskethely községben a JógyakorlatON.hu felületen látott minta ihlette meg a szakembert, így a tarjáni ötlet alapján újraalkotta a Pecsétgyűjtőt. A füzeteket maga gyártotta, a résztvevők a feladat sikeres teljesítését követően pedig apró kézműves ajándékokkal gazdagodhattak. A farsangi időszakban és húsvétkor színezőket vihettek el a gyerekek a színtér előtt kihelyezett ládából. Az elkészült művek laminálást követően díszként kerültek ki a közterületekre.

Az elmúlt időszakban a települési szakemberek sikeresen tudták



Vérteskethelyi pecsétgyűjtő

megszólítani a helyi társadalom azon rétegeit is, amelyek korábban nem voltak nyitottak a „kultúrház”, a művelődési ház programjaira. A szabadtéri programok, séták kiváló lehetőséget jelentettek a lakosok és a gyermekeket kísérő szülők számára, hogy megismerjék a helyi szakember munkáját. Ezek a programok a közösségi élet újraindulásával folytatódtak, és új szint hoztak a települések életébe.

A szabadtéri közösségi élet fejlesztése olyan új terület lehet a közművelődésben, amely segít megtölteni a települési közösségi színtereket egész évben, és további célcsoportok elérését eredményezi.

Vérteskethely



HORVÁTH ÁGOTA 2010 óta Dunaalmás civil életének résztvevője, feladata a Többcélú Kistérségi Társulás rendezvényein a falu szervezeteinek képviselője. 2019 novemberében a TOP-5.3.1-16-KO1-2017-00002 kódszámú „Helyi identitás és kohézió erősítése Tata és környéke borvidékén” című projekt keretében Dunaalmás közösségfejlesztője lett, megbízása jelenleg is tart. 2020 júliusa óta a Dunaalmásért Alapítvány kurátora. 2020 augusztusa óta dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóságán képzési koordinátor, majd módszertani referens munkakörben.



„...hol szeretet, ott béke...” (házi áldás)

Adventi ablaknyitogató Palotáson

Évről évre karácsony közeledtével gyermeki örömmel várom palotási ismerőseim decemberi fotóit az adventi ablaknyitogatóról. A közösség estéről estére, házról házra járva várja közösen az ünnepet, éli meg az advent valódi jelentését. Beszélgetőtársaimmal, Ambrus Nándorné Katalinnal, az Őszirózsa Nyugdíjas Klub vezetőjével, Polonkai Katalinnal, a palotási Mihályfi Ernő Művelődési Ház és Könyvtár igazgatójával és Györgyné Forró Katalin közművelődési munkatárssal bemutatjuk a szervezési munkát, és ennek a 23 napnak az eredményét.

Máté Lászlóné: *Meséljetelek, kérlek, a kezdetekről!*

Polonkai Katalin: Megkeresett a barátnőm, hogy ő ezt az ablaknyitogatót Gyöngyöspatán látta, és milyen jó lenne ezt itt Palotáson is megszervezni.

Ambrus Nándorné Katalin: Engem az ismerősöm állított meg a kisbolt ajtajában, hogy elmondja, mit tapasztalt máshol, és nálunk is milyen jó lenne ezt megvalósítani.

M. L.: *Tehát ti is egy jó gyakorlat alapján kezdtétek el a szervezést.*



Polonkai Katalin

P. K.: Igen. Az tetszett benne leginkább, hogy nemcsak feldíszítik az ablakokat, és aki szeretné elmegy megnézni, hanem az emberek összegyűlnek és közösen látogatnak el a helyszínekre. Palotáson először 2019-ben hirdettük meg plakátokon és a művelődési ház közösségi oldalán, hogy adventi ablaknyitogatót szeretnénk szervezni, és rögtön nagy érdeklődést váltott ki a helyiekből. A jelentkezők közül volt, aki meg is ijedt, hogy nagy vendéglátással kell készülni a házhoz érkezőknek, de eldöntöttük, hogy ez csupán jelképes dolog legyen – zsíros kenyér és tea. Fontosabb, hogy a házigazda legyen ott,



Ambrus Nándorné Katalin

és köszöntse a sétálókat, és hogy szépen díszítsék fel az ablakot és a benne található számot. Minden nap azonos időben találkoztunk a művelődési ház előtt, alkalmazkodva a helyiek időbeosztásához. Öt órakor már zenével vártuk az embereket, így gyülekeztünk. Csak a szervezők tudták, hogy aznap hová megyünk. A sétán résztvevők nem tudták, melyik házat látogatjuk meg, sőt még olyan is volt, hogy nem is arra indultunk, amerre a ház volt, hanem kerültünk előtte, és útközben sokat énekeltünk.

A. N. K.: Minden háznál elénekeltük a házi áldást. Toncsi (Sturmann Jenőné), a pástói Rajeczky



A Nótakör a Házi áldást énekli

Benjamin Alapfokú Művészeti Iskola egykori zenetanára) muzsikálta fel a zenei alapot és megtanította a Nótakörnek. Ők voltak az elől járók, a menet elején énekeltek, a többiek pedig bekapcsolódtak. Vittünk minden ablakdíszítőnek egy kis gyertyát, a házi áldás szövegét és egy emléklapot ajándékba.

P. K.: Estéről estére egyre többen és többen lettünk – a polgárorség biztosította az utat –, és egyre többet időztünk a házigazdánál, beszélgettünk az utcán – 23 napon át minden este hétköznap és hétvégén! A 24. napot, a Szentestét a templomba szerveztük: a helyi kováccsal (Ambrus Józseffel) készítettünk egy 24-es számot kovácsolt vasból, így aki ment az éjjeli misére, látta, hogy ott „nyílik” a 24. ablak.

M. L.: *Hogyan zajlott konkrétan a szervezés? Milyen módon híreltették?*

P. K.: Elsőként az iskola csatlakozott, az óvoda később, a közintézmények és természetesen a művelődési ház. Az iskola folyosóján gazdagon megterítve, zeneszóval vártak bennünket. Nagyon jó érzés volt!

Fontos a rendszeresség, hogy előre tudják a helybeliek, hogy lesz ez az esemény, mikor kezdődik,

hol gyülekezünk. Fontos eleme az éneklés is, ezt a Nótakör nagyon ügyesen szervezi. A séta előtt kiírjuk közösségi oldalunkra sejtelmesen, melyik utcában keressék az ablakot, és ehhez adunk néhány támpontot. A számot öt órára világítják ki az ablakfelelősök. Szükséges az is, hogy legyen visszajelzés, és a fotók, amiket már aznap este kiteszünk, erre nagyon alkalmasak.

A. N. K.: Versenyt nem akarunk csinálni sem az ablakdíszítésből, sem a vendéglátásból. Úgy gondolom, ez a kezdeményezés

lelkét rombolta volna. Ebben a legfontosabb a közösségi együttlét, a meghitt ünnepi várakozás közösségi élményként való megélése.

P. K.: Az akkori könyvtáros kollégámmal, Pálinkásné Vincze Erikával beszélünk a kezdeményezésről, és rögtön bevontuk az Őszirózsa Nyugdíjas Klubot, az annak részét képező Nótakört és a művelődési házban egy éppen zajló képzésen résztvevőket is meginterjúvoltunk az ötlettel kapcsolatban.

A vendéglátás miatt összejöttünk azokkal, akik jelentkeztek a díszítésre. Velük is közösen egyeztettünk arról, hogy ők mit tartanak kivitelezhetőnek, ami nem terhel meg egyetlen háztartást sem.



Györgyné Forró Katalin



A Mihályfi Ernő Művelődési Ház és Könyvtár munkatársai



Indulás előtti gyülekező



Vendéglátás

Györgyné Forró Katalin: Megkérdeztük a néptáncos gyerekek szüleit. Mindenki be tudott kapcsolódni a maga módján a programba.

M. L.: *Családok mentek családokhoz?*

P. K.: Minden generációt megmozgatott a program. Olyanokat is, akik más rendezvényre nem szoktak eljönni. Többen közülük azóta is járnak a rendezvényekre, programokra. Sokan vannak egyedül, és ők is „kijöttek” a közösségbe.

A. N. K.: Én is jelentkeztem ablakdíszítőnek és nagyon boldog voltam, amikor hallottam, ahogy énekelve érkeznek a házamhoz, és megláttam, hogy hányan tiszteltek meg a részvételükkel. Sírtam a kapuban az örömtől! Forralt bort és

teát ittunk, szaloncukrot ettünk, és együtt énekeltek. Eljött a templomi énekkar is. Nagyon jó hangulat volt, és nemcsak nálam, hanem mindenhol így volt.

M. L.: *Milyen hozadéka lett hosszú távon ennek az ablaknyitogató decembernek?*

A. N. K.: Én minden évben minden ablaknál ott voltam, és rengeteg emberrel találkozhattam. Megismerhettem az újonnan beköltözőket is. Sok fiatal kijött a gyerekekkel, és ezt nagyon jó volt látni – mert mi nyugdíjasok mindenütt ott vagyunk, de ezeket a fiatalokat is be kell vonni a közösségbe!

P. K.: A szervezés és az esti séták alkalmával sok minden másról is szó esett. Elénekeltek a Kodály-gyűjtéseket, betlehemes játékokat adtak elő, illetve a gyerekek kis műsorokat tanultak be. Az esti alkalmak az ideköltözőknek is kapcsolódási lehetőséget jelentettek a közösségbe, ismerkedési alkalmakat a helyiakkal. A támogatások miatt most sokan jönnek a településre, akiknek segítséget kell adni a közösséghez való csatlakozásra.

Gy. F. K.: Újraéledt a baba-mama klub is ezáltal, láttuk estéről estére, hogy nagyon sok kisbabás anyuka tolt a babakocsit. Gondoltuk, ha oda eljönnek este, akkor délelőtt is volna kedvük találkozni. Megismerünk sok kisgyermekes családot, így meg tudtuk szólítani őket.

M. L.: *Idén is terveztek ablaknyitogatást?*

P. K.: Igen, bízunk benne, hogy újra felszabadult, korlátozás nélküli programot tudunk majd megvalósítani!

MÁTÉ LÁSZLÓNÉ a salgótarjáni közgazdasági szakközépiskolai érettségit követően Egerben szerzett általános iskolai történelemtanár, népművelő diplomát. Egyetemi diplomáját Debrecenben informatikus–könyvtáros, könyvtáros tanári szakirányon szerezte. Munkája Salgótarjánhoz köti: pályakezdőként általános iskolában napközis nevelőként, majd a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban tájékoztató könyvtárosként dolgozott 15 éven át. A Nógrád megyei közművelődési feladatellátásban 2009-től vesz részt, 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád Megyei Igazgatóságát vezeti.



Népzene kutatás és kulturális örökségvédelem Pest megyében

Az 1830-as évektől a Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezésére az egész országban elindult a népzenei értékek kutatása. Így elmondhatjuk, hogy közel két évszázada próbálják az ezzel foglalkozók megszerezni, a huszadik századtól kezdve pedig kifejezetten népdaltípusok szerint csoportosítani a magyar népdalkincs értékeit.

Pest megyében is a régmúltra nyúlik vissza a népzene kutatás, számos korábbi gyűjtés fellelhető. Ezeket a dalokat, videókat, leírásokat, felvételeket a Zenetudományi Intézet és a Néprajzi Múzeum őrzi, valamint folyamatosan segíti a kutatómunkát. Emellett az anyag gyarapításához rengeteg magánember is hozzájárult, akik Pest megye számos településén örökítették meg a családi énekeket, vagy éppen ünnepi megemlékezések felvételeit őrzik az otthonaikban. Ezt a munkát, az értéktárást, -gyűjtést és a hagyomány őrzését népzene kutatói munkásságával Terék József segíti. A gyűjtést 2009-ben kezdte el szülőföldjén, a Tápió mentén, ahol 21 települést járt végig, hogy a népzenei értékeket felkutassa.

Czípperer Zsófia: *Hogy kezdted el az értéktárási munkát, a népdalgyűjtést?*

Terék József: 2009-ben határoztam el, hogy visszajövök szülőföld-

demre, a Tápió mentére, és ennek a 21 településnek a fantasztikus népdalos, népzenei értékeit fel szeretném kutatni. Sokan mondták, hogy nem érdemes belevágnom, mert nem volt itt igazából semmi. Tanulmányaim során – a Nyíregyházi Főiskolán – az egyik tanárom ajánlotta, hogy nézzem meg a Zenetudományi Intézet archívumát. Ott közel hatszáz népdalt találtam ebből a térségből. Ezután jött az a gondolat, hogy – mint a huszadik század első éveiben Kodály Zoltán és Bartók Béla tette a Tápió mentén – elmegyek minden településre megkeresni a közösségeket. Akik még ismerték a helyi népdalokat, azok adták a legnagyobb segítséget: a nyugdíjas klub tagjai, aszszonykórusok, énekes csoportok.

Cz. Zs.: *Milyen volt a fogadtatás a településeken? Hogyan zajlott a kutatómunka a gyakorlatban?*

T. J.: Volt, ahol azt mondták, hogy már nem emlékeznek ilyen dalokra, de volt, ahol egyből elkezdtek énekelni. Rengeteg népdal került elő, így közel két év alatt hatszáz népdalt sikerült a 21 településen felgyűjteni. 2012-re nagyjából már 1200 népdal állt a rendelkezésünkre.

Mindenhol nagy szeretettel fogadtak: van, ahova már hazajárok.



Terék József

Ott nagyon könnyű volt elkezdni a munkát, ám olyan is akadt, ahol nehezen tudták elfogadni, hogy egy idegennel osztják meg a népdalikat. De aztán sikerült megszerezni a bizalmat ezeken a helyeken is, és tudták, hogy a gyűjtőmunka célja az, hogy visszaadjuk nekik és mindenkinek a népzenei értékeket. A kutatómunka részeként a nyolcvan év feletti nagymamám is elvittem egy stúdióba 2011-ben. Jó hangú énekesként ismerték őt a szülőfalujában, az '50-es években a színjátszó körben is részt vett. Kíváncsi voltam, hogy tudja-e még a dalokat. Az általa elénekelt nótákból készítettünk egy összeállítást, a zenekarommal kísértük őt. Nagy büszkeségem, hogy több kiadványon is szerepelnek a nagymamám dalai.



Terék József népzene kutatás közben

Rengeteg információt kaptam tőle a népdalok és a népviselet tekintetében is. Már túl van a kilencvenedik életévén, és még mindig dalol.

A gyűjtés során megtanultam azt is, hogy mindig a legidősebbeket kell megkeresni, ki kell kérdezni a falut, hogy a falu nyelve szerint ki a jó énekes, ki a „nótafa”. Viszont nagyon sok népdal már nem volt elérhető, mire én elkezdtem ezt a munkát. Jó lett volna ezt ötven évvel korábban kezdeni, mint ahogy azt Kodály és Bartók is mondta.

Cz. Zs.: Ezután ez a munka folytatódott egész Pest megyében?

T. J.: Igen, 2017-től lehetőséget kaptam arra is, hogy ezt a kulturális örökségvédelmi munkát, a népzene kutatást, vagy nevezhetjük helyi identitástudat-erősítő kulturális munkának is, az egész megyére kiterjedve végezhessem, így már nemcsak 21 településen, hanem Pest megye 187 települését járva gyűjtöm a népdalokat. Mivel a 13 nemzetiségből 11 él itt Pest megyében, ezért nagyon sokszínű, és változatos ez a népzenei érték.

A megyére kiterjedő gyűjtőmunka egyedülálló az országban,

más megyében ilyen formában nem működik ez, viszont a cél az lenne, hogy az összes magyarországi megyében felkutathassuk népzenei értékeinket.

Cz. Zs.: Mi volt még a célod a gyűjtéssel amellet, hogy megismerd és felkutasd a vidék jellegzetes kincseit?

T. J.: A helyi kulturális örökségvédelem számomra nemcsak azt jelenti, hogy összegezzük a korábbi kulturális értékeket vagy felgyűjtjük a dalokat, hanem azt is, hogy kiadványok formájában ezt megjelentetjük. Korábban nemigen voltak ilyen kötetek, vagy CD-k, valamint a népdalos könyveknek is híján voltunk. A kutatómunka eredményeképp 2021-re már a 36. kulturális örökségvédelmi kiadványról beszélhetünk. Szeretnénk létrehozni egy, a megye kistájainak népdalait összefoglaló sorozatot, ami akár alap is lehet valamennyi megye kulturális örökségvédelmi sorozatának szerkesztéséhez. Ha ez elkészül, akkor egész Magyarország területén újabb lendületet tudunk adni a népdalos-népzenei értékek dokumentálásának.

Cz. Zs.: A kiadványokon túl más jellegű felhasználása is van ezeknek a gyűjtéseknek?

T. J.: Már az elején megfogalmazódott bennem, hogy ezekkel az értékekkel többet is kellene kezdeni. Szerettem volna élővé tenni, visszaadni a településeknek. Ez is lett a mottóm: „adjuk vissza a falvaknak, ami a falvaké”. A múltbeli értékeink megőrzésén túl meg kellett találni az utat, hogy ezt hogyan tudjuk továbbadni. Két lehetőséget láttam: az egyik a délutáni szakkörök, foglalkozások a közösségek segítségével, a másik az oktatás. Szinte minden településen értő fülekre talált ez a kezdeményezés. Megtá láltam azokat a szaktanárokat, akik osztották az elképzelésemet, hogy a helyi tantervbe bekerüljenek ezek a népdalok. Van olyan település, ahol ez meg is történt, sőt óvodában és iskolában elsőtől nyolcadik osztályig le is bontották, hogy mit, hogyan, mikor tanítanak. Ehhez az elgondoláshoz egyre több település csatlakozik.

Elindult egy olyan láncreakció, amiben egyre többen szeretnék a saját kiadványukat elkészíteni, amiben a saját népdalaik szerepel-



II. Hévízgyörki Népdaléneklési Verseny

nek a saját régi, korabeli gyűjtéseikkel. Persze joggal kérdezhetnénk, hogy miért fontos ez a huszonegyedik századi embernek? Olyan értékekről beszélünk, amelyeket a közösségeknek csak a legidősebb tagjai ismernek és énekelnek. Amikor visszafejtettük a dalok eredetét, akkor sokszor az üknagymama üknagyszüleiig is vissza lehetett volna menni, hiszen szájhagyomány útján terjedt, egymástól tanulták el a gyerekek, amikor a földeken dolgoztak a szülők, nagyszülők mellett. Ma a legfontosabb az, hogy megismertessük, visszaadjuk ezeket a dalokat a fiataloknak. A kötetekben megtalálhatók a népdalok kottákkal, a mellette lévő CD-ken pedig maga az archív hangfelvétel. Vissza lehet hallgatni, hogy hogyan énekeltek ezeket a népdalokat. Ezáltal újabb három-négy generációra, talán közel száz évre meg lehet őrizni népdalos-népzenei örökségünket. A térségi népdalokból lehetne a településeknek vagy a régióknak saját népdaléneklési versenye. Így

működik ez a Tápió mentén vagy Hévízgyörkön, ahol a kötelező és a szabadon választott dal is ezekről a vidékekről való. A fiatalok szívesen éneklék ezeket az új dallamokat, amikkel korábban nem találkoztak.

Cz. Zs.: Mit adott ez a munka neked mint népzene kutatónak?

T. J.: A kutatónak megnyugvást ad, hogy láthatóvá válik, micsoda értékeink vannak. Ez a Magyaror-

szágon fellelhető értékek egy kicsi szelete, de mégis mennyire fontos! A népzene kutatásnak mindig is meghatározó feladata volt a helyi értékek feltárása és a helyi közösségek megszólítása. Azt valloam, hogy az értékeknek a helyi közösségek javát kell szolgálniuk, hogy maguk a közösségek formálódhassanak általuk, kialakítva egy erős települési, regionális, megyei, vagy épp nemzeti identitástudatot.



CZIPPERER ZSÓFIA a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Igazgatóságának vezetője.

2006-ban a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán üzleti kommunikációs diplomát, majd 2014-ben főiskolai, 2017-ben egyetemi szintű diplomát szerzett andragógiából felnőttképzési szervező, majd geronto-andragógus szakirányon a Zsigmond Király Egyetemen. Közművelődési szakember felsőfokú OKJ szakképzettségét 2020 augusztusában abszolválta. További végzettségei: pályaorientációs tanácsadó, tréner, relaxációs oktató és gerincjógá-oktató, hangtál-terapeuta.



Közösségépítő faluséta

Kisberény egy Somogy megyei kétszáz fős hangulatos kis zsáktelepülés, a Pogány-folyó völgyében fekszik. Itt olyan közeli a zöld erdőség, mely a völgyben fekvő apró települést körülöleli, hogy a kertek vége a rengeteg széléig fut. Ilyen mesebeli környezetben találkoztunk Szalai Zsanett közművelődési szakemberrel, a jó gyakorlat ötletgazdájával.

Baranyai Zoltán: Csodálatos helyen fekszik ez a kis település. Az ember tényleg karnyújtásnyi közelségben van a természethez, szinte része ennek az erdőnek.

Szalai Zsanett: Igen, tényleg lenyűgöző a környezet, ami körbevesz minket. Ezért is határoztuk el, hogy hétvégeként az egyébként is szokásos erdőjárásunkat rendszeres közösségi eseménnyé növesztjük.

B. Z.: Mikor indult a kezdeményezés?

Sz. Zs.: 2021 novembere óta minden szombaton gyülekezünk és nekivágunk a minket körülvevő természetnek. A táv nem nagy, 5–7 kilométert gyalogolunk, a tempó kényelmes, többször megállunk. A korosztály vegyes, így mindenki-re tekintettel vagyunk a séta nehézségét illetően. Gyakorta szemétszedéssel kötjük össze a sétát, mert fontos számunkra a természet védelme, és hogy gyermekeinknek jó példát mutassunk.



Szalai Zsanett

B. Z.: Bár alig kétszáz fős a település, és szinte mindenki ismer mindenkit, de mégis mi módon jut

el a hír az emberekhez a következő sétáról?

Sz. Zs.: A falusétát Facebook-posztban hirdetjük meg előző nap. Általában a megelőző héten készült képekkel népszerűsíttem az új alkalmat. A hirdetéssel párhuzamosan telefonálok azoknak, akik részt szoktak venni, hogy felhívjam a figyelmüket az újabb alkalomra.

B. Z.: Mindig ugyanazt az útvonalat járjátok be?

Sz. Zs.: Nem, általában mikor meghirdetem az eseményt, és toborzom a résztvevőket, akkor már érkeznek javaslatok az útvonalat illetően. Ezt átbeszéljük, majd kö-





zösen döntünk. Mindig figyelembe vesszük az egyéb körülményeket: a vadmalacok születésekor kerüljük a „vaddisznós” részt, hajtáskor a vadászokat, eső után a nagy dagonyát.

B. Z.: A közösséget csak ez a túra tartja össze, vagy már többről is szó van?

Sz. Zs.: Mostanra kialakult egy csapat, a „mag”, akik szinte minden alkalommal eljönnek. Igazi közösséggé kovácsolódtunk, akik a hétköznapiakban is tudnak egymásról és segítik egymást.

B. Z.: Tart még a kezdeti lelkesedés?

Sz. Zs.: A tavaszi munkálatok megkezdésével egyre sűrűbben fordul elő, hogy a sétán nem tudnak részt venni az eddig rendszeresen járók. Jelenleg gondolkodunk a megoldáson. Lehetséges, hogy egy ideig csökkentjük az alkalmakat: a heti rendszeresség helyett havi egy alkalommal hirdetjük meg, és a három másik szombaton elme gyünk segíteni egy-egy tagnak az otthoni feladataiban.

B. Z.: Szerencsére a közösség így is együtt tud maradni.

Sz. Zs.: Tényleg szerencsés helyzetben vagyunk, ezek a szombat délutánok szorosabbá fűzték a tagok közötti kapcsolatokat, barátokká váltunk.



BARANYAI ZOLTÁN Nagyatádon érettségizett, majd a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar művelődésszervező szakján diplomázott 2005-ben. 2007-ben egyetemi diplomát szerzett a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán, majd 2014-ben elvégezte a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közszolgálati kommunikáció szakját. 19 év hivatásos katonai szolgálat után 2014-től a segesdi Árpád-házi Szent Margit Múzeumi Kiállítóhely és Községi Könyvtár vezetői feladatait látta el, majd 2016-tól a Művelődési Ház vezetése is a feladata lett. Tevékenysége elismeréséül 2018-ban a Rinyamenti Község az Emberekért program keretén belül kiosztott kiemelkedő munkát végző humán szakemberek díját kapta meg. 2019-től a bőhönnyi Községi Könyvtár és Művelődési Ház vezetője. 2020 szeptemberétől dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságán módszertani referens munkakörben.



Az angyalok valóban köztünk járnak: a kívánságok fája

Karácsonyi közösségi összefogás Gávavencsellőn



Kőpájnéné Tóth Katalin

December a csodák és a szeretet hónapja. Ha az emberek összefognak, elképesztő, hogy mi mindent elérhetnek, szívvel, jó szándékkal mennyi mindenre rá tudnak venni másokat is.

Karácsonykor, a szeretet ünnepeinek idején kifejezetten értelmet nyer az állítás, miszerint kapni jó, de adni még jobb.

Erre gondoltak Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északkeleti részén, a Tisza bal partján fekvő kis településen működő Gávavencsellői Művelődési Ház és Községi Könyvtár munkatársai, amikor életre hívták a Kívánságok Fája elnevezésű karácsonyi összefogás programot.

A kezdeményezésről Kőpájnéné Tóth Katalin közművelődési szakember, a művelődési ház vezetője mesélt.

Nagy Edina: *Honnan jött a megvalósuló kezdeményezés ötlete?*

Kőpájnéné Tóth Katalin: Előző évben, azaz 2020 decemberében láttam egy fotót az interneten: egy cetli volt felakasztva a megyeszékhelyünk, Nyíregyháza város karácsonyfájára, mellyel egy kislány kért meleg téli cipőt. Annyira megérintett ez a kép, a kislány egyszerű, de mégis hatalmas kérése. Ekkor éreztem azt, hogy szeretnék egyszer egy ilyen kezdeményezést megvalósítani. Abban az évben a pandémia miatt nem kezdtünk hozzá, de tavaly sikerült megvalósítanunk a kívánságok fáját.

N. E.: *Melyek voltak az első lépések? Kiket szólítottatok meg először?*

K. T. K.: A településen számos kezdeményezés és program van, amelyek sikeres lebonyolításához minden esetben a helyi vállalkozásokat, cégeket és magánembereket szólítjuk meg, tőlük kérünk segítséget. Előtte két héttel volt egy

jótékonysági fánk sütés, ahol közel 3500 darab fánkot készítettünk. Ehhez is az ő segítségüket kértük, a sütés teljes alapanyag-szükségletét megkaptuk tőlük. Nem igazán akartuk „túlterhelni” az embereket, nem szerettünk volna sokat kérni. Ebből a megfontolásból 60 kívánság teljesítését tűztük ki célul az óvodás és iskolás korú gyerme-



A bölcsőde ajándékai



Az óvodás korú gyermekek ajándékai

kek között. Elkészítettünk egy több pontból álló kérdőívet, amelyre valamennyi köznevelési intézménybe járó gyermek nevet, címet és egy kívánságot írhatott fel háromezer forint összeghatárig. Ehhez hatalmas segítséget kaptunk az intézmények dolgozóitól, melyet ezúton is köszönünk!

N. E.: *A település lakossága hogyan értesült a Kívánságok Fája programlehetőségről? Kik álltak az összefogás mellé?*

K. T. K.: A közösségi média kiváló lehetőséget biztosított az esemény hirdetéséhez. Szinte percek alatt gazdája lett az első hatvan cetlinek. Csakhogy a telefonok to-

vábbra sem maradtak el, mindenki segíteni akart. Ez a kezdeményezés mindenkit megérintett. Azt hiszem, az volt a kulcs, hogy egy gyermek végre nem azt kap, ami jut neki, hanem azt, amire vágyik. Így kiheleztünk újabb cetliket, majd újabbat és újabbat. A helyi plébános atya megkérdezte, hogy „*vajon nem kaphatna mindenki?!*” – neki köszönet jár a hitért és a biztatásért, melynek eredményeképpen megvalósulhatott egy hatalmas álmom.

N. E.: *Olyan szintű összefogás jött létre, melyre gondolni sem mertetek. Szerinted mi lehet ennek az oka?*

K. T. K.: Mint már említettem, nem az volt a cél, hogy standard dobozokat állítsunk össze, vagy olyat, ami megmaradt dolgokat tartalmaz és felesleges valakinek. Olyan csomagokat készíthettek a jószándékú emberek, amire egy gyermek vágyott.

N. E.: *Milyen óhajok kerültek a kívánságfa reményágaira?*

K. T. K.: Teljesen változó volt, és megmondom őszintén, voltak olyan cetlik, amelyek után jó ideig nem tudtuk elolvasni a következőt.



Berecz János polgármester úr is részt vett a csomagok kiosztásában

Elgondolkodott mindenki a saját életén. Megkönnyeztük, amikor egy nyolcéves gyermek puha párnát kért, amikor egy kisgyerek kívánsága az első új farmernadrág volt, vagy egy cukorbeteg kisfiú semmire nem vágyott jobban, minthogy megkapja élete első diabétiкус tortáját.

N. E.: A településen élők közül hányan kaptak ajándékot, és hogy élték meg ezt ők?

K. T. K.: A település valamennyi köznevelési intézményébe járó gyermeknek jutott ajándék, összesen 415 csomag készült el. Voltak olyan gyermekek, akik társadalmi helyzetükből adódóan nem töltötték ki az űrlapot. Ők azt gondolták – gyermekfejjel –, hogy kérjen olyan, akinek nagyobb segítség a háromezer forintos ajándék. Hozzáállásukat nagyon sok felnőtt megirigyelhetné, tanulhatnánk tőlük. Ők ezért ugyanebben az értékben édességcsomagot kaptak. A legérdekesebb az volt, amikor osztályonként levonultak, és ezek a gyermekek nem kezdték el keresni a nevüket. Majd amikor mondtuk, hogy jöjjenek ők is, akkor érkezett az öröm: *„dehát mi nem is kértünk”*.



Kicsi Kincs Biztos Kezdet gyerekház csomagjai



Osztályonként érkeztek az iskoláskorú gyerekek

N. E.: Ahhoz, hogy egy ilyen nagyszerű és nemes kezdeményezés sikeres legyen, elengedhetetlenek a helyi közösségek.

K. T. K.: Teljes mértékben egyetérték. Gávavencsellő az a település, ahol minden hasonló kezdeményezés mellé odaállnak az emberek. Legyen szó táncos kihívásról, fánk sütésről vagy bármilyen más programról. Jószándékú, segítőkész emberek lakják a települést.

N. E.: Tervezitek az idei évben újra megvalósítani a kezdeményezést, esetleg gondoltok más, jótékonyági célon? Kit illet köszönet a kivitelezésért?

K. T. K.: Első kérdés, amit saját magunknak is feltettünk, hogy hogyan tudjuk ezt felülmúlni jövőre. Nem szeretnénk a lakosság jó szándékával visszaélni és kihasználni

az adományozó kedvet. Biztos lesz majd valamilyen kezdeményezés, lehet az is, hogy hasonló módon, de „újraszínezve”.

Első körben a munkatársaimnak tartozom hálával, akik koordinálták a csomagok beérkezését, újabb cédulák gyártását. Nem jöhetett volna létre ez a kezdeményezés az emberek nélkül, akik leakasztották a cédulákat és teljesítették az adott kívánságot.

Albert Einstein gondolatával mondom köszönetet nekik: *„Lehetetlen bármi igazán értékeset elérni, ha sok önzetlen ember nem működik együtt egymással”*.



NAGY EDINA andragógus, kommunikáció szakos bölcsész, művelődésszervező; újságíró; film-, videó- és kultúraközvetítő; PR-menedzser. Nyíregyházán született, tanulmányait is Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében folytatta, és közel 10 évig volt egy többfunkciós közművelődési intézmény vezetője. 2018-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságának munkatársa, 2019-től pedig igazgatója. Kiemelt hangsúlyt fektet a kultúra gondozására, értékek feltárására, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye természeti, közösségi értékeinek megismertetésére, a hagyományokat átörökítő tevékenységek megvalósítására és a helyi értékek generációk közötti átadására.



Programok az online térben

Videós tartalmak a koronavírus-világjárvány idején

A Babits Mihály Kulturális Központ a pandémia alatt úgy döntött, videós tartalmakkal fogja kiszolgálni kultúrákedvelő közönségét.

Üres színházterem, csendes folyosók, az intézmény programjait hirdető plakátokon pedig az „Elmarad” feliratok... 2020 novemberének közepétől a jogszabályok értelmében bizonytalan ideig nem fogadhattunk látogatókat, így az egyik percben még élettel és programokkal teli központ pillanatok alatt üres és csendes intézménnyé vált. A helyzet okozta első rövid sokk után hoztuk meg a döntést, misze-

rint online tartalmakkal fogunk kedveskedni kultúrákedvelő közönségünknek. Olyan összeállításokkal, amelyek minden korosztály igényét kielégítik. Kultúrtörténeti anyagok, koncertek, a nemzeti ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tartalmak – forgattunk szinte mindenről, mindenkinek, hogy közönségünk érezze, még ebben a nehéz időszakban sem engedjük el a kezüket. Az alábbiakban három műsorunkat – a Varázsasztalt, a Szekszárdi Értéktárat és a Zene SzombatOnt – mutatom be részletesen, valamint szó lesz egyéb videós tartalmainkról is.

Varázsasztal

Intézményünkben minden korosztály megtalálja a számára legmegfelelőbb programot, így nem volt kérdés, hogy gyermekeknek szánt videókat is fogunk gyártani. Mivel a zárásra a karácsonyi időszak előtt nem sokkal került sor, az egyik első műsorunk a legkisebbeknek szóló Varázsasztal, egy online „kreatív” műsor volt. Igyekeztünk olyan díszeket, ajándéktárgyakat bemutatni, amelyeket otthon is könnyen és gyorsan, kevés alapanyagból lehet elkészíteni. A műsor tematikája mindig kapcsolódott valamilyen ünnephez, jeles naphoz, vagy valamilyen időszakhoz, így készültek karácsonyi, farsangi dísz tárgyak, de forgattunk anyák napi és pünkösdi kreatív anyagokat is. Több esetben az intézményünk honlapjáról, a www.szekszardagora.hu oldalról letölthető sablonnal segítettük azokat, akik úgy döntöttek, készítenek egy szép asztaldíszet vagy egy apró ajándékot. Egy-egy videó csupán néhány perc hosszúságú volt, éppen annyi, amennyi idő alatt egy egyszerűbb ajándékot, asztaldíszet el lehet készíteni. A leforgatott videókat intézményünk Facebook-oldalán tettük közvé. Hatalmas sikernek



Babits Mihály Kulturális Központ

örvendtek, az anyagok jó nézettségét és elérést produkáltak, a nézői visszajelzések pedig pozitívak voltak. A nyitás után szabadtéri programjainkon kézműves foglalkozásokkal is vártuk az érdeklődőket, ahol több gyermek és szülő is mondta, hogy szeretne olyan dísz tárgyat készíteni, amely valamelyik Varázsasztalunkban is szerepelt. Ennél jobb visszajelzést talán nem is kaphattunk volna.

Szekszárdi Értéktár

A megyeszékhelyen még korábban alakult a Települési Értéktár Bizottság, amely szervezi a Szekszárdon fellelhető értékek azonosítását, emellett létrehozta a nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt. A listán az épület- és gasztronómia-történeti értékek mellett a különböző híres személyek – kutatók, írók, képzőművészek – munkásságát tartalmazó elemek is szerepelnek. Kollégáinkból álló kétfős stáb – egy szerkesztő-riporter, valamint egy operatőr-vágó – fogott hozzá az értéktári lista feldolgozásához. Az első összeállítás a Művészetek Házáról szólt, amelyet még számos épülettörténeti emlék, például intézményünk névadójá-



Itt dolgozott az író – részlet a Szekszárdi Értéktár Mészöly Miklósról forgatott epizódjából

nak, Babits Mihály költő szülőházaának bemutatása követett. Videó készült egyebek mellett Mészöly Miklós írói munkásságáról, Hollos László gombakutató életéről, a Petrits Mézeskalács Múzeumról, valamint a Szekszárdi Szüreti Napokról is. A műsorban szakértőket – hely- és művészettörténészeket, irodalomkutatókat – kérdeztünk egy-egy értékről, majd az elkészített, átlagosan tízperces videókat intézményünk Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján tettük közzé. Örömmel állapítottuk meg, hogy elnyerte a közönség tetszését, a kezdetben hetente gyártott vi-

deóink remek nézettségi adatokat és eléréseket produkáltak. A 2021. májusi nyitás után úgy döntöttünk, „nem engedjük el” a Szekszárdi Értéktárat, így havonta egyszer továbbra is jelentkezünk egy-egy összeállítással.

Zene SzombatON

Másik nagy sikerű műsorunk a saját ötletből megvalósuló Zene SzombatOn elnevezésű koncertsorozat volt, ahol szekszárdi és környékbeli zenészeknek és formációknak adtunk lehetőséget a bemutatkozásra. A sikert mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy kezdetben mi kerestünk fel néhány zenekart, majd az első koncertek után már minket kerestek a csapatok, hogy ők is szívesen fellépnének. A műsorban zenei stílusok legszélesebb palettája mutatkozott be: míg az egyik szombaton klasszikust, addig a következőn popvagy rockzenét hallhatott a közönség. A koncertek hossza átlagosan tíz perc volt, a tényleges felvétel azonban ennél jóval hosszabb ideig tartott, hiszen kollégáink kifejezetten ügyeltek arra, hogy minden úgy történjen, ahogyan az egy „élő” eseményen szokott. A technikus kollégák komoly figyelmet fordít-



A szekszárdi értéktár „főszereplője”, a Művészetek Háza

Nyitás után

2021 májusában végre megnyithattuk kapuinkat közönségünk előtt, újra élettel teltek meg a terek, a színházterem ismét tapstól hangos, galériánkban újfent kiállítások várják az érdeklődőket, termekben kiscsoportok tarthatnak összejöveteleket, mozinkban a film pöröghet tovább – az élet visszatért a falak közé. Tudtuk, hogy a rendezvényeken való személyes részvétel semmi nem pótolhatja, de az is világossá vált, hogy az online tartalomgyártás némi pluszt jelent, így továbbra is készítünk videókat nagyrendezvényeinkről, kiállítás-megnyitóiinkról, illetve gyakran készítünk interjút színművészekkel is.

A Babits Mihály Kulturális Központ 1970 óta, azaz több mint fél évszázada áll a közönség szolgálatában, az elkészített videóival másfél éve már az online térben is.



Zene (minden) SzombatON – részlet az egyik koncertből

tottak a hang- és fénybeállításokra, a felvétel pedig egyszerre több kamerával történt. Az utómunka sem jelentett kis feladatot, a hangkeverés, valamint a több kamerával készült felvételek pontos összevágása komoly szakértelmet kívánt, de a nézői visszajelzéseket és a nézettségeket figyelembe véve minden, a Zene SzombatONnal kapcsolatos befektetett munkaóra hasznosnak bizonyult. Az elkészült koncertanyagokat – a Szekszárdi Értéktárhoz hasonlóan – egyszerre osztottuk meg intézményünk Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján. Örömteli közel egy évvel a nyitás után visszanézni, hogy mennyi különböző stílust képviselő zenésznek és zenekarnak tudtunk megjelenési lehetőséget biztosítani.

bemutatta az ünnepet, majd Bátán saját magunk készítettünk gyönyörű húsvéti tojásokat. Szintén a múzeum egyik néprajzkutatójával a balázsolás témakörét jártuk körbe, emellett Sárkányölő Szent György személyét is közelebb hoztuk az érdeklődőkhöz. A magyar költészet napját szavalatokkal ünnepeltük, emellett pedig nagyinterjút is készítettünk Baky Péter Munkácsy Mihály-díjas festőművésszel, aki a Szekszárdi Értéktár című műsorban is bemutatott Művészetek Háza igazgatója volt.

Ha egy gyártás beindul...

A fent részletezett online tartalmak mellett a különböző ünnepekkel, jeles alkalmakkal kapcsolatos videókat is készítettünk. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából egy komplett ünnepi műsort állítottunk össze, ahogy a húsvét témakörét is alaposan körbejártuk. Interjút készítettünk a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeum népművelőjével, aki részletesen



Bögréből hóember

GÖDREI ZOLTÁN a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karán televíziós műsorgyártó–hírszerkesztő szakon, valamint a Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán kommunikáció és médiatudomány szakon végzett. Közel tíz éve dolgozik kommunikációs területen, 2020 szeptemberétől a Babits Mihály Kulturális Központ kommunikációs osztályvezetője.



Közösségszerelő Műhely

A szombathelyi közösségszervezés BA szak jó gyakorlata

Mit tehet egy oktató, ha a közösségszervezés szakos hallgatókkal együtt hirtelen az online térben találja magát? Vajon hogyan formálnak közösséget ezek a hallgatók, ha csak a képernyő és az online eszközök állnak rendelkezésükre? Ezekre a kérdésekre kereste a választ az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem PPK szombathelyi projektje, a Közösségszerelő Műhely, amely az elmúlt négy félév során közel húsz programot valósított meg.

A program kezdetben a hallgatók és oktatóik összekapcsolódását segítette a pandémiás időszak alatt, azonban mára kapcsolódási pontokat talált az egyetem falain túl is. A rendezvények nem csupán hasznos időtöltést biztosítottak, hanem pedagógiai célokat is szolgáltak. A folyamatot követő kutatások és mérések arra engednek következtetni, hogy a Közösségszerelő Műhely programsorozat szervezési és megvalósítási feladatai több területen is fejlesztették a hallgatók kompetenciáit.

A koronavírus-világjárvány miatt elrendelt távolléti oktatás során világszerte érzékelhetővé vált, hogy az egyetemi hallgatók nehezen élték meg korábbi társas,

személyes kapcsolataik eltűnését, a kapcsolattartás a digitális térben enyhítette, de nem pótolta ezt a hiányérzetet. A figyelem többnyire csak a hallgatók tájékoztatására, a kurzusok átalakítására, az órartartásra és a vizsgáztatásra összpontosult, kevesebb alkotó energia és lehetőség maradt az egyetemi közösségi programokra (sport, rekreáció) és a kötelezőn túli kapcsolatok ápolására.

A tanterven kívüli tevékenységek a járványhelyzet hozta változások következtében eltűnni látszottak. Ez súlyos veszteség volt, hiszen a távolléti oktatás időszaka olyan pszichés helyzetet eredményezett, ahol hallgató és oktató egyaránt hiányként és stresszfaktorként élte meg a kapcsolódási lehetőségek órákra és feladatokra korlátozódását.





Az ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézete 2017 óta oktatja a közösségszervezés BA szakos hallgatókat, a kis létszámú évfolyamok „*családias*” közelségbe hozzák a résztvevőket, de olyan élmény, mely szerint „*mi egy közösség vagyunk*”, mindaddig még nem vált valóra. Az első „*covid-félév*” online tanítási tapasztalattól kiindulva, a hiányosságokra válaszul jutott eszembe egy olyan kezdeményezés, melynek a Közösségszerelő Műhely nevet adtam.

A programsorozat 2020 őszén indult, pár hét jelenléti oktatás után újra távolléti oktatásra átálló egyetemi körülmények között, jelenleg pedig a negyedik félévénél tart. Tartalmában és kivitelezésében máig is kísérletező jelleggel bír, újszerűsége erősebben hatott a felsőoktatásban is bevezetett távolléti oktatás időszaka alatt, amikor a MS Teams alkalmazás használatával, illetve más digitális platformok és eszközök bevonásával valósítottuk meg a közösségi programokat. Az első és a második félévben a szak hallgatói és oktatói számára készültek a programok, megteremtve a kapcsolódás lehetőségét a távolléti időszakban. A harmadik félévben jelenléti oktatás volt, így a programok is kiléptek a digitális térből, sőt Szombat-

helyről is, csatlakoztunk az olyan egyetemi rendezvényekhez, mint a Kutatók Éjszakája, illetve a Soproni Egyetemen közös estét tartottunk, ahol a két egyetem hallgatói csoportjainak együttműködésében született meg a rendezvény. 2022 tavaszi félévében a Közösségszerelő Műhely már a szombathelyi kulturális térbe lép ki és az Agora Savaria – Szombathelyi Kulturális Központtal együttműködésben valósulnak meg a programok.

A tevékenység minden félévben egy általam tartott kurzushoz csatlakozik („*Közösségek működési mechanizmusai*”, illetve a „*Kommunikáció elmélete és gyakorlata I-II.*”),

annak gyakorlati feladatait tölti ki. Oktatóként a folyamatot segítem, de a cél a közös döntéshozatal és kötelezettségvállalás erősítése, a munkafolyamatok valós helyzetben történő gyakorlása.

Az első tapasztalatok nagyon bátorítóak voltak, az akkor másodéves hallgatók az online félév során egy digitális szakestet és három oktatói-kutatói élménybeszámolót terveztek, és végül annyira bevonódtak a Közösségszerelő Műhely munkálataiba, hogy öt esemény valósult meg, mert még a vizsgaidőszakban is igényelték – az immár spontán – találkozást. A következő online félévben egy másik évfolyam, az elsőéves hallgatók vették át a projekt megvalósításának feladatait. Ők két kerekasztal-beszélgetést és egy játékos szakestet szerveztek az egyetemi szabályok betartásával. Minden félévben a digitális oktatás egyetemen elérhető eszközei és felületei jelentették az alapot (MS Teams, Canvas), emellé becsatolva olyan, a weben elérhető játékokat és felületeket, melyek alkalmasak voltak egy digitális közösség megteremtésére és megmozgatására.

A hallgatók számára a projektmunka újszerűnek és összetettnek bizonyult, és minden félévben hasonlóan zajlott. A hallgatók a félév



elején rögzítik az eseményeket és időpontokat, felosztják maguk között a tipikus munkafeladatokat: meghívók írása és küldése, plakátok készítése, GDPR-nyilatkozatok készítése, programelemek részleteinek kidolgozása, közreműködők felkérése, program levezetése, moderatori, illetve játékmesteri feladatok, cikkírás, fotók készítése stb. A tervezés közös munkával zajlott, mindenki abban a részfeladatban teljesedett ki, amiben erősnek érezte magát, de látta és beleszólt mások feladataiba. A turbulens interakciók, a javaslatok, módosító ötletek és mérlegelések egy korábban szokatlan helyzetet teremtettek, mindenki felelős volt valamiért, de az egészért is. A döntéseket közösen hozták, de a javaslatokat nem hatalmi szóval, hanem szakmai érveléssel lehetett elfogadtatni. Arra fókuszáltam, hogy a Közösségszerelő Műhely legyen egy olyan hely, ahol a hallgatók nyitott és támogató oktatási légkörben próbálhatják ki ötleteiket, olyan határokat léphetnek át és olyan újításokat próbálhatnak ki, melyre a munkahelyeken nem, vagy csak korlátozottan lenne lehetőségük.

Az ELTE PPK PPI keretében létrehozott Közösségszerelő Műhelyhez kapcsolt, 2021 májusában lezajlott kérdőíves kutatás és adatfeldolgozás célja az volt, hogy felmérje és leírja a hallgatók szakmai kompetenciáinak változását. Kiinduló állapotként az egyéni munka túlsúlya mellett a szombathelyi közösségszervezés BA szakos I. és II. évfolyamos hallgatók jelentős bizalomdeficittel rendelkeznek, mind önmaguk, mind társaik irányában. A Közösségszerelő Műhely programsorozat szervezési és megvalósítási feladatai azonban több területen is fejlesztették a hallgatók kompetenciáit. Az eredmények azt mutatják, hogy a projekt keretében végzett team-munka, bizalom a társak iránt, szaktársak iránti elkötelezettség, felelősségvállalás,

Álhírek és ellenszereik az online térben

Időpont:
2021.12.07.
16:00-17:30

Helyszín:
Soproni Egyetem
BPK
E/1 előadóterem

Előadók:
Soproni Egyetem hallgatói

Szervezők: ELTE PPK Közösségszervezés BA II. évfolyam - Szombathely

stressztűrés és a kreativitás, precizitás növelésére tűnik alkalmasnak. A kritikai gondolkodást az egyetemi szabályok áttekintése és a beszélgetések moderatori szerepköre erősíti. A kreativitást a logikusan várható grafikai és játékos jellegű feladatok mellett a folyamattervezés, valamint a cikkek írása erősítheti. A szakma iránti elköteleződés belépéskor gyenge, a hallgatók jobbra a képzés során szembesülnek a pályaelemekkel. Jó hír, hogy a programsorozatot szervező évfolyamok megkérdezésével rendelkezésre álló hosszabb szöveges reflexiók alapján megerősítést nyert, hogy a pedagógus-diák kapcsolat a partneri viszony irányába tolódott el. A csapatmunka során az egymásért és a közös tevékenységért vállalt felelősség, a minőség iránti érzékenység, a részletekre kiterjedő

elemző látásmód mind olyan tulajdonságok voltak, melynek erősödése már egy félévnyi munka során is megmutatkozott. A közösségszervezés BA szak fejlődése szempontjából a kezdeményezés eredménye, hogy már egy félév után a hallgatók 70%-a a szakma iránti elkötelezettség növekedéséről számolt be.

A hallgatók ilyen vagy ehhez hasonló módon, tanterven túli tevékenységekkel történő sokszínű fejlesztése a közművelődési szakma utánpótlás-képzése során a gyakorlati szakmafejlesztés területén hasznosulhat.



DR. VELICS GABRIELLA szociológus, újságíró. Doktori fokozatát 2010-ben a Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola Kommunikáció Doktori programjában szerezte. Jelenleg az ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézetének docense Szombathelyen; kommunikáció és szociológia kurzusokat tart közösségszervezés, pszichológia, sportszervezés, rekreációs szervezés és edző szakos hallgatóknak. Kutatásai középpontjában a rádió társadalmi kommunikációs színterén betöltött szerepe áll. A kommunikáció és az újságírás területén a hírek, hírszerkesztés, az újságíróképzés és a civil újságírás területek foglalkoztatják. Tagja a Magyar Kommunikációtudományi Társaságnak és a Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesületének. Az európai szinten a Community Media Forum Europe vezetőségi tagjaként képviseli a közösségi média érdekeit.



Értékesek vagyunk

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága hagyományos programját, a Veszprém Megyei Értékünnepet a pandémiás helyzet miatt 2021-ben online módon valósította meg. Az Igazgatóság 2016-ban indította útjára ezt a kezdeményezést, amely mára hagyománnyá vált. Úgy éreztük, szükség van évente egy olyan alkalomra, ahol találkozhatnak mindazok, akik számára fontos az értékfeltáró munka, így megmutathatjuk egymásnak, amikre büszkék vagyunk, tanulhatunk egymástól, és közösen örülhetünk az eredményeknek.

A Veszprém Megyei Értékünnep ötlete onnan indult, hogy a megyében egyre többen váltak az értékfeltárás elkötelezett hívévé, hoztak létre értéktárakat, indítottak el kezdeményezéseket. Igény volt arra, hogy a megyében élők találkozhassanak egymással, megoszthassák gondolataikat, bemutathassák sokszínű tevékenységüket. Ezért partnereinkkel közösen úgy döntöttünk, hogy minden év novemberében önálló eseményként szervezzük meg az Értékünnepet, mindig kistélepülésen, évente más-más helyszínen, ott, ahol élen járnak a közösségi értékfeltárásban.

Változatos program keretében adtunk teret a települési értéktárak bemutatkozásának. Települési értéksztalok, gasztronómiai kóstolók,



dr. Balogné Uracs Marianna megyei igazgató és Mihalcsik Márta módszertani referens

kiállítások, kézműves bemutatók, színpadi fellépések formájában jelenhettek meg az értékek. Minden évben igyekeztünk azt a térséget középpontba helyezni, ahol az eseményt megvalósítottuk, valamint szakmai előadásokra is sor került, különböző témákban. Szó esett például a hungarikum mozgalomról, az ifúsági értékörökről, emellett előadóink bemutattak értéktárakat, különleges és sikeres kezdeményezéseket. Minden évben hívtunk távolabbról is vendégeket, nemcsak más megyéből (Fejér, Komárom, Győr-Moson-Sopron, Vas), hanem a határon túli magyarlakta területekről is (Felvidék,

Kárpátalja). Az előadások mellett beszélgetéseket, műhelymunkákat is tartottunk, ahol egy-egy témát alaposabban, interaktívan lehetett körbejárni. Az esemény arra is lehetőséget adott, hogy az adott év során a megyei értéktárba bekerült értékeinket ünnepelelhessük, és az ezzel járó elismerést ünnepélyes keretek között vehessék át a felterjesztők. A Veszprém Megyei Értékünnepet nagy érdeklődés kísérte, hagyománnyá vált kezdeményezésünk, mely a közösségi értékfeltárás emblemikus eseménye is lett egyben. Minden alkalom inspirál, motivál, a közös együttlét örömét nyújtja.



II. Veszprém Megyei Értékünnep, Alsóörs, 2017

2021-ben a pandémia miatt a VI. Veszprém Megyei Értékünnepet online módon rendeztük meg. A jógyakorlatON felületen december elsején „Értékesek vagyunk” címmel egy önálló, tematikus adás keretében kerültek bemutatásra azok az értékfeltáráshoz kapcsolódó legizgalmasabb, legkiválóbb megyei jó gyakorlatok, amelyek mások számára is adaptálható példaként szolgálnak.

A megye települései nagyon aktívak voltak, szinte minden tájegységből kaptunk filmeket. Közel húsz érkezett, ebből válogattuk ki a legjobbkat, így született egy színes, változatos, önálló adás.

Elsőként Herenden került sor az Értékünnepre, ezzel is tisztelve megyénk hungarikuma, a herendi porcelán előtt, majd Alsóörs, Nyárad és Bakonybél következett. A helyszínt adó település számára kitüntetés, büszkeség, ha odakerül ez a rangos esemény. Az online adásban dr. Simon Attila, a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. vezérigazgatója, Hebling Zsolt, Alsóörs, Márkus Zoltán, Bakonybél és Pajak Károly, Nyárad polgármestere osztotta meg gondolatait a nézőkkel.

Az online adás témái között több jó gyakorlat is szerepelt.

A Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért szervezet Taliándörögd-ről a kezdetektől komoly szakmai partnerünk az értékfeltáráshoz kapcsolódó projektekben. Bazsó Gabriella és Hoffner Tibor mesélt a közös munkáról, a településükön zajló értékünnepokről, valamint arról a Kincses Klubról, amelyben a fiatalokkal közösen gyűjtik össze és dolgozzák fel a helyi értékeket.

Az Élő Forrás Hagyományörző Egyesülettől Kovács Norbert „Cim-

bi” mutatta be a Kiscsőszön zajló közösségépítő és fejlesztő munkát.

Oszkai Réka, a sümegi művelődési központ igazgatója, a helyi értéktár bizottság elnöke mesélt arról, hogyan volt segítségükre két nyertes hungarikum pályázat abban, hogy kiadvány jelenhessen meg a helyi értékekről, és egy olyan gazdag program valósulhasson meg, melynek keretében a lakosok értéktúrán vehettek részt.

Malomsokon a falusi lakodalom hagyományát élesztették fel a lakosság és minden korosztály bevonásával. Fintáné Dóra Mária polgármester asszony mutatta be, hogyan érték el azt, hogy újra élővé vált ez a néphagyomány a településen.

Devecserben Füstös Zsuzsanna intézményvezető beszélt arról, hogy a „Só, bors, barátság” projekt keretében hogyan dolgoztak együtt a különböző korosztályok képviselői a helyi roma ételek elkészítése alatt, a receptek dokumentálásakor.

Németbánya egy alig száz fős zsákfalu a Bakonyban, de 33 értékkel büszkélkedhet. Megjelent kiadványuk, állandó értékiállításuk és értéknapjuk jó példaként szolgálhat mindenki számára, amelyekről Kiss Albertné, a helyi értéktár bi-



IV. Veszprém Megyei Értékünnep, Bakonybél, 2019



Közösségi beszélgetés Balatonakaliban, 2019

zottság elnöke és Schmidt Attiláné közművelődési munkatárs beszélt.

Nyirádról Németh Andrásné Farkas Gabriella mesterpedagógus adott átfogó képet arról az értéktörző munkáról, amit az alfa- és a Z generáció bevonásával, a digitális pedagógia eszközeivel végeznek a helyi általános iskolában.

A Veszprém Megyei Igazgatóság a taliándörögdi KÖSZI-vel szakmai partnerségben valósította meg a „Közösségi értéktörzés a Kárpát-medencében” program-sorozatot a megye 24 településén. A közösségi beszélgetés módszerével, a helyiek bevonásával és aktív közreműködésével zajlott a projekt, ennek a folyamatába tekinthettek be a nézők.

Végül Vörösmarty Éva, a Veszprém Megyei Közgyűlés alelnöke és Nagyné Bátor Alexandra, a Veszprém Megyei Értéktár elnöke az értéktörzés fontosságát hangsúlyozta.

A Megyei Igazgatóság munkatársainak bevezetője és zárógondolatai keretbe foglalták az online adást, amelyben látható volt, hogy a bemutatott tudás és kapcsolati tőke erősíti a megye szakmai hálózatát, és országos elismertséget is ad azoknak, akik megosztották jó gyakorlataikat. A nézők pedig – reményeink szerint – új ötleteket, inspirációt és motivációt kaptak, így új kezdeményezésekkel gazdagíthatják helyi értéktörzés munkájukat.



2021-es kiadványok

MIHALCSIK MÁRTA kulturális mediátor, népművelő, történelem szakos tanár, rendezvényszervező, eTanácsadó. A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának módszertani referense 2013 óta. Dolgozott kistéleplési IKSZT-ben, vezetett városi művelődési házat, irányított nagyvárosi közművelődési intézményrendszert. Fő szakterülete a helyi értéktörzés létrejöttének és működésének szakmai-módszertani segítése. Részt vett több értéktörzés kollégium munkájában, melyet a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány szervezett. Szakmai tevékenységét az új feladatok iránti nyitottság, a közművelődés, a kultúra iránti elkötelezettség jellemzi.



Tudáspontok a megyében

A régmúlt nagy előadóinak és napjaink vezetőinek munkásságát követve jött a gondolat, hogy a jellegzetesen aprófalvas településszerkezetű Zala megyében a látóút, látópont elméletére támaszkodva építsük fel a közművelődési alapszolgáltatások biztosításának szakmai hálózatát. Egy olyan hálózatot kívántunk kialakítani, amely a pókhálóhoz hasonlít, a központi csomópontból kiindulva hoztuk létre a járásokban a Tudáspontokat.

Ez a kezdeményezés, léptékváltás szükséges volt a megyében, hiszen a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően jelentős mértékben nőtt a megyei szakemberek száma. A Program keretében egy éven keresztül volt rálátásunk a kollégákra, többségüket oktattuk is, ennek köszönhetően nemcsak emberi, hanem szakmai felkészültségük oldaláról is megismertük őket. Új feladatba kezdtünk, a frissen végzett kollégákra alapoztuk a hálózat sikerét. A munkát lépésről lépésre indítottuk el és igyekeztük ötletünket minél több szakmabelivel megismertetni.

A járási szintű hálózatnak a Tudáspont nevet adtuk, építve a Nemzeti Művelődési Intézet által meghonosított Látópont stratégiára. Az alapkoncepció az volt, hogy minden járásban egy szakember a saját településén a falu vezetésének támogatásával lássa el a Tudáspont vezetői feladatait. Ezeken a tele-

püléseken negyedévente szakmai műhelyeket tartunk. A településeken dolgozó hat fő az év első napjaitól önkéntesként kezdte meg a tevékenységét. Majd három hónap múlva kollégaként üdvözölhettük őket csapatunkban. A Tudáspont vezetőinek feladata a járásban dolgozó szakemberek támogatása, irányítása, a központi események népszerűsítése, a megvalósításuk aktív elősegítése, valamint a kutatási anyagok begyűjtésének koordinálása. A hat vezetővel a megyei vezetés havonta találkozik és munkaértekezlet keretében készítik elő a feladatokat, beszámolnak az elvégzett munkáról és tájékoztatják egymást és a megyei igazgatóságot a történésekről.

Tudáspont működése

Az első találkozás alkalmával még a „sötétben való tapogatózás” volt jellemző, a csoport tagjainak meg kellett ismerniük egymást és az elvégzendő feladatot. Szerencsére többségük erős személyiséggel és kellő szerénységgel viseltetik a szakma iránt. Megbeszéltük, hogy havonta találkozunk az aktuális információk átadása és a megvalósult feladatok összegzése céljából. A napi kapcsolatot telefonon és e-mailben tartjuk, illetve alkalmanként személyes találkozások is létrejönnek.

Januárban minden járásban összehívtuk a szakembereket az első kontakt mentorálási napra.



Lenti szakmai nap – bunkertúra



Komáromi erődben márciusban



Nagykanizsai szakmai nap

Gyorsan körvonalazódott, mely településeken lesz sikeres az elmúlt évnek köszönhetően a beágyazódás és mely településeken várhatóak hiányosságok. Azokon a településeken, ahol úgy ítélték meg, hogy kell egy szakember, aki a lakosság kulturális életének szükségleteivel foglalkozik, borítékolt volt a siker. Azt, hogy az újonnan képzett kollégák pályán maradnak-e, sok minden befolyásolja, többek között, hogy milyen kapcsolatot tud kialakítani a településen, kiegyensúlyozott-e az együttműködése a település vezetőségével, képes-e a szakember a megszerzett tudást a gyakorlatban is alkalmazni.

Az első mentorálási napot mindenhol a szolgáltatási terv közös elkészítésére használtuk fel. Az ismétlés mindig jól jön, az egymás közötti kötetlen beszélgetés szintén eredményre vezető, a szakmai ötletelés és papírra vetés pedig ösztönző és bátorító. A második járási szakmai mentorálás többségében az év ötödik hónapjára esett. Ezen a szinten már voltak különbségek a járások között, ekkorra már megmutatkozott a Tudáspont vezetőinek kreativitása. Ők kérték, hogy a negyedik és az ötödik hónapban is legyen kontakt járási találkozás.

A választott téma a fotó- és videó-oktatás volt.

Németh Erika koordinálta, szervezte a helyszíneket és a résztvevőket, így jutottunk el Nagykapornakra és Nemesapátiba is. Farkas Ildikó módszertani referens, aki képzett az informatika, a fotózás és a videózás területén, mindkét alkalommal hasznos információkkal látta el az érdeklődőket. A lenti járási csoport az egykor szebb napokat látott olajos településre, Lovásziba szervezte a találkozót. A nap első részében szakmai ügyekkel foglalatostunk, majd bunkertúrán vettünk részt. Gerecsér Bernadett is nagyszerűen mozgatja, irányítja a csoportot és megértette a látóút lényegét. Megfogalmazódott többek között az is, hogy a jó adottságokkal rendelkező Művelődési Ház közösségi szinten

eredményesen lehetne olyan színházi előadásokat megvalósítani, melyet a Déryné Program biztosít. Nagyszerűen sikerült a Tudáspontos településekre történő szakköri anyagok kiszállítása és onnan történő szétosztása Bezeréden és Nemesbükön egyaránt.

Sikeresen dolgoznak a kollégák a negyedéves táblázatok elkészítése tekintetében és a KözösségÉpítő Kultúránkhoz fűződő programokkal kapcsolatban.

Haladunk tovább, tudjuk, hogy az út, melyre közösen léptünk, éppoly kétoldalú, mint a társadalomba való beilleszkedés. Tudjuk és továbbadjuk, hogy a társadalmi érintkezés, annak tartalma és formája egyaránt a közösségi lét terméke és aktív alkotóereje, amelyben kifejeződik az emberek teljes életterükhöz és élettevékenységükhöz való viszonya.

MATYASOVSKY MARGIT felsőfokú tanulmányait a Berzsényi Dániel Főiskola Testnevelési és Művészeti Karán andragógia szakon végezte, majd a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karán szerzett vidékfejlesztési menedzsment és marketing tanácsadó diplomát. 2013 novemberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Irodájában, később a budapesti központban a Szakmai Módszertani Főosztályon módszertani referens. 2016 augusztusától az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kulturáért Felelős Államtitkárságán közművelődési szakreferens. 2018 novemberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Igazgatóságának megyei igazgatója.



Megyei tematikus adások

A Nemzeti Művelődési Intézet 2022 tavaszától biztosít lehetőséget a megyei igazgatóságok számára, hogy egy-egy önálló, megyei tematikus adás keretében mutathassák be jó gyakorlataikat. 2021 decemberében a járványhelyzetre való tekintettel a JógyakorlatON felületen, online megrendezett VI. Veszprém Megyei Értékünnepet bemutató munkaértekezletet tekinthették meg a nézők. A Veszprém megyei kollégák az Értékünnepet középpontba helyező adásban beszéltek a megyei értéksztalokról, gasztronómiai kóstolókról, kiállításokról, kézműves bemutatókról, színpadi

fellépésekről, valamint szakmai előadásokról.

Ez a nagy sikerű online bemutató szolgált alapul ahhoz, hogy a többi megye 2022 folyamán hasonló módon készítsen elő egy-egy önálló tematikus munkaértekezletet. Ezen adások központi témáját a megyék egyéni sajátosságai, értékei képezik. Míg egyes igazgatóságok a megyei értékeik sajátosságait mutatják be, addig más megyéknél a gasztronómia, a helyi szakmai sikerek, a sajátos módszerek kialakítása, a színjátszó, vagy bábos közösségeik megismertetése a központi téma.

A kezdeményezés keretén belül eddig öt megye, Baranya, Csongrád-Csanád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest és Tolna számolt be részletesen arról, hogy saját tematikus adásán keresztül milyen jó gyakorlatait fogja bemutatni; és bár az öt megye különböző témát jár körbe, mind színvonalas és szakmailag tartalmas adásokkal bővíti a JógyakorlatON munkaértekezleteit. Videóknak köszönhetően az érdeklődő szakemberek betekintést nyerhetnek a felsorolt megyék módszereibe és hasznos tudással gazdagodhatnak saját jó gyakorlataik megszervezéséhez, végrehajtásához.





A megyei tematikus adások sorát 2022. április 6-án Pest megye kezdi meg. Adásuk három fő téma köré összpontosul, mely első nagy egysége a színházhoz kapcsolódik. A JógyakorlatON nézői megismerkedhetnek Biatorbágy bábcsoportjával, valamint Leányfalu község és a színjátszás kapcsolatával. Második témájuk a hagyományörzés, ebben a blokkban a Pest megyei népdal- és értégyűjtésről tudhatnak meg többet az érdeklődők. A közösségépítés és az oktatás modul során az adás nézői a megyében kialakított háromlépcsős oktatásrendszerrel tájékozódhatnak, valamint a közművelődési szakemberek következő generációjának egy látóútját is nyomon kísérhetik.

A sort egy hónap elteltével, május elején Jász-Nagykun-Szolnok megye gasztronómiával folytatja. Az online munkaértekezlet keretében a nézők megtekinthetik, hogy a megyei munkatársak milyen módon használják a különböző fesztiválokat és versenyeket arra a célra, hogy megismertessék az emberekkel a tájegység jellegzetes ételeit, gasztronómiai kultúráját, hagyományait és a megyei értéke-

ket. A videóban bemutatásra kerül, hogy a Kárásznapi, a Juhász, a Birkafőző és a Gulyás fesztivál alkalmával különböző csapatok hogyan mérték össze tudásukat, valamint egy összefoglaló is belekerült a Séfrendevúról, ahol kedvenc étkeiket szolgálták fel neves séfek. A videó lezárásaként a családok összetartását erősítő Palacsintafesztivált mutatja be a megye.

Május hónap végén a JógyakorlatON nézői Baranya megye tematikus adását láthatják. Esetükben a témákat összefogó kapocs nem magukkal a jó gyakorlatokkal, hanem az ezeket végrehajtott szakemberek személyével áll kapcsolatban. Az adásban olyan személyiségeket ismerhetnek meg a nézők, akik egyszerre több település közművelődésében is fontos szerepet vállalnak. Ezáltal megtudhatják, milyen nehézségeken kell felülemelkednie a hozzájuk hasonló szakembereknek munkájuk során, és hogy milyen módokon tudják előnyükre fordítani helyzetüket, illetve fejlődésre ösztönözni az általuk támogatott közösségeket és településeket.

Tolna megyével június hónap végén ismerkedhet meg a közön-

ség. A megye értékeit bemutató vándorkiállítás keretén belül a nézők hallhatnak a hagyományos Rákóczi-túros sütemény és a lakodalmas kalács készítésének történetéről, illetve magának a vándorkiállításnak a létrejöttéről. Különböző drónfelvételek és kreatív videók segítségével a megye értékei közé tartozó épületeket, tájakat is láthatunk az adásban.

Egy héttel később, július első szerdáján egy újabb megye mutatja be tematikus jó gyakorlatait: Csongrád-Csanád megye esetében az online munkaértekezlet témáját a nyári közösségi programok képezik. Ez az évszak a fiatalok számára a táborozás időszaka. Szegeden 1988 óta minden év tavaszán megjelenik egy kiadvány az adott év várható nyári táborairól, a megye tehát ezt a témát választotta feldolgozásra. Az igazgatóság munkatársai adásukban bemutatják, hogy a megye milyen táborokkal, programokkal kelti fel a fiatalság figyelmét, vonja be őket az értékmegőrzés folyamataiba és tartja össze a helyi közösségeket.

A megyei tematikus adások 2022-ben szinte az év végéig színe-

sítik majd a JógyakorlatON online felületét. Komárom-Esztergom megye munkatársai a megye nyári innovációit, Fejér megye a Szent István-napi közösségépítő eseményeket, míg Borsod-Abaúj-Zemplén megye Petőfi Klubjait mutatja be. Nógrád és Győr-Moson-Sopron megye esetében a hangsúly újfent a hagyományoké lesz, így a nézők megismerkedhetnek a Nógrád megyei népviseletekkel és történetükkel, valamint betekínthetnek Győr-Moson-Sopron megye gasztrókultúrájába.

Az őszi közösségi eseményekről szólnak majd a Somogy és Zala megyei adások, a közösségépí-

tésben elért sikerekről pedig Hajdú-Bihar megye számol be. Ezen felül a videósorozatot nyomon követők a megyei közművelődési munkatársaknak köszönhetően megismerhetnek amatőr bábjátékos közösségeket Békés megyéből, és szintén amatőr művészeti csoportokat Bács-Kiskunból, továbbá azt is megtudhatják, hogyan fejlődtek és hálózatosodtak a régi és az új szakköri csoportok, és hogy milyen módszereket használnak az amatőr művészeti közösségek mentorálására Vas megyében.

A Nemzeti Művelődési Intézet célja a hagyományok megőrzése, valamint átörökítése, a közmű-

velődési szakemberek képzése és tudásuk gyarapítása. Az öt megye által eddig bemutatott adások tapasztalatai alapján a JógyakorlatON felületen megjelenő, a megyei igazgatóságok által szerkesztett munkaértekezletek érdemben járulnak hozzá a közös tudásgyűjtéshez és -gyarapításhoz. Már a videósorozat heti rendszerességű adásai is ösztönző hatással vannak a közösségekre és a szakmában dolgozókra, a megyei tematikus adásoknak köszönhetően pedig még több lehetőséget kapnak arra, hogy bemutassák módszereiket, eredményeiket az általuk mentorált településeken, közösségekben.

Tematikus adás
Baranya



Tematikus adás
Csongrád-Csanád



Tematikus adás
Jász-Nagykun-
Szolnok



Tematikus adás
Pest



Tematikus adás
Tolna



FARKAS REBEKA közösség-szervezés szakon végzett a Károli Gáspár Református Egyetemen 2022-ben. 2020 júniusa óta dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Igazgatóságán közösség-szervező asszisztensként, majd módszertani referensként. Részt vesz a Bűvös Bábos és Pajtaszínház mintaprogramok koordinálásában, szakmai projektek lebonyolításában.



Technikai tippek – a jó videó titka

A jogyakorlatON.hu weboldal minden héten szerdán 10:00 órakor online adás keretében várja a közművelődésben dolgozó szakembereket, kollégákat és érdeklődőket, mely során szakmai tudásátadásra, egyedülálló kezdeményezések megosztására és aktuális kérdések megvitatására egyaránt sor kerül. A szakmai munkaértekezletek rendkívül változatosak és sokszínűek, hiszen a tematikus adásokon és az élő bejelentkezéseken túl a települések és a közművelődési intézmények, közösségi színterek által beküldött kezdeményezések, videós tartalmak szintén levetítésre kerülnek. Az online tér biztosításáról, az adások összeállításáról és a jó videó titkáról kérdeztem Kasnyik Márton, a Nemzeti Művelődési Intézet Stúdió Központjának vezetőjét és Bartók Anikó módszertani referenst, akik munkájukkal hétről hétre biztosítják a felület megfelelő technikai hátterét.

Farkas Rebeka: A jogyakorlatOn.hu felület rendelkezik egy „Technikai tippek” elnevezésű aloldallal – milyen tartalmak kerülnek ide feltöltésre? Milyen céllal működik?

Bartók Anikó: Mindig olyan anyagok kerülnek feltöltésre, amelyek hasznosak lehetnek a felhasználók számára, melyek megkönnyítik nemcsak a tartalom feltöltését, de gyártását is.

Kasnyik Márton: Az aloldal a tudásátadás jegyében működik. Elsődleges célja az, hogy segítse a közművelődésben dolgozó szakembereket a jogyakorlatOn.hu felület kezelésében, a tartalmak feltöltésében, illetve felvételében

és összeállításában. Hasznos tippeket nyújt: akár a felvétel tájolásáról, akár a hangerő szabályozásáról, a fények megfelelő használatáról vagy a videók egyszerű, ingyenes vágásáról legyen szó. Mindezt annak érdekében, hogy a települések



A VIDEO KITERJESZTÉSÉRŐL



önálló, példaértékű gyakorlataik be tudják mutatni a széles nyilvánosság előtt. Úgy gondolom, nagyon fontos alapszintű, könnyen érthető információkat tartalmaz, melyeket fontos, hogy minden szakmában dolgozó munkatárs megismerjen, hogy meg tudják örökíteni például kiállításuk megnyitóját, népdalkörük előadását vagy helyi értékeik bemutatását.

F. R.: Hogyan lehet felvenni veletek a kapcsolatot kérdések esetén?

B. A.: A studio@nmi.hu e-mail-címen fogadjuk a kérdéseket és

legjobb tudásunknak megfelelően válaszolunk minden megkeresésre, melyek nagyban hozzájárulnak munkánk eredményességéhez, hiszen ezek fényében látjuk, mire van igény, mi az, ami bonyolult vagy nehezebben kivitelezhető az átlag felhasználó számára. A gyakran felmerült kérdésekre videóban mondtuk el a válaszokat, melyekkel tovább bővítettük a „Technikai tippek” tartalmát. Úgy gondolom, ennek köszönhető, hogy mostanában már lényegesen kevesebb kérdés érkezik hozzánk, illetve ezek tartalmuk-

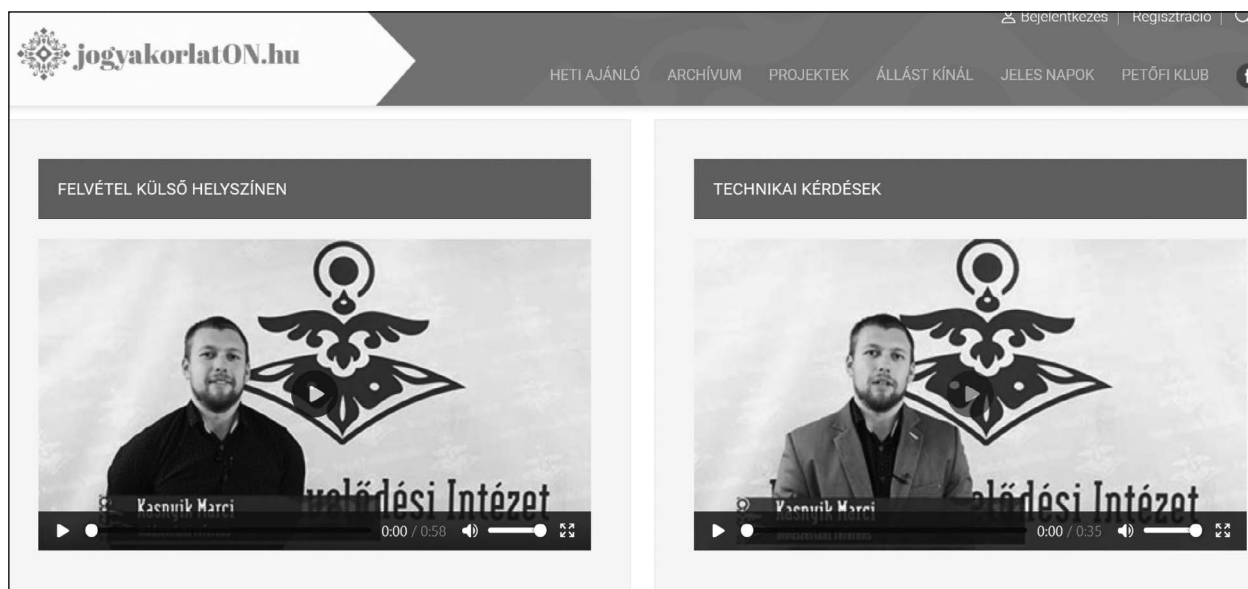
ban sokkal inkább szakmaibbak, mint korábban.

F. R.: Mire érdemes figyelni egy jó gyakorlat videó felvétele során?

K. M.: Egy videó felvétele nagyon összetett folyamat, párhuzamosan több dologra kell összpontosítani. Fontos az, hogy milyen közegben vesszük fel, figyelni kell a háttérzajokra, ezek kiszűrésére vagy elkerülésére, valamint a fényviszonyokra is. Ajánlott fényeket használni, megvilágítani a felvenni kívánt képet. Hangsúlyoznám, hogy itt egyáltalán nem fontos a felszereltség, egy egyszerű irodai lámpa is tökéletes erre a feladatra, sőt ha ügyesek vagyunk még a napot is segítségül hívhatjuk, mindösszesen azt kell szem előtt tartani, hogy a nap a kamera mögött helyezkedjen el és a beszélőt világítsa meg.

B. A.: Oda kell figyelni az összképre és a részletekre is, az alany kinézete, öltözködése, valamint a háttérben található tárgyak egyaránt meghatározóak.

Egy videón belül azonos hangtartománnyal ajánlatos dolgozni, annak érdekében, hogy ne legyen zavaró a hirtelen hangerőváltozás, emellett, ha szöveg alá teszünk zenét, az ne legyen hangos, lágy háttérzeneként funkcionáljon, hogy érthető maradjon a mondanivaló.



F. R.: Milyen gyakori típushibákba ütköztetek a beküldött videók között? Hogyan lehetne ezeket elkerülni?

K. M.: Kültéri felvételek esetén sűrűn találkoztunk azzal a hibával, hogy a háttérzaj – közlekedő járművek vagy játszó gyermekek nevetése – elnyomja a beszélő hangját, így nehezen vagy egyáltalán nem volt érthető a beszéd. Javasoljuk, hogy mindig legyetek körültekintőek a háttérrel kapcsolatban, sok esetben érdemesebb várni kicsit, megszakítani a felvételt és később folytatni vagy más helyszínt keresni. Fontos, hogy a kamera vagy telefon, amivel felveszitek a videót minél közelebb legyen az alanyokhoz, hiszen akkor az ő hangja lesz a hangsúlyosabb. Emellett, ha megtehetitek, használjatok külső mikrofont, mikroportot, vagy szereljétek fel a kamerára egy mikrofont, ezekkel kiválóan ki lehet kerülni ezt a problémát. Sőt akár a telefonon elindított hangrögzítő is nagy segítség lehet.

Abban az esetben, ha már leforgattuk a videót és az nehezen érthető, zajos lett, a narrálást szoktuk javasolni, melyet kényelmes, csendes irodai környezetben is fel lehet venni. Ezt akkor is ajánljuk, ha vágóképekből, összevágott pillanatokból áll az anyagunk.

B. A.: Előfordult, hogy habár a háttérben semmilyen zavaró tényező nem volt, de az erős szél következtében mégis érthetlenné vált az előadó beszéde. Külterületen érdemes figyelni a szélre, belterületen pedig arra, hogy ne legyen visszhangos a helyszínünk.

Típushiba még, hogy nem megfelelő tájolásban veszik fel a tartalmakat, például az álló videó ezen a felületen nem igazán esztétikus. Előnyösebb a fekvő tájolás, hiszen ez kitölti a képernyőt, így jobban látható minden, ami megjelenik a felvételen. Érdemes az alanyt a videó közepén elhelyezni úgy, hogy mindkét válla mellett ugyanannyi



hely látszódjon vagy a kép egyik szélére állítani, illetve figyelni arra, hogy derékig látszódjon a képen, így ő kerül a fókuszba.

F. R.: Milyen utat jár be egy beküldött anyag az adásban történő levetítésig?

B. A.: A településen történő felvételt követően kerül a jogykorlatOn.hu feltöltő felületére, ehhez először szükséges regisztrálni az oldalra, ami néhány lépéssel gyorsan kivitelezhető. Ezt követően Pető Lilla hálózati központvezető és csapata nézik meg első körben ezeket szakmai szemmel és választják ki azokat a videókat, melyek tartalmát tekintve érdemes az adásban történő levetítésre. Ezután kerülnek a videók hozzánk, ha szükséges, mi még szerkesztünk ezeken, javítjuk a hang- és a fényminőségüket, majd összevágjuk az anyagokat egy adássá. Minden online szakmai értekezlet egy központilag felvett felkonferálással kezdődik, mely röviden ismerteti az adott napon lejátszásra kerülő tartalmakat; ezt az összevágott anyag elé vágjuk, majd egyben feltöltjük egy szerverre, ahonnan

pedig a webfejlesztők irányítják át a felületre.

F. R.: Hogyan zajlik egy élő adás? Mire kell figyelni a technikai háttér biztosítása közben?

B. A.: Már az adás előtti napon komplett berendezés, díszletelhelyezés történik a helyszínen. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy itt, a Nemzeti Művelődési Intézet székházában komplett stúdiót tudtunk kialakítani, így fix kameraállásokkal tudunk dolgozni, tehát a kameráink és a lámpáink előre be vannak állítva. A háttérrel kell reggelente kivasalni, a dísztárgyakat, például virágokat megfelelően elhelyezni, valamint használunk arculati elemeket is: például az Intézet logójával ellátott roll-upot vagy bögrét. Mely nem csak reklámelemként funkcionál, ugyanis az előadók ihatnak belőle, ha kiszáradna a torkuk. A fotelokat is be kell állítani úgy, hogy kényelmesen tudjanak egymással beszélni és a kamerákba is nézni alanyaink.

K. M.: Egy élő adásnál rengeteg technikai elemre kell figyelni, a három kamerát egy videókeverőbe kötjük, ami egy laptopra vetíti az

élő képet, melyet egy streamelő szoftver segítségével feltöltünk egy szerverre, ami kihelyezi ezt a jogyakorlatOn.hu weboldalra. A streamelő szoftver a kamerák és az internet segítségével az élő képet megosztja a weboldalon, így válik követhetővé az adás. A szoftverrel még változatosabbá tudjuk varázsolni az online munkaértekezleteket, hiszen általa többek között feliratokat tudunk elhelyezni a felvételen, illetve videókat, kisfilmeket és képeket is le tudunk vetíteni.

Belülről kisebb kivetítőkön a beszélők látják azt a képet, ami az élő bejelentkezésben megy, illetve látnak egy visszazámláló monitort, hogy tudják, mennyi idő van hátra az adásból, emellett van külön egy kérdező monitor, amire a nézők által beküldött kérdések kerülnek kivetítésre.

Videók felvételénél és online bejelentkezések alkalmával nekünk is figyelni kell a háttérzajokra, így ezek előtt mindig megkérjük kollégáinkat, főleg a raktározással foglalkozó munkatársainkat, hogy fokozottan figyeljenek a zajongás elkerülésére, például a nagy raktárajtó nyitására.

F. R.: Milyen javaslatotok van azok számára, akik most készítenek először videófelvételt?

B. A.: Én azt javaslom, hogy gyakoroljanak sokat; akár telefonnal, akár kamerával, nézzenek meg pár adásban levetített videót a jogyakorlatOn felületen és ezekből merítsenek ötleteket, ismerjék meg, milyen szöveget és beállításokat lehet használni, milyen viszonyok között érdemes felvételt készíteni. Emellett nézzék meg a „Technikai tippek” aloldalra feltöltött videókat: itt a fontosabb technikai elemekre felhívjuk a figyelmet, így ha először készítenek videót, ezekből a tartalmakból már neki tudnak kezdeni a videózásnak. Legyenek kitartóak és kreatívak, higgyék el, hogy kelő gyakorlással nekik is menni fog még akár a vágás is.

A Nemzeti Művelődési Intézet indít ilyen irányú képzéseket is, melyeken el lehet sajátítani például a videókészítés alapjait, technikáit. Tavasszal valósult meg a „Fotó-videó alapismeretek közművelődési szakembereknek” című képzés, mely tananyaga temérdek tippet és trükköt rejt magában. Ezekon számos szakember vett részt ország-

szerte, mely következtében javult a videók technikai minősége és mennyisége egyaránt.

K. M.: Érdemes előre megtervezni a tartalmat, végiggondolni, hogy miről fogunk felvételt készíteni és milyen elemeket szeretnénk ebben megjeleníteni, tehát lényeges az, hogy felkészülten érkezünk a helyszínre. Ajánlott egy-egy gyakorlatról, eseményről vágóképeket is felvenni, pillanatképeket készíteni, dísz tárgyakat és bemutatókat megörökíteni és ezeket felhasználva tovább színesíteni a videókat. Ezek kiválóan kiegészítik a bemutatásokat, érdemes mindig arról bevágni egy képet, amiről éppen szó esik.

Azok számára, akik ismertetik a jó gyakorlatokat, javaslom, hogy egy A3-as vagy A4-es méretű papírra nyomtassák ki nagy betűmérettel, könnyen olvashatóan a szöveget, amit el fognak mondani, ezt tegyék közvetlen a kamera alá és onnan egyszerűen csak olvassák fel.

F. R.: Mivel ösztönöznének a közművelődésben dolgozó szakembereket, hogy töltsék fel a jogyakorlatOn.hu felületre kezdeményezéseiket egy bemutatkozó kisfilm keretében?

K. M.: Először is azzal, hogy a videó felvétele és feltöltése tényleg nagyon egyszerűen és gyorsan elvégezhető feladat. Ez a felület lehetőséget biztosít minden tájegységnek, térségnek és településnek, hogy bemutassák helyi értékeiket, egyedülálló és kivételes kezdeményezéseiket, mely következtében az emberek ötleteket meríthetnek egymás hagyományaiból, szokásaiból vagy akár rendezvényeiből.

Az is egy nagy előny, hogy ha már töltött fel videót a weboldalra, akkor kapcsolatba tud lépni, beszélgetést tud kezdeményezni a többi közművelődésben dolgozó szakemberrel, melynek következtében a kapcsolati hálója is bővül, valamint új kezdeményezések megvalósítására is lehetőség





F. R.: Milyen minőségi változást figyeltetek meg a videók beállítása és vágása kapcsán a „Technikai tippek” működése óta?

B. A.: Egyértelműen megfigyelhető a beküldött jó gyakorlatok operatóri, videótechnikai, sőt még vágási minőségének is a javulása, melyet nagyon szépen köszönünk a videók készítőinek!

Teljesen “átformálódtak” a videók, egyre gyakoribb a narrálás és a képalávágás használata is. Jó látni, hogy egyre többen töltenek fel jobbnál jobb videókat.

K. M.: A „Technikai tippek” tartalmi segítik a videófeltöltőket az operatóri feladatok kivitelezésében, a világítás és a mikrofon használatának helyességében, magának a jó gyakorlatnak a felvételében; történjen az okostelefonnal vagy kamerával, sőt akár még a vágási folyamatokban is. Büszkék vagyunk arra, hogy az aloldal működése óta folyamatosan javul a videók minősége és a beküldők bátran, ügyesen alkalmaznak különböző technikákat, például vágóképeket. Rengeteg olyan videó érkezik hozzánk, amivel azon kívül, hogy adásba helyezzük, semmi dolgunk sincs, ami szerintem remekül mutatja ezt a minőségi fejlődést.

Továbbra is várjuk a felmerült kérdéseket és megkereséseket a studio@nmi.hu e-mail-címen, melyekre készségesen nyújtunk legjobb tudásunk szerint válaszokat.

nyílhat, akár együttműködésben például egy szomszédos településsel. Nem utolsósorban pedig a feltöltő eldicsekedhet a széles nyilvánosság előtt azzal, hogy milyen kiváló programok valósulnak meg az ő településén vagy intézményén-

ben, mely nemcsak önbizalmát, de szakmai elismertségét is növeli.

B. A.: Ne riasszon vissza senkit az, ha nem tud vágni vagy valamilyen elakad! Keressenek minket bizalommal, nagyon szívesen segítünk bármiben.



FARKAS REBEKA közösségszervezés szakon végzett a Károli Gáspár Református Egyetemen 2022-ben. 2020 júniusa óta dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Igazgatóságán közösségszervező asszisztensként, majd módszertani referensként. Részt vesz a Bűvös Bábos és Pajtaszínház mintaprogramok koordinálásában, szakmai projektek lebonyolításában.

Honlap és magazinműsor népszerűsíti a közművelődési jó gyakorlatokat

A Nemzeti Művelődési Intézet 2021. március 17-én indította el a közművelődési szakma új online felületét a JogyakorlatON weboldalt (www.jogyakorlaton.hu).

A felület célja, hogy a közművelődési jó gyakorlatok, megoldási alternatívák, valamint kreatív kezdeményezések számára új közösségi felületet biztosítson.



A közös gondolkodásra invitáló honlap a koronavírus-járvány alatt a tanácskozások, konferenciák, szakmai napok eseményeit helyettesítve biztosította a tapasztalatszeret, a jó gyakorlatok megosztását, amelyre a pandémia idején igen nagy szükség volt.

A felületen a Nemzeti Művelődési Intézet minden héten szerdán 10 órától online szakmai munkaértekezletet tart a Kárpát-medencében közművelődési területen dolgozó kollégáknak, amelyen – a tudásmegosztás jegyében – a településekről beérkezett jó gyakorlatokat, mintaprojekteket osztja meg a szakmai kollégákkal.

Az online közvetítésbe néhány hét alatt többezren kapcsolódtak be, mára a felület bizonyította, hogy a

szakmai szolgáltatásnak nemcsak a pandémia idején volt létjogosultsága, hanem a kulturális élet újraindulása után is.

A webfelület legérdekesebb videóit azonban önálló életre kelnek, a nézők 2021 nyarától találkozhatnak a Látóúton – Közművelődési magazinnal a települési televíziókban a Helyi Televíziók Országos Egyesületével történt együttműködés eredményeképpen.

A műsorsorozatban olyan közösségi kezdeményezések kapnak bemutatkozási lehetőséget, amelyek nemcsak a szakembereknek, hanem a helyi közösségek és a települések aktív lakosai számára is érdekesek, példaeértékűek.



LátóútON
Közművelődési
Jogyakorlatok



ANYÁK NAPI ÜZENETEK A HEVES MEGYEI SZERETETKÖVEKEN
FOTÓ: MARKÓ ANITA

